



ИТАЛИЈА 2200 ПТ, ФРАНЦУСКА 6.30 ГРН, ШВАЈЦАРСКА 5 СМФ, АУСТРИЈА 40 АТВ, СР НЕМАЧКА 5.80 ДЕМ, ШВЕДСКА 25 СЕК, БЕЛГИЈА 40 ВЕФ, ХОЛАНДИЈА 4 НЛГ, ГРИКА 500 ГРНД, НОРВЕШКА 25 НОК, ДАНСКА 25 ДКК

број 164
28. новембар 1996
цена 7 динара

ЛОПОВЕЛАЖКОВЕЛУ
ДАЧЕСАМОУБИЦОИ
ДИОТЕСКОТЕПИЧКО
ЦРВЕНАЦУКЕЛОСВИ
ЊОТЕРОРИСТОСИЛЕ
ЦИЈОФАШИСТОДРК
АЦИЈОПЕДЕРУПИЗД
ОМАЈМУНЕГОВНОКУ
РВОУБИЦОПИЦОЗЛ
ОЧИНЧЕИЗДАЈНИЧЕ
ФУКАРОФУЊАРОКУ
ЛОВЕЦИБЕРУДЕБИЛ
УБОЛИДУМАМУТЕМ
ОРОНУЈАЈАРОКОМУ
ЊАРОСЕРОЊОДУПЕ
УВЛАКАЧУПИЗДОЛ
ИСЦУГОВНАРУМАФИ
ЈАШУМАМЛАЗЕГОВН
ОЈЕДЦУФЕКАЛИЈОП
РОЛИВЕСМРАДЕОЛО
ШУСПОДОБОКОЊУ...
АПИ ГА, АПИСЕ!

С Л О Б О Д Н Е Н О В Ц И Н Е

НЕДАМО
ПОБЕДУ



ДАНИЦА ДРАШКОВИЋ

Ипак ће бити мотка

Стр. 8-9

ПОНИШТАВАЊЕ ЛОКАЛНИХ ИЗБОРА

Кад побеђују свирају,
кад губе хапсе!

Стр. 16-23

СТУДЕНТИ НА УЛИЦАМА БЕОГРАДА

Крај Црвеног
универзитета

Стр. 24-25

ОТИМАЊЕ БЕОГРАДА

Слоба је рекао:
“Поништавај!”

Стр. 28-33

КО ЈЕ РАДОМИР ЛАЗАРЕВИЋ

Стечајни управник
Црвене банде

Стр. 34-35

ВУК ДРАШКОВИЋ

Вратићемо
победу

Стр. 14-15

ХАПШЕЊЕ ДАНИЦЕ ДРАШКОВИЋ

Како сам саму себе

тукла

Стр. 36-39

ПРАВНА ПОЗАДИНА ИЗБОРА

Полицајци у тогама

Стр. 46-49

ФЕЉТОН: ДОБРИЦА ЋОСИЋ

Симица 9-а

Стр. 60-61

БЕОГРАД КАКАВ ДО САДА
НИСМО ВИДЕЛИ:
ПОНЕДЕЉАК, 25. НОВЕМБАР 1996.



Професорка

Најмоћнија и најомраженија жена на Балкану и шире, др **Мира Марковић**, вајни професор социологије на **Београдском универзитету**, супруга председника Србије и председник Дирекције **Југословенске левице**, поново је, по ко зна који пут, показала једно од више својих наказних лица.

У тренутку док је земља на ногама због нечувеног политичког гангстераја њеног мужа **Слободана Милошевића**, а свакако и ње, др **Мира Марковић**, у кичерском дневнику у "**Дуги**", као да се ништа важно не догађа, исписује, стилем испод норми **Мир-Јам**, огавну "цртицу" о некаквој породичној вечерњој забави.

У тој "цртици" професорка, која по показаним научним и интелектуалним референцама може то да буде само декретом или тамо где у бирању универзитетских професора не функционишу никакви критеријуми, описује, верујући да је у најмању руку **Жид** или **Ками**, настанак свог "чувеног" текста "**Он и Она**", чија је тема била "швалерај" неког неидентификованог високог политичара.

Из цртице сазнајемо да је текст "**Он и она**", пре објављивања, прво читао ауторкин муж, који се, читајући га, смејао уз прогнозирања реакција јавности, а онда сазнајемо да га је читао и син **Марко** и да се такође смејао, али и да је мамицу, будући да су били "у већем друштву" вероватно сличних болесника, "очима" питао на кога се "прича" односи.

Муж је, открива професорка, одговор на круцијално питање ко је швалер знао, а сину је мамица име швалера, у сцени налик сценама из сапунских опера, исписала, гле драматике, на

кутији од цигарета.

"Мало си претерала", рекао је **Марко** по мамицином сећању, а мамица је одговорила да се у "причама" мора и додавати.

Камин, зачудо, те вечери није пуцкетао, нити је шуштао багрем бели, по прозорским окнима није добовала кишаша, нити се у даљини чула креја, а ни сенка пламичка свеће није играла по зиду, како бива у оваквим баљезгаријама.

Из кичерског дневника др **Мире Марковић** у "**Дуги**", из цртице о настанку текста "**Он и Она**", сазнајемо, дакле, а то је и најважније, да су професорка и њен муж најобичнији интриганти, који, и у најтежим данима за земљу и народ, време проводе у погађа-

њима "ко је коју" и у сличним "забавама" за нишче духом.

Они нас, просто, све редом, и када нас гурају у рат, и када нам краду новац, и када нам краду изборне победе, игноришу у име накарадних склоности и психопатских кућних забава.

У игру увлаче и сина **Марка**, несрећника који је, по мишљењима психијатара, због наслеђа, а узму ли се у обзир избор аутомобилизма за доказивање и притисци јавности, готово сигурни самоубица.

О случајевима за клинику је заиста реч.

Уместо да је, ових драматичних дана, као универзитетски професор, са студентима који су на улицама, др **Мира**

Марковић пише **мир-јамовске** којештарије, откривајући ко је и каква је и шта су њена интересовања, и срзава већ довољно срзани углед **Београдског универзитета** на најниже гране.

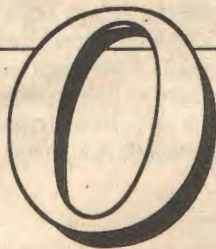
На том **Универзитету**, срећом, има и људи попут др **Слободана Маринковића**, професора Анатомије на **Медицинском факултету**, чији је позив студентима да не долазе на предавања док се решава судбина земље и народа, и то пре него што су студенти одлучили на ступе у штрајк, чин за памћење и за анале националне части.

Најмоћнија и најомраженија жена на Балкану и шире, др **Мира Марковић**, ускоро ће, овако или онако, прашки или букурештански, бити само и једино мрачна прошлост.

О беди и злу у њој и о страшном времену у коме је таква интелектуална и морална наказа могла да буде јавна чињеница сведочиће, између осталог, и оно што је писала, па и најновија бљувотина.



Тероризам



Ова власт је, на своју руку, без консултација са свим релевантним политичким чиниоцима, донела *Устав* којим је зацементирала властите политичке позиције и привилегије и тиме одредила вазалски положај за већину грађана ове земље.

Та иста власт је, у складу са властитим, октронсаним и готово приватизованим Уставом, а без консултација са политичким представницима већине народа, прописивала *изборне законе*, па и овај актуелни, којима је једини циљ био

да што мањем делу што првенијих грађана додели што већи број још првенијих заступника у законодавним и извршним органима власти.

У складу са наметнутим, нелогичним и дискриминаторским изборним законима ова власт је *административно прекројила државу* тако да се изборни глас огромне већине грађана земље чује мало или никако.

У склопу наметнутих *изборних услова* (физичка и политичка опструкција политичких странака, полиција, фашизовани државни медији) ова власт је, а не лека друга политичка организација или странка, на свој начин *"организовала"* све претходне па и последње изборе.

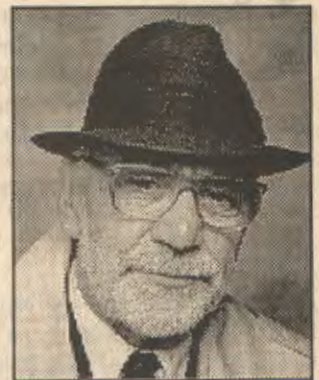
"Организација" избора у свим досадашњим, па и у последњем случају, подразумевала је, дакле: 1) *одређивање броја изборних јединица*, 2) *одређивање броја и локације бирачких месиа*, 3) *одређивање броја и састава чланова бирачких одбора*, 4) *одређивање броја и састава чланова изборних комисија, надзорних и контролних органа, укључујући и највише инстанце - Врховни и Уставни суд*, 5) *одређивање услова, месиа и свих других "техничких деиља" везаних за штампање гласачких листића*, 6) *одређивање услова и времена када ће гласачки листићи бити бројани и прансиорировани до месиа "где треба"*, 7) *физичку контролу и "обезбеђење" бирачких месиа, иако да нико, поштово не "сиранке са сиране", не може без увида организатора да ремети нормалан режим гласања*, 7) *одређивање времена "неоходног" да се изврши ревизија, верификација или "приговарање" на рачун изборног поскупљања* (за оно за шта је Французима довољно четири сата, а Русима, "широким" више од десет хиљада километара, мање од 24 сата, овде је прописано и - седам дана), 8) *прописивање медијског утицаја на шок избора, чак и кад су избори у шоку*, 9) *одређивање режима жалби на изборне резултате судовима под сиркишном контролом власти*, 10) *одређивање метода физичке принуде над бирачима да се одреде за власт*.

У складу са поменути, самој себи датим и ничим ограниченим, "правима" и "обавезама" ова власт је непосредним и неометаним увидом у изборне записнике и приговоре па њих, непосредно по затварању бирачких места 17. новембра 1996. на државној телевизији (дакле медију под властитом контролом) и устима властитог портпарола Ивице Дачића *признала да је поражена у око 35 места у Србији, укључујући и престоницу Београд*. То *признање* укључивало је готово апсолутну подударност изборних резултата владајуће странке и опозиционих странака, пре свих главних конкурента - Коалиције "Заједно".

Ово признање несумњив је и необорив доказ да су *накнадни* терористички и антидемократски нотези власти у поништавању и сваком другачијем суспендовању изборних резултата епидио *накнадне* свести да је Коалиција "Заједно" однела толики део колача колики би уздрмао темеље затвореног и безобзирног режима у властитој самодовољности. Чак и да је било *нерегуларности* у броју о којем говори владајућа странка, огроман број појединачних поништених изборних резултата може се назвати једино државним тероризмом и силеџијством пре свега због тога што у готово стопостотном проценту није било *ни теоретске* шансе да за њих буде крив било ко други до - владајућа странка. То само значи да је евентуалне *нерегуларности*, у складу са властитим могућностима контроле о "организације", могла да *накнадно* измисли или чак аранжира сама и само власт. Све то више је него довољно да се власт чак и *самоиницијативно* *уклопи* са историјске позорнице.

Овакав не само логички него и политички след ствари није потребно ни образлагати ни доказивати. Он се у толикој мери подразумева да је и просечно (не)заинтересован бирач, чак и онај на страни владајуће странке, револтиран количином обмана и опсена које му се сервирају противно *очигледним* чињеницама. О томе сведочи и још увек растућа маса од 200.000 људи, по "ухваћеним" полицијским проценама, на београдским улицама, у тренутку кад овај текст настаје.

Нико не жели да верује да ће овај покушај изборне пљачке, можда најочигледнији у новијој историји (на и овакве) демократије, на дужи рок - проћи. Ако ова власт то не схвати одмах - учиниће то искључиво на властитој ризику. Овај народ више ионако више нема шта да ризикује.



Богољуб ПЕЈЧИЋ

Устима властите *портпарола Ивице Дачића* владајућа странка *признала* је да је *порожана* у око 35 места у Србији, укључујући и *престоницу Београд*. То *признање* укључивало је *готово апсолутну подударност изборних резултата владајуће и опозиционих странака, пре свих главних конкурента - Коалиције "Заједно"*.

ИТО ЈЕ СРБИЈА

Гусари

Милеико
ВУЧЕТИЋ



У непосредној, а можда и у даљој будућности, овде ће, како сада ствари стоје и куда су незадрживо кренуле, бити свега и свачега, али мира и стабилности, као минималних предуслова за опоравак државе, за развој друштва и за нормалан живот свих грађана, сигурно бити неће.

Због криминалних изборних и постизборних потеза режима, какви нису повлачени ни у најмрачнијим афричким, азијским или јужноамеричким диктатурама, због наслућиване и коначно обзнањене истине да Слободан Милошевић не прихвата начела демократије и променљивост власти, земља је дефинитивно подељена на два оштро сучељена и непомирљива блока.

Најстрашнији национални поклич ("Теби ат, мени ат, теби сабља, мени сабља") и најстрашнији национални стих ("Нека буде што бити не може") опет су у нама и око нас.

Нестабилна Србија (а она то дефинитивно јесте с тенденцијама да се нестабилност увећава до најтрагичнијих размера) неизбежно ће, у реално ровитом окружењу, дестабилизovati цео Балкан, па и шире просторе.

Господа у тзв. међународној заједници, не познајући добро ни Слободана Милошевића ни невероватне резерве скривене снаге овдашњег становништва, а поводећи се за чиновничким проценама својих дипломата и експерата, вероватно и не слуте куда су ствари кренуле и какви се тамни облаци ваљају.

Сада више и није важно како ће се актуелна "гибања" на трговима и на улицама

Београда, Ниша, Ужица, Јагодине, Краљева, Пирота и осталих пробуђених градова завршити. Оно што ће иза тих "гибања" остати, оно што ће пулсирати у политичком бићу Београда, Ниша, Ужица, Јагодине, Краљева, Пирота и осталих пробуђених градова, не обећава ништа добро.

Ко то не види, ко не види да су догађаји изазвани поништавањем воље бирача од стране Слободана Милошевића, увод у велико и дуготрајно зло, ко не види да је Слободан Милошевић, уображавајући да је сувише јак и да му нико ништа не може, дао стартни знак за још једна циклус националног и регионалног хаоса са несавладивим последицама, ништа не види.

Политички и идеолошки гусари, који себе називају левицом, а који се, искључиво због голе власти и лоповлука, клате између стаљинистичких и фашистичких метода у организовању јавних послова, отворено су објавили рат свима чији су политички и идеолошки погледи другачији од њихових.

У два скандалозна али крајње искрена исказа навигатора тих политичких и идеолошких гусара (др Мира Марковић: "Социјалистички режим у Србији неће одступити без силе оружја" и Љубиша Ристић: "Спремни смо за борбу против четника") сажето је све што нас чека наредних месеци и година.

Они су, дакле, за крвави и беспоштедни обрачун с огромним делом сопственог народа, за обрачун у коме, у овом часу, имају извесну (убрзано топлојиву) превођ, јер још (донекле) контролишу војску и полицију, и ту страшну чињеницу, чињеницу да се спремају за нова убијања, клања, зарања и прогоне, дакле за оно што најбоље умеју и што су добро тренирали минулих година, више не крију.

У дневном листу под непосредном контролом ЈУЛ-а и вероватно по налогу ЈУЛ-а, већ се, уосталом, на матрици: фашистичких "Одјека и реаговања", штампају мрачни и у савременом свету незамисливи (и строго санкционисани) налози за деложирања слободномислећих грађана.

Друга страна, којој су се навигатори политичких и идеолошких гусара обратили, очигледно је (судећи по збивањима на улицама и на трговима и по енергији коју та збивања ослобађају) прихватила изазов, између осталог и зато (можда само зато) што јој ништа друго није преостало.

Прича о "партизанима" и "четницима" била је, до овог новембра, углавном натегнути рефлекс прошлости и не нарочито успешна апликација на ткиву текуће политике, а од овог новембра "партизани" и "четници", као аланфордовски упрошћени симболи две "стране у спору", постају реалност, и то захваљујући искључиво онима који су, представљајући се (лажно) као "партизани", запалили фиктивне најопасније српске бомбе.

Тврдњом да је Београд, зато што је у њему убедљиво победила демократска опозиција, постао "четнички град" и претњом да предстоји рат са "четницима", председник ЈУЛ-а Љубиша Ристић је све који су гласали за коалицију "Заједно" и буквално отерао у "четнике", иако је међу њима, вероватно, много (и много више) оних који према "четницима" нису гајили никакве симпатије.

Инисац ових редова је, наиме, после изјаве Љубише Ристића, постао "четник", додуше четник-почетник (како би рекао Радомир Рељић) али спреман да то, као одговор на објаву рата од стране председника ЈУЛ-а, остане до краја.

Уземљи свакојаким а најчешће крвавих парадокса рађа се још један: међу четницима ће бити и много аутентичних "партизана", а с "партизанима" ће, уз опскурне "субнорвце", остати углавном вучибатине спремане на све.

Људи који још покушавају да на све гледају "хладних глава", а из ових или

оних разлога не знају с ким имају посла, питају се, свакако, зашто Слободан Милошевић све ово ради и зашто, потезима које вуче из своје (добановачке) "Вучје ја-ме", гура земљу у хаос? Па, из простог разлога што је хаос једино стање у коме Слободан Милошевић може и уме да функционише.

Умирним и стабилним временима, у временима без сукоба и без непријатеља, у временима за грађење а не за рушење, у временима "за қолевке а не за гробове", он би за неколико месеци политички увенуо као тратинчица, или би, вођен генетским предиспозицијама (отац, мајка, ујак) и буквално скончао.

Његова вишегодишња опседнутост чилеанским трагичарем Салвадором Аљендеом, за кога је често говорио да је с разлогом изгубио главу јер није умео да сачува власт, суштина је његовог политичког хабитуса.

На црти смо, најједноставније речено, с које повлачења као да нема, а пређемо ли ту црту, око које се мотамо од успостављања лажног и лажираног вишестраначког система (Девети март, Видовдански сабор, Јуни 93.) сви ћемо бити губитници.

Једина прилика да се тако нешто предупреди, да се избегне паљење бурета најсувљег барута, јесте оставка Слободана Милошевића, или, ако на то није спреман, његово хитно и неодложно, институционално или ванституционално, елитистичко или популистичко, уклањање с власти.

Отоме морају да размишљају (и одговарајуће делују) и кључни чиниоци међународне заједнице, а пре свих САД и ЕУ, али и "унутрашњи фактори", попут још увек јаке војске, још јаче полиције, црногорског руководства, разумнијег дела СПС, па и непосредног Милошевићевог окружења.

С човеком који је изазвао крвави југословенски рат само да би сачувао власт, с човеком који је разбио Југославију јер је одбила да јој он кроји будућност по сталинистичким шнитовима, с човеком одговорним за стотине хиљада мртвих, с човеком под чијом су командом разарани гра-



дови и подизани логори, с човеком који, ако још има правде, мора да седне на оптуженичку клупу Хашког трибунала, ни једна црна опција није искључена.

Они који га охрабрују да се не предаје и да истраје у безочном паљењу пожара у барутани, али и они који би, попут међународне заједнице или "унутрашњих фактора" могли да пресеку агонију а то не чине, преузимају на себе историјску одговорност.

Увођење ванредног стања, односно прибегавање "уставној сили", о чему Слободан Милошевић вероватно размишља као о последњем средству да спречи нај-

горе, само би привидно "спустило лопту", али не би ништа трајно решило.

Из привременог мука, који би у том случају уследио, а узимајући у обзир све уочљивију подељеност у фрустрираном апарату силе (војска и полиција) и огромне количине оружја ван контроле, уследио би, пре или касније, за недељу дана, за месец дана, за пола године, општенародни крик до неба.

После овог новембра, све у свему, без обзира како ће се расплести клупко изборног кримнала, у Србији, а вероватно и у целом региону, ништа више неће бити као пре.

Ипак ће бити мотка

Оружје у њиховим рукама и њихови оштринама није опасна и није тероризам ни за власт ни за лидере коалиције "Заједно", али јесте опасна и тероризам у мојој машти, ња су зато тако брзо и оштро реаговали, и власт страхом и опозиција дистанцирањем од свега што јоворим

Изборна победа опозиције на локалним изборима у свим већим градовима Србије, шокирала је власт до те мере да се понаша као дете којем одузму најдражу играчку. Плачу они преко свих тв-канала и режимских новина, плачу у хиљадама тајних приговора на изборне резултате, плачу пред својим судовима и моле да им се играчка власти врати по сваку цену.

Од њиховог плача и туге побунила се цела Србија, народ хода улицама свакодневно, а избори нам трају као нигде у свету. То је "изборни процес", кажу из ЈУЛ-а, то ће трајати колико треба да нам се власт врати, нема ништа од изборне воље грађана, важна је воља судија која сада одређује победника, а зна се на коју ће страну суд, на страну газде који га храни, иако толико лоше да већ све судије делују неуротично и хистерично због недостатка витамина и минерала у редовној исхрани, као онај чувени Лазаревић. А можда то и није због исхране, можда је такав због вриске и цике његове мама Мире, која се забила у мишићу рупу и непрестано урличе: "Вратите ми Београд, Ниш, Крагујевац, Ужице... нећу само Црну Траву, Лебане, где ћу књиге да промовишем, где ћу машинице да шетам".

Од те вике је, изгледа, полудео чак и Драган Томић, председник Скупштине Србије, који после месец дана од избора у камере телевизије говори: "Још немам резултате избора", а "опозиција се понаша срамно и брука Србију", јер је нестрпљива да те резултате види. Не знам шта мисли Драган Томић, али ја мислим да ће он за ту изјаву и ове изборе на неком суду демократске Србије дебело одговарати, као и сви они који су у поништавању избора учествовали.

Дакле, после педесет година дочекали смо да комунисти плачу, а "четници" пе-

вају, у Београду, Новом Саду, Чачку, Крагујевцу, Нишу, Ужицу, Краљеву, и многим већим градовима Србије, што је њих ражестило до те мере да су нам већ објавили рат. "Спремни смо за рат са четницима Београда", поручује нам председник ЈУЛ-а, син партизанског генерала Ристића, који је уплашен победом демократије јер у њој неће моћи само по презимену оца и ничим више бити бахати расипник народног новца на пропале позоришне пројекте и представе које планира и режира на нивоу партизанских, шумских, културних приредби, уз дељу банализацију која треба да буде позоришна авангарда.

Не спрема се он зато у борбу са четницима, него у личну борбу за опстанак, као и његова партијска другарица Мирјана Марковић, професор, академик, писац, а све то "мало морген" када престане власт. Зато се те битке не плашимо нимало, већ смо је добили у очају, страху и паници која је видљива код свакога од њих. Исто онако како локални моћници типа Милета Илића из Ниша, отимачином кутија и преправљањем записника хоће да по сваку цену задрже привид своје важности и снаге, које нема без власти, тако и челници централне власти отимају док могу и колико могу, штитећи пре свега себе и своју несигурност, личну, породичну и професионалну. Та несигурност је и знак да борба са партизанима Ристићима и осталима нама и није потребна, они су поражени одавно, само им то нико није јавио.

ПАРТИЗАН СА ЧЕТНИЦИМА

Да је то тако најбоље доказује и долазак Добрице Ђосића на протест коалиције "Заједно" и његова подршка "четницима". Колико ли је њему требало снаге да дође, поништи сав свој живот и стиша ду-

боку мржњу према свему што није лево и партизанско, лепо формулисано у изјави датој пре неку годину да би он поновио свој живот и сада, и борио се против четника, као и пре педесет година.

Лидери Демократске странке који су га позвали да говори, тајно, без усаглашења са Вуком и Српским покретом обнове, синови разних комунистичких генерала и пуковника, су очито из исте приче као и Добрица, али су сви заједно добили прави одговор окупљеног народа, дуготрајне звиждукe и песму: "Од Тополе, па до Равне Горе" и "Спремте се; спремте, четници", уз псовке Добрици: "Стиди се", "Одлази, одлази", "Црвена п..." и сличне. Гледајући оронулог писца на симсу, док слуша четничке песме и непрекидне звиждукe њему и целом његовом животу, размишљала сам о упорности људске заблуде и неспособности чек и "великих" људи да признају грешку и крену према истини, бар на крају животног пута. "Извини се", "Скочи доле", скандирао му је народ док је он говорио: "Овде сам да јавно замолим вође опозиционих странака и њихове следбенике да у борби за демократска права не користе ни једно насиље. У нашој земљи ни одбрана власти, ни борба за власт не заслужује да се пролије ниједна кап људске крви. Све идеологије грађанског рата су поражене историјом. Немојмо да обнављамо ровове грађанског рата".

Човек који је пролио тоне српске крви борећи се у грађанском рату за комунистичку Србију, сада каже да ниједна власт није вредна ниједне капи људске крви и да су све идеологије грађанског рата поражене. Све је тачно, али говору недостаје признање сопствене кривице за проливену народну крв у оном братоубилачком рату у којем је он активно учествовао борећи се за комунистичку власт, коју је касније добио и немилице користио. Уместо тога он би се, каже, поново са четницима борио. Значи ли то да је он мислио да ће са прозора Демократске странке говорити само разочараним и одбаченим комунистима, левичарима, његовим присталицама и следбеницима идеје да све остане исто у Србији, а да се само људи на власти промене. Заблуда је општа и очигледна код већине говорника са тог прозора којима окупљени народ углавном звижди, јер на улицама Београда, Ниша, Крагујевца, Краљева, Ужица, Пирота, није левичарска Србија, него она Србија која тражи своја отета демократска, грађанска и људска права и не можемо јој нудити ништа друго, а најмање комунистичке лешинаре који шетају од власти до опозиције у потрази за снагама које ће да им оживе младалачке снове и униште сведоке греха и злочина које су починили према свом народу у ових педесет година. Нема у том побуњеном народу ниједног који хоће лево у било ком облику и варијанти, они хоће десно и

то се мора упамтити и поштовати, уколико хоћемо заједничку победу.

ДОБРИЦЕ НА СВЕ СТРАНЕ

Та победа је, изгледа, ипак далеко, онолико колико и право заједништво у коалицији "Заједно". Не желећи да пишем о себи и ономе што ми се догодило ових дана у Служби државне безбедности Србије, јер су о томе писале све новине, и домаће и стране, ипак морам да забележим равнодушност коалиционог партнера странке којој припадам, која је била сасвим близу подршке Социјалистичкој партији и Државној безбедности. Прихвативши одмах лаж владајуће партије лансирану на телевизији, али ипак преко руске агенције, да се то и није догодило, већ да сам се сама склонила да бих избегла хапшење због позива на тероризам, ваљда исто онако како сам се и 1. јуна 1993. године сама тукла, лидери коалиције су се утркивали ко ће се пре оградити од мене и мојих политичких ставова.

Измучена двадесеточасовним испитивањем и застрашивањем које би дестабилизovalo свакога, у сусрету са подзорењем и равнодушношћу оних који ће од свих мојих борби и затварања, пребијања и застрашивања само профитирати на министарским, начелничким и градоначелничким положајима, осетила сам неодољиву жељу да и они искусе исто, да их мало затворе, истуку, понизе, уцене и застраше, јер само тако ће схватити реалност и поштовати жртве које се подносе за заједнички циљ. Тој жељи не могу да одолим упркос још већој жељи за победу над комунистима на власти, јер гледајући Ђосића окруженог пажњом и поштовањем "демократа", видим само да је нама увек исто лоше када се удружујемо. Све су то само Добрице у разним издањима кроз генерације васпитаване на идеји мржње и рушења јачег по сваку цену, што неминуовно удаљава победу. Биће је тек онда када сви прихвате реалност да је снага отпора тамо где јесте, о чему јасно сведочи окупљени народ, и када све Добрице буду срамота и прошлост, а не инат Вуку Драшковићу. Инатећи се, губимо сви, мада ми "четници" можемо чекати, а за друге нисам сигурна. Ако им се сада измакне победа у сенци јачега, далеко је до следеће. Онолико колико је и моје задње страдање далеко од њихове, бар забринутости.



БУКУРЕШТ ЈЕ СВЕ БЛИЖЕ

Иначе, за разлику од већине политичких људи у странкама опозиције, који оцењују штетном моју теорију о тероризму као одговору на државни тероризам, ја сам веома задовољна учинком тог случајног догађаја, који вероватно у склопу онога што нам се догађа и није случајан. Огромни значај и публицитет који је владајућа странка и њена телевизија дала мојој препирци са демонстрантима испред Скупштине Србије, који су тражили радикалну акцију и упозоравали ме да не дозволим грешку 9. марта и Видовданског сабора, када смо по сталном теоретисању политичара и демонстраната "пропустили шансу", јер "Вук није знао шта да уради са народом", како је то касније критички оценио Зоран Ђинђић, показује да ме власт, заправо, много више поштује него опозиција. Они су ми дали улогу лидера целе опозиције и најзначајнијег политичког противника режима у овим данима немира и промена које се покрећу, инсистирајући на значају мојих личних ставова за безбедност њихове власти. Док лидери коалиције "Заједно" свакодневно говоре, прете и критикују власт, она им не придаје никакав значај, поучена искуством да говор, шетње и протести на крају морају да

се заврше. Али, зато су се јакó уплашили само наговештаја онога што ја мислим и што би можда могло да крене по Србији, јер они знају да само то и руши и успоставља власт. Они су тако дошли на власт и само крвљу ћемо је и напустити", рекла је тада она, и чини то ових дана крваво напуштајући власт у великим градовима Србије. Хиљаде милиционера, специјалаца, борних кола, опсада оружјем и полицијом у свим општинама Србије које је добила опозиција, права су практична разрада теорије крви коју другарица Марковић заговара. Оружје у њиховим рукама и по општинама није опасно и није тероризам ни за власт ни за лидере коалиције "Заједно", али јесте опасно и тероризам у мојој машти, па су зато тако брзо и оштро реаговали, и власт страхом и опозиција дистанцирањем од свега што говорим. Када се то исто полицијско оружје окрене

убрзо против Мирјане Марковић и комунизма, што је неминуовно у даљем процесу ослобођења од терориста на власти, сви ови данашњи оградивачи ће ми први одавати признање за политичке ставове које сада осуђују. "Сви ми то мислимо, али не смемо рећи, штетно је", чест је коментар који чујем ових дана од многих људи, а да треба рећи и да је управо корисно потврђује странка на власти дајући мојим изјавама невиђени публицитет, упркос томе што тим публицитетом истовремено мобилише и увећава народни отпор и побуну, јер већина опозиционих бирача подржава моје ставове. "У страху су кратке очи", каже пословица, а страх власти од мотки којим би их народ истерао је њихова педесетогодишња ноћна мора, јер знају да су и тада покрали изборе и узели власт противно вољи народа, скупљајући непостојећу подршку у разном ћоравим кутијама.

Ја то знам, знају и они да знам, отуда и концентрација мржње и страха само на моје понашање и политичке ставове, а равнодушност и подсмех на деловање целокупне опозиције. Мени то прија, јер њихова мржња ме храни да сачекам Букурешт у Београду.

ИЗБОРИ: НИ ВРАБАЦ У РУЦИ НИ ГОЛУБ НА ГРАНИ

Девети круг

У коалицији "Заједно", као да је ојет њорадио дисидентски синдром и жеља да се једним великим њотезом учини и нешто револуционарно или бар уише укњију "морално чистих". Јер, уместо да демонстрације искористи и као саставни део кампање за следећи, њоновљени, круи избора она је одлучила да их бојкотије.

У другом кругу избора прошле недеље се десио велики преокрет, неки би рекли и чудо. Наиме на савезним изборима је тријумфовао Милошевић, а и Шешел је имао завидан успех. Међутим, већ тада се показало да су многи бирачи, који су на савезним изборима свој глас дали овој двојци протагониста за умне националне политике која се води већ седам гладних година, на локалним то поверење поклонили коалицији ЗАЈЕДНО коју чине странке "демократске оријентације", ма шта тај израз значи.

Бирачи су, у случају Милошевића, деловали под геслом, познатим из руске историје: "Цар баћушка је добар, али не ваљају генерал-губернатори!" Тако је, само у Београду, Милошевић на савезним изборима имао преко 300.000 гласова, а у првом кругу локалних изборима за београдске општине и саму скупштину града не више од 250.000. Сличан феномен је запажен и код Шешела.

Изгледа да се бирач одлучио да гласа, не толико за коалицију ЗАЈЕДНО, колико против његових локалних моћника и сатрапа. Шешел није, разуме се, трпео последице овог феномена, јер ни раније скоро нигде није имао локалну власт, али су бирачи очигледно показали резервисаност према изгледу и хигијенским навикама његових кандидата од којих су многи пали на испиту из физиономије.

И, тренд из првог круга се претворио у праву лавину у другом. Коалиција ЗАЈЕДНО је тријумфовала у скоро свим већим градовима Србије. У целом Београду, у Новом Саду, Нишу, Крагујевцу, Шапцу, Ужицу, Зрењанину, Кикинди, Чачку, Краљеву... коалиција ЗАЈЕДНО је добила знатно већи број гласова од социјалиста.



Милан БОЖИЋ

Практично, власти нису добиле ни један већи град у Србији.

Приметили сте да сам био опрезан и рекао да је коалиција ЗАЈЕДНО, добила знатно већи број гласова од власти а не "добила изборе".

Јер, испоставило се, а то најбоље знају лоши ђаци, да школска година није готова када се, у јуну, заврши настава, већ тек када се у августу заврше поправни испити.

Још тачније, социјалисти су применили начело, које је по старој руској комунистичкој легенди измислила још Стаљинова мајка која му је, пратећи га на 14. конгрес 1924, после Лењиново смрти, рекла: "Сине Коба, не секирај се што су Троцки, Бухарин, Каменев, Зиновјев и остали бољи и паметнији од тебе. Није то важно. Важно је ко гласа. Али ни то није најважније. Најважније је ко броји гласове." Наши духовни синови Кобини су начело чак разрадили преточивши га у: "Није чак ни важно ко броји гласове, већ ко проглашава резултате".

ВЕЛИКИ И МАЛИ ПОТЕЗИ

Одмах после првих резултата, а нарочито после прелиминарних извештаја из Београда где се испоставило да би коалицији ЗАЈЕДНО, од 110 градских скупштина нара требало да припадне око 70, радикалима нешто преко 10 а социјалистима само нешто преко 20, присталице демократске опозиције су покуљале на улице градова у Србији да прославе победу.

Међутим, што рекла моја омиљена пословица из Вукове збирке, "Гатала баба да не буде мрза, а освануо снјег до гузице!".

Власти су схватиле да би губитак толиких градова, а поготову Београда могао да буде раван катастрофи и да би се бирачи могли одлучити да на следећим националним изборима, такође, о ужаса, гласају за опозицију, а да не говорим о политичким непријатностима које би изазвала опозиција на власти у престоници. Кажу да је Милошевић био посебно револтиран гу-

битком Београда и да су сви његови београдски политичари, а посебно Човић и Ивковић претрпели такво прање главе да су сви искључили мобилне телефоне и пејцере.

Зато је изборним комисијама и судовима, које, разуме се, именује власт, издато једино могуће наређење: поништавајте и фалсификујте што више можете. И, почело је мукотрпно прављење изборних резултата које је трајало - а у неким општинама и градовима и дан дањи траје - седам дана.

У нормалној демократској земљи би било невероватно да се после седам дана не знају резултати али, Србија је земља неограничених могућности.

Комисије су прибегавале различитим методама. У Нишу, где влада локални сатрап Миле Илић, прибегло се баналном фалсификовању. Уместо правих записника су потурени фалсификовани који сведоче о тобожњој победи социјалиста. Да иронија буде већа, опозиција располаже уредним копијама које, по закону, припадају сваком учеснику избора али је то нишској комисији и судовима било свеједно.

У већини других градова Србије се прибегло једноставном поништавању гласања на стотинама и хиљадама бирачких места, у нади да ће бирач у поновљеном гласању, "доћи себи" и ипак дати глас Милошевићу.

При томе се рачунало, да ће овим инцидентима и отежањем процедуре, опозиција бити испровоцирана на радикалне потезе, што ће заплашити јавност и можда је присилити да зајста, у поновљеном гласању, дигне руке од опозиције.

Када се ствар мало боље, изблиза, погледа, лако је уочити начин функционисања овдашњих власти. Пре свега и изнад свега овдашњем естаблишменту је једини циљ опстанак на власти. Наш естаблишмент није класно дефинисан нити је друштво класно стратификовано те се све врти око власти из које произлази економска моћ, а не обратом како је то у стабилним капиталистичким друштвима. Није могуће да ће ово ново богаћење и стварање капиталиста међу "јулцима" и "еспесовцима" произвести неке социјалне промене али то је дугачак процес. Потпуно одсуство класне поделе је и узрок наоко парадоксалне ситуације да људи попут Ђосића или Бећковића час могу бити на страни власти а час на страни опозиције, а да то никоме не изгледа необично. Најбоље је, зато, овдашњи естаблишмент упоредити са каквим латиноамеричким.

Дакле, потезе овдашњег естаблишмента ваља посматрати само у контексту одржања на власти. Све што доприноси том циљу, добро је. Надаље, управо зато што нема ширу политичку платформу нити стратегију за спровођење каквог програма, естаблишмент функционише једноставно. Он повлачи краткорочне потезе, тактичког карактера, и одмах експлоатише њихове плодове (ако их буде).

Каткад је у томе и срж њиховог успеха али и узрок (међу многим другим) неуспеха опозиције. Наиме, опозиција увек покушава да се докопа власти са мало великих потеза, док се читаво вршење власти своди на јако много ситних потеза.

Баш зато је, после неуспеха у другом кругу, власт приступила, за себе, најприроднији начин.

КРАЂА "НА ПАРЧЕ"

Приступила је најједноставнијем методом, отимачини на парче, помно пратећи реакцију и споља и изнутра. Прво су крали на гласању и бројању гласова тамо где је опозиција била слаба у контроли. Затим су крали на изборним комисијама тамо где је опозиција била добро заступљена у контроли, али слабо присутна у јавности. И коначно, у Београду су крали на судовима јер се комисија показала довољно забринутом за јавни одјек па се није усудила да директно покраде.

Све то је развучено на седам дана, очигледно пажљиво дозирано, и да не изазове претеране унутрашње нереде и уз стално мониторингање међународног притиска. Београд је остављен за ноћ са суботе на недељу тек пошто је Милутиновић на састанку са западним амбасадорима оценио да ће мера њихове казне бити подношљива. Сва је прилика да ће они притискати са две стране: неће давати краткорочне позајмице и да ће одлагати пријем Југославије у ММФ. У понедељак, када је Милутиновић отпутовао у Брисел, испоставило се да је цена релативно прихватљива: Југославији су још на месец дана суспендоване трговинске олакшице према Западној Европи што у пракси значи да неће бити извоза наше говедине. Мала штета за власт, а прилична за грађане али ће се њима ионако саопштити да је за то крива опозиција. Очигледно, Запад није спреман на више - а и зашто би када Милошевић, као њихов, вољни или невољни свеједно, партнер, испуњава уговорне обавезе из Дејтона? - а естаблишмент је спреман да поднесе и више. Напросто, Београд више вреди.

Међутим, чак и када би били суочени са претњом која би их натерала да предају Београд, они би прешли на низ других ситних потеза којима би компромитовали и маргинализовали опозициону градску власт. На пример: пресуда уставног суда да се прогласи неуставним и врати уназад "Човићев" троцентни градски порез, низ закона у републичком парламенту којима се развлашћује Београд и којима се низ установа које му припадају пребацује

на републички ниво, намерно саботирање рада комуналних служби и медијско подцртавање њиховог нерада и, коначно, ако затреба, увођење принудне управе. Ипак, ово би за њих био пораз и велика одсечна даска за опозицију (то Коштуница и Шешел савршено знају и зато се много не секирају над отимачином Београда јер је он отет коалицији ЗАЈЕДНО а не целој опозицији) за следеће избора. Но, и са тиме би се опет борили низом ситних потеза.

Дакле, они не навлаче намерно себи на главу репресију међународне заједнице нити политичке последице масовних демонстрација грађана, већ тргују по принципу: колико кошта?

Ово је, дакле, начин сналажења власти који се континуирано остварује.

Да видимо какав је план "демократске" опозиције?

МАНДАТИ ПРИПАДАЈУ БИРАЧИМА А НЕ ОПОЗИЦИЈИ

Она је, већ у четвртак почела са серијом демонстрација у Београду и другим већим градовима Србије. У Нишу оне, уосталом, нису ни престајале.

Свакога дана у Београду се окупља по неколико десетина хиљада људи а у понедељак је број премашио сто хиљада чак и по извештајима медија блиских режиму.

Као такав, као континуирани облик притиска на власт овај сегмент пројекта опозиције је добар. Повећава унутрашњу цену плачке на изборима и истовремено

буди из летаргије западна медија пошто су она једино средство притиска на западне политичаре који би без контроле и притиска медија до краја испољили своју бескрупулозну прагматичност и одсуство жеље да притискају овдашње власти.

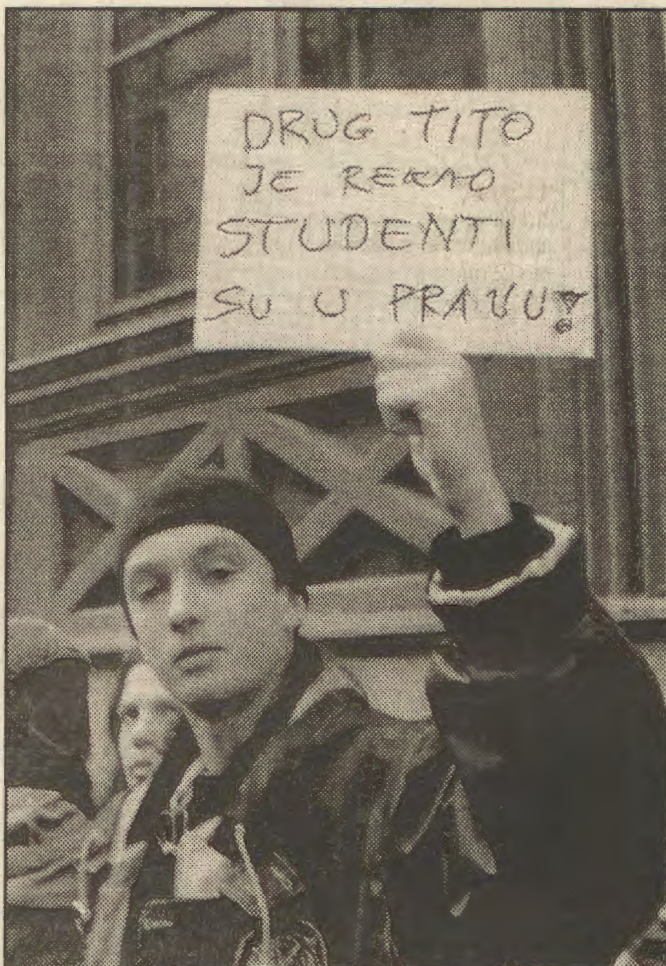
Међутим, у коалицији ЗАЈЕДНО, као да је опет прорадио дисидентски синдром и жеља да се једним великим потезом учини и нешто револуционарно или бар упише у књигу "морално чистих". Јер, уместо да демонстрације искористи и као саставни део кампање за следећи, поновљени, круг избора, она је одлучила да их бојкотије. Што је најгоре, бојкот је делимичан па је неким градовима у којима је поништавање извршено од стране комисија дато "зелено светло" за изборе а, рецимо у Београду, где су то поништавање извели судови, извршен је тотални бојкот. Као да бирач разликује које је поништавање "поштено" а које "непоштено" ако таквих уопште и има. Ова конфузија ће коштати и оне којима је "дозвољено" да изиђу на изборе јер су речи лидера са говорнице на Теразијама да ће се избори бојкотовати много јаче од конфузних објашњења на које изборе треба а на које не треба излазити.

Уосталом, ништа није коштало да се на изборе изиђе свуда а да се протест настави. Коначно и овај трећи круг се може прогласити за неважећи. До деветог круга пакла има још довољно кругова.

На страну што се оваквим потезом губи шанса да се освоји, бар за следећи дуги период времена једина стварна власт која се може узети - Београд и још неки велики градови у Србији, него се тиме поновво манифестује незрелост опозиције. Гласови које су јој бирачи дали нису њени гласови већ припадају самим бирачима који су их само позајмили да би опозиција са њима нешто урадила. Ако сада, љутито, одбије да са њима нешто уради, очекујући да ће за узврат уздрмати режим или стећи неки морални углед - а обоје је мало вероватно - може се лако десити да је бирач на следећим изборима заборави или од избора одустане.

Очигледно је, дакле, да болујемо од дечијих болести дисидентства и да смо неспремни да на дуге стазе радимо оно што и власт - да низом малих корака, по начелу: "Боље врабац у руци него Франкфурт на Мајни, а најбоље Београд на Сави" стичемо и повећавамо предност, а не да све бацамо на једну карту.

У сваком случају, у Србији, што се није чинило после тријумфа социјалиста на савезним изборима, постаје ипак занимљиво. Нешто се мења. На боље или на горе, остаје да се тек види.



БЕОГРАД, 25. НОВЕМБАР 1996, БЕЧЕ:
ШАЧИЦА ЈАДА И ГИ

250.000

Вратићемо победу!

"Милошевић је засуг народном мржњом, засуг је ирезиром света, засуг је јајима, засуг је најјорим жељама. Он да зна шта све народ у црквама јовори и моли се Боју да му се деси, он би одмах отишао.

Ја констатујем само чиме је он засуг. А чиме ће, ако не оде, бити засуг, нека он размишља о томе. Ја не знам, али нека он размишља о томе"

Господине Драшковићу, протести се пастављају... Јуче је било много људи, процене Си-Еп-Ена су да је било окупљено око 200.000 грађана; полиција је навела сличне податке, док паша штампа, па чак и она независна, упорно смањује тај број. Било како било, демонстраната је било много, Београд је, ипак, почео да се буди и да излази на улице да одбрани своју победу. Шта ће се даље дешавати? Како предвиђате даљи ток догађаја?

У Београду је јуче на улицама било више од 200.000 људи, али у Београду је јуче било,

и данас ће бити пуно више оних који нису или неће бити на улицама, али јесу и биће са нама. Шта даље? Ништа, него наставити са протестима, са општом опструкцијом, са општом грађанском непослушношћу. Наставити управо у оном правцу који је јуче у "Нашој борби" сугерисао судија Врховног суда Србије Слободан Вучетић. Он је рекао да грађани чија је изборна воља поништена, покрадена, имају право да свим средствима грађанске непослушности, блокирања рада државних институција, освајања уз помоћ на се рода својих институција, у којима треба да се

преузме власт, а то су општинске и градске скупштине, поврате своју опљачкану изборну вољу. Ми ћемо се већ данас, 27. новембра, преместити испред нашег градског парламента, у коме смо на изборима освојили дво-трећинску већину и наставити у овом правцу у коме сам рекао. Оно што се у Србији десило после другог изборног круга најпрецизније, најкраће је окарактерисао представник америчког Стејт Департмента. Рекао је да су то мајмунска посла. Заиста и јесу мајмунска посла. Слободан Милошевић се до краја разголитио. Показало се да је он све до сада играо неког глумца у свом, и правном, и изборном позоришту.

Показало се да су од 90. године, притисцима, уценама, крађом, побеђивали на изборима, али маске нису биле пале због тога што су побеђивали. Међутим, онога тренутка када су, упркос свему томе, изгубили, и то убедљиво, Милошевић је без премишљања са свога лица скинуо ту своју накарадну, мајмунску маску демократе, и човека који је за вишестраначки систем и наредио полицији да паравојним снагама, које је до зуба наоружао, одмах окупирају општине и градове у којима смо победили, а у којима живи више од две трећине грађана Србије. Без премишљања председник Србије показао је грађанима Србије да за њега не постоји ни Устав ни закони ни суд ни изборна воља грађана ни протести народа, него да за њега постоји само онај завет, наредба његове супруге, која гласи: ми комунисти силом смо дошли на власт, крвљу смо дошли на власт и само на тај начин са власти можемо да одемо. То је највећи акт државног тероризма, а државни тероризам јесте по међународним законима међународни злочин. Било би довољно када би дошли представници Међународног суда правде, када би дошли представници правних држава у Београд, па да изврше увид у ову срамну и мајмунску пљачку коју је спровео Милошевић. Пљачку изборне воље грађана.

НЕПОСЛУШНОСТ ПОЛИЦИЈЕ ИЛИ ГРАЂАНА

Да ли Ви сматрате да ћете демонстрацијама и свиме што се догађа одбрани ту победу, или ће она бити одузета, као што је Милошевић планирао?

Победа не може бити одузета. Победа је остварена и народ се осећа победнички. За ових неколико дана, у Београду, Новом Саду, Крагујевцу, Нишу, Смедеревској Паланци, Краљеву, Пироту, Чачку и осталим градовима Србије, на улицама је демонстрирало више од пола милиона људи. Ја верујем да ће се наредних дана више од милион људи излити на тргове и улице наших градова. Ја верујем да ће ускоро стати сви универзитети у земљи, да ће средње школе да обуставе рад, да ће позоришта обуставити рад, да ће радници ступити у штрајк, да ће, заправо, цела Србија подићи главу и казати једно велико и одлучно: НЕ! диктатору и диктатури. Слободан Милошевић је пошао од уверења, и он је то отворено и рекао, да су Срби народ великих кукавица којима он може да ради шта му је воља. У разговору са својим најближим сарадницима, полицијским командантима, који су га упозоравали да, ипак, и насиље, и мајмунска посла, и крађе, и преваре, и терор,



и државни и судски, морају имати неке гра-
нице, јер се провоцира одговор побуњеног на-
рода, и то жестоки одговор побуњеног на-
рода, он им је одговорио: не знате ви ништа,
то су препотопске кукавице! Ево, уништио
сам Крајину, ево, произвео сам толике бес-
кућнике, толике инвалиде, толике гробове,
па ништа се није десило, јер Срби су кука-
вице и довољно је да им на улицу пошаљем
неколико пукова полиције и они држе пог-
нуту главу! Овог пута, видели сте, нема оних
кордона испред Телевизије, испред "Поли-
тике".

Зашто је то тако?

Зато што у полицији ври. Јуче је Полици-
јска академија упутила подршку студентима
Београдског универзитета. Полиција није
спремна - то су млади људи који имају своје
животе, своју будућност - да жртвују своје
главе, нису спремни да иду на своје ро-
ђаке, на своју браћу, зарад очувања ло-
повске, диктаторске власти Слободана
Милошевића и још пар десетина људи
оданих њему и његовој жени.

Ту причу демантују кордони поли-
ције у Нишу, у Краљеву, Ужицу, у
свим градовима где спречавају демо-
странте да уђу у скупштине које су
освојили на изборима. Кордони по-
лиције по свим београдским општи-
нама, које је освојила опозиције, ко-
рдони у Телевизији, такође то деман-
тују. Значи, полиција није на улица-
ма, али јесте у тим институцијама ко-
је чува, те се тешко може говорити о
непослушности, већ је у питању, ве-
роватно, нека нова тактика.

Не бих се ја сложио са вама да је то
доказ полицијске послушности. На-
просто, нова власт и народ нису нигде
покушали да уђу и да бране своје
зграде...

МИЛОШЕВИЋ СПРЕМАН НА СВАКИ ЗЛОЧИН

Зашто?

Зато што смо се ми, као разумни љу-
ди, као људи којима није стало до тога
да ико буде повређен, да се ништа ружно
деси, определили за методе "гандијев-
скога" отпора, слично ономе како је било у
Чешкој, пре неколико година. Тада су 37 да-
на и ноћи Чеси излази непрекидно на улице,
демонстрирали, певали и власт је била исцр-
пљена. Режим је цело то време, непрестано,
под оружјем држао полицију и војску, чији је
број ограничен. На крају, свим тим људима
понестало је снаге, све им се смучило, пре-
шли су на страну народа и у једној ноћи, без
испаљенога пуцња, Чешка је била ослобође-
на. Ја се надам да ће и овде бити тако и да,
онога тренутка, ако евентуално Врховни суд
Србије или нека друга институција у земљи
не поништи велику пљачку изборне воље
грађана, када народ крене да уђе у своје оп-
штинске и градске парламенте, верујем да
нико од полиције неће пружити отпор, него
ће полиција или напустити те зграде, или се
напросто придружити народу. Јуче су у ко-
лони демонстраната били и многи официри
наше војске, који су дошли да се као гласачи,
јер и они су покрадени, и као грађани, јер и
они су понижени и осрамоћени, јер и њима је

Милошевић пљуноу у лице, јуче су били са-
нама и мислим да ће их бити све више и
више.

**Све у свему, Ви се надате да ће опозиција
овога пута мирним протестима победити,
односно остварити оно што жели, што је
као захтев упутила председнику државе?**

Тешко је то рећи, јер Милошевић не преза
од било чега. Тај човек је скратио државу од
Соче па до Шида да би сачувао своју власт.
Он је вероватно у свом лудилу и неразумљу
спреман и на велики злочин над грађанима
Србије да би сачувао своју власт, али ја веру-
јем да он неће за неколико дана имати са ким
да изврши тај свој планирани злочин, осим
да мобилише своју супругу, своју децу и децу
неколико десетина својих слугу и мафијаша,
који се, из страха од народног гнева и одго-
ворности за све што су нам чинили послед-



њих неколико година, грчевито држе уз Ми-
лошевића.

Да ли је тај страх оправдан?

Чији страх?

**Па, страх тих мафијаша и великог дела
власти...**

Наравно, јер никоме ништа неће бити
опроштено, што не значи да ће било ко бити
незаконито хапшен или премлаћиван, ши-
каниран, али би свако био изведен пред суд
да одговара за сва зла, за све пљачке, за све
смрти и за све ерамоте које су нанете нашем
народу.

ОБЕЗБЕДИЛИ СМО ФИНАНСИЈСКУ ПОМОЋ

**То се, наравно, односи само на људе ко-
ји су на власти и који су имали моћ?**

Наравно. На оне који су наређивали, орга-
низовали... То су председник Републике и
људи око њега, и то су његове слуге. Одгова-
рала би људи из државне телевизије који већ

годинама систематично заглупљују народ,
који су хушкали на рат, који су стајали иза
свега, иза сваког безакоња и тероризма.
Довољно је, рецимо, само снимити како је
јуче изгледао Београд после демонстрација.
Све оно што је залепљено јајима јесте за суд:
Председништво, Телевизија, "Политика". А
могу вам рећи да би тај судија Драгољуб
Јанковић, са којим сам, на жалост, студирао
у истој групи, тешко избегао кривичну одго-
ворност и све друге судије које су учество-
вале у овој терору и поништавале изборну
вољу грађана, наћи ће се на оптуженичкој
клучи и сигурно су за та кривична дела пред-
виђене вишегодишње казне затвора. Ако не
сад, а оно веома брзо.

**То значи да народ, обични грађани,
службеници, људи који раде у свим тим
институцијама власти, немају чега да се
плаше, и то значи да они са којима
власт највише манипулише (пензионери,
радници), немају чега да се плаше,
и да се ту ништа неће променити,
осим на боље. Да ли је то тако?**

Немају чега да се плаше, осим уколи-
ко се не плаше чињенице да ће редовно
добити пензије, и то пристојне пензи-
је, да нико више неће бити отпуштан са
посла, да ничија плата неће бити толи-
ко срамотна да ће људе бити брука да је
покажу рођеној деци. Ја вам могу рећи
да су се они сада страшно уплашили,
између осталог и због тога што смо ми
већ обезбедили кредите од међунаро-
дне заједнице и финансијску помоћ и
што бисмо, по преузимању власти у
Београду, на улице нашега града извели
неколико стотина модерних ауто-
буса, што значи да већ након неколико
месеци не би било гужви, што би Бео-
град почео да личи на Беч, на Париз, на
Лондон, и што бисмо ми паре које скуп-
љамо од грађана, у виду пореза, заиста
употребљавали за унапређење оних
служби и свега онога из живота што је
у интересу грађана, а не бисмо их упо-
требљавали за расипништво, за репре-
зентације нити, пак, за прислушне уре-
ђаје, за полицијску и не-знам-коју тех-
нику којом власт стално држи грађане
у страху. Ми смо сигурни да бисмо по

преузимању власти, већ за две-три године,
успели да Србију изведемо на пут једног вид-
ног економског и свеколиког опоравка и да
нема грађанина и службеника који то не би
значајно осетио на буџету и на стандарду
своје породице. Због тога их и позивам да се
прикључе, да нас подрже, јер ово више није
само побуна против пљачке изборне воље
грађана, ово је побуна против оваквог не-
подношљивог режима, против овога систе-
ма, који је једина препрека напретку и који
је једини кривац нашој бедо и упропаштава-
њу и државе, и народа.

МАКМУНСКА ПОСЛА И ЦИНИЧНИ ОСМЕСИ

У медијима су се појавиле спекулације
око, наводно, несагласности између Вас и
господина Ђинђића, око трећег изборног
круга. Пишу да је Ђинђић за тотални бој-
кот, док је СПО за неки селективни бојкот,
што значи: у Београду - не, у унутраш-

ности - можда да. Шта Ви кажете на то?

Ја не знам откуда те спекулације. Оне немају никаквога основа. За мене, и за Српски покрет обнове, избори су завршени 17. новембра увече. Сви накнадни изборни кругови за нас не постоје. Кад буду постојали трећи, четврти, пети изборни кругови у Америци, у Енглеској или Француској, онда могу да постоје и у Србији. Према томе, ја ћу и овде, и пред светом инсистирати да све оно што је резултат трећих, четвртх или петих кругова, не постоји, да буде поништено и да буде враћено на 17. новембар увече, јер је то једини изборни резултат. И то на основу записника у којима није било примедби, а таквих је 99,9%. Ја само постављам једно питање: ако би се уважио овај метод правног тероризма који примењује Слободан Милошевић, онда би сутра његови судови могли да ђацима поништавају оцене које су добили у школама, студентима да поништавају оцене и дипломе, пензионерима да поништавају стечени пензијски стаж, а то је далеко од памети, то је немислииво, и то је заиста оно, како су се Американци изразили, мајмунисање, то су само мајмунска посла. Постоји само један мали, у нијансама, неспоразум између Ђинђића и мене.

Наиме, ја инсистирам да, уколико се не успемо изборити, у овом моменту, да се отпоштује изборни резултат од 17. новембра, да ми свуда, па и тамо и где смо победили, вратимо одборничке мандате, да вратимо све републичке посланичке мандате, да вратимо све савезне посланичке мандате и да објавимо народу да се у Србији власт, вољом Слободана Милошевића, не може мењати изборима, дакле оловкама, па да пређемо на методе борбе другим средствима која нису оловке.

А која су то средства?

Она која нису оловке.

Је ли тачно да је суд одлукама заказивао изборе?

То је само кап у мору овога правнога тероризма. По закону, изричито градске и општинске изборне комисије заказују изборе и одређују датум, а Први општински суд је, поништивши изборе, поништивши изборну победу коалиције "Заједно" у Београду, на своју руку заказао и датум нових избора, што представља кривично дело.

Како коментаристе податак да готово ни у једној од 140 општина, у којима су они победили, нема никаквих приговора, никаквих поништавања, нема ни другог, ни трећег круга?

Апсурдно је о томе и говорити. То само потврђује чињеницу да је у питању пљачка изборне победе опозиције. Можете ли да верујете да у приговорима које Социјалистичка партија Србије стављала Градској изборној комисији, има и оваквих: "телефонирали су нам грађани да су се неки грађани, идући улицом, чинично смејали, из чега се закључило да су они присталице коалиције "Заједно", да су чиничним осмесима утицали на вољу грађана"...То је Први општински суд прихватио. Ја морам да кажем да је Градска изборна комисија све то одбила и да је она, одбијајући тих неколико приговора СПС-а, поступила часно, држећи се права. Свуда је истакнуто: Господо, немате ни један једини доказ за ваше тврдње, а у записници-

ма нема нигде трага о томе о чему ви говорите. Ваше тврдње су неосноване. И све их је одбила. А после је Суд изјавио да Градска изборна комисија уопште није ни разматрала те приговоре.

Да ли то што се сада рекли значи да је господин Лазаревић частан човек? Иако је поништио десет мандата опозицији?

Не, не, ја само говорим о овим приговорима Социјалистичке партије које је она одбила, а ради се о преко 600 приговора...

А шта ћемо са оним које је прихватила? Ипак је поништила 10 мандата!

Поништила је била 10 неких бирачких места, на основу неких приговора у записницима... Уосталом, чини ми се да је и рад Градске изборне комисије део неког сценарија, да је задатак био да покраде неких 10% а да онда остало покраду судови, јер, ипак, некако је звучније за Милошевића пред светом кад украде Суд, а не Градска изборна комисија. У питању је један сценарио у коме је Лазаревићу припала мање компромитујућа улога, улога мањег лопова. Али одговорност за сваки нелегално поништени мандат коалиције "Заједно", и за њега, и за све друге, постоји.

МИЛОШЕВИЋ "АРОГАНТНА КУКАВИЦА"

На крају, да Вас питамо како коментаришете реакцију међународне заједнице. На почетку сте тражили њихову реакцију, међународне контролоре, тражили сте да дођу експерти како би им били презентирани докази о крађи. Међутим, то се није догодило. У почетку је реакција била млака, мада се сада ствари полако мењају. Шта мислите о томе, посебно након последњег саопштења Стејт Департамента?

Стејт Департамент није исто што и Европска Унија. Ми смо огорчени што Европска Унија није послала правне експерте и посматраче које смо тражили, а Стејт Департамент је добио од нас оригиналне записнике са бирачких места, проверили су и утврдили да су то оригинални записници, и отуда је Стејт Департамент издао саопштење да располажу несумњивим доказима да је мајминском крађом Милошевић извршио правно насиље и терор над изборном вољом грађана. Међутим, важно је још нешто. Американци су, као водећа сила, која је заслужна за Дејтонски мир, схватили да Слободан Милошевић, у спровођењу Дејтонскога мировнога споразума, не може бити фактор мира и стабилности. Онај који је фактор немира и нестабилности у сопственој земљи и који провозира сада грађански рат у сопственој земљи, мора бити уклоњен да не би дошло до новог пожара, не само у Србији, већ и на целом Балканском полуострву. Стејт Департамент је јасно рекао да мира и стабилности нема без успоставе демократских система. Слободан Милошевић је показао да неће демократски систем и норме демократскога владања у Србији, па према томе Слободан Милошевић је сам себи одсекао грану на коју се мало био попео у очима западнога света.

Значи, задовољни сте реакцијама из света?

Ми смо већ сада и овде, и у свету, Милошевићу скинули гаће, кошуљу, оголили га до даске, и представили га онаквим какав он заправо и јесте. Његов систем владања покказао се као, да опет цитирам Стејт Департамент, "мајмунска посла". Та реакција света ће, по мом мишљењу, бити још жешћа и тврђа и, како је Ричард Холбрук рекао, да је Слободан Милошевић једна "арогантна кукавица". Само кад се сучели са великом силом и притиском, одмиче се од зида, на исти онај начин на који је био присиљен да прекине рат, он, вероватно мора бити присиљен да деблокира медије и да призна изборну вољу грађана од 17. новембра, и да прихвати, веома брзо, нове, апсолутно демократске изборе, при слободним медијима и демократском контролом. При томе, мислим и на републичке и на савезне изборе.

Мислите ли да је довољан само притисак Запада, или се мора наставити и притисак у земљи и побуна народа?

Никаког притиска ни са Запада не би било, што је логично, да није ове велике побуне демократске Србије. Запад не чини ништа друго, него што подржава оправдано огорчење, гнев и захтеве милиона људи.

Да ли се на овај начин обесмислила и њихова победа на савезном нивоу?

Ма, та победа више не постоји, јер је свакоме јасно да је то био резултат једне велике крађе, пљачке, терора и притиска на грађане.

Од овог броја "Српске речи", па до следећег броја, биће великих и значајних догађања и биће то нешто позитивно, нешто што дуго чекамо. Да ли и Ви тако мислите?

Ако би само неколико дана по пола милиона људи у Београду излазило на улице, Слободан Милошевић би капитулирао и признао свој тероризам, и признао изборне резултате од 17. новембра и пре изласка следећег броја "Српске речи". Због тога ја опет позивам грађане и сваки дан их позивам: шетајте, шетајте и ништа више! Певајмо, гађајмо их јајима, парадајзом и он ће капитулирати.

Значи, јајима да оборимо Милошевића?
За јајаре - јаја. Шта је друго за њих него јаја?

Они су руководство у Црној Гори, Новом Саду и у Београду за време такозване антибиократске револуције срушили јогуртима. Ми ћемо њих јајима. Тада је Милошевић рекао да је сваки вид народног отпора, ако то народ жели, и институционални, и ванинституционални легитиман и да се пред народним отпором власт мора повлачити. Ево сада народног отпора, стотину пута жешћег него што је тада био. Према томе, и ја се слажем са Милошевићем: повлачи се, иди, засут си јајима и одлази!

Значи ли то да не би засут нечим другим или док су јаја?

Засут је народном мржњом, засут је презиром света, засут је јајима, засут је најгорим жељама. Он да зна шта све народ у црквама говори и моли се Богу да му се деси, он би одмах отишао.

Ја какав сам чиме је он засут. А чиме ће, ако не оде, бити засут, нека он размишља о томе. Ја не знам, али нека он размишља о томе.

Кад побеђују свирају, кад губе хапсе

Поучен вишегодишњим искуством народ није имао ни један једини разлог да сумња да се у изборној процедури нешто променило између 3. и 17. новембра. Све је било исто осим што је овога пута у поноћ уместо Милошевића народ задовољно климнуо главом и изашао на улице да прослави своју изборну победу.

Сандра ПЕТРУШИЋ

У првом кругу избора све је било јасно: председник Милошевић је већ у поноћ задовољно климнуо главом и отишао кући оставивши Ивицу Дачића да, као много пута до сада, на сваки сат објављује све убедљивију и убедљивију победу леве коалиције. Шампањцем и посрдним речима заливали су своју победу, речимо, у Гори, ни једног тренутка не обавештавајући да би ту могло доћи до приговора од стране опозиције или изборне комисије (претучен посланички кандидат и одсуство опозиционих контролора представљају најгрубљи вид кршења изборне процедуре) који би довели до поништења резултата, а самим тим и суспендовања Дачићевих података. Победа леве коалиција била је победа леве коалиције много пре законом предвиђеног рока за то, много пре маратонских заседања изборних комисија и много пре него што су опозициони прваци упитани да ли се слажу са изборном регуларношћу. Уосталом, никада их нису ни питали.

Народ поучен вишегодишњим искуством није имао ни један једини разлог да сумња да

се у изборној процедури нешто променило између 3. и 17. новембра. Све је било исто сем што је овога пута у поноћ уместо Милошевића народ задовољно климнуо главом и изашао на улице да прослави своју изборну победу.

СВЕ ДЕМОКРАТСКО

Портпарол СПО Иван Ковачевић објавио је изборну победу у свим великим градовима Србије већ око 23 часа. Мало потом огласио се и Вук Драшковић узвиком: "Људи, јесте ли чули? Они славе победу, а ми узели власт!" У исто време Зоран Ђинђић у средишту ДС изјављује: "То је лавина. Сва велика места смо добили и Србија је, на локалном нивоу, постала демократска". Било је то довољно да се огласе трубачи и да уз њихове звуке колона демократа крене према просторијама свог коалиционог партнера СПО-а. На улици их је већ чекао народ који се у све већем броју окупљао да би прославио прву победу демократије за последњих 50 година.

Нешто око један час по поноћи све је већ било јасно. На таласима радија Б 92 чули су

се извештачи који су најаву почињали следећим речима: "Јављам вам се из демократске Јагодине, демократског Чачка, демократског Ниша..." У свим великим центрима Србије људи су били на улицама, док је у Београду неколико десетина хиљада људи запосело Трг слободе. "Социјалисти добијају већ шест година, а никада нико није изашао на улицу да прослави њихову победу", чули су се коментари. Лидери Коалиције "Заједно" изашли су такође на Трг да би се обратили Београђанима и да би потом заједно са њима кренули у највеселију шетњу градом коју смо икада имали прилику да видимо. Негде на самом крају колоне, готово инкогнито, нашао се и Војислав Коштуница у друштву својих најближих сарадника. Били су весели колико и сви остали и у том тренутку очито нису мислили на кампању коју су водили баш против победника на локалном нивоу. Бурни повици готово еуфоричних грађана нису реметили ноћни сан, пошто очито нико није спавао. Напротив, они који нису могли да изађу колону су поздрављали са својих прозора, а једна старица је лидере засула цвећем убраним на својој тераси. Кас-

није се сазнало да се ради о власници награде за најлепшу терасу у Београду.

Негде око четири часа ујутру победничка шетња завршена је на Тргу слободе. Лидери су се још једном обратили грађанима, овога пута не само да би честитали победу већ и да би разрешили недоумице о будућој градској власти, бар када су социјалисти у питању. Подвлачећи да нема места реваншизму **Вук Драшковић** је поручио: "Најбољи људи, најпоштенији људи из наше братске СПС, накривите наше шајкаче, добро сте дошли да помогнемо сви препород наше једине отаџбине Србије". **Зоран Ђинђић** је ту тезу проширио речима: "Наши људи су сви који добро обављају свој посао".

Да је победа извесна и да обећања која су лидери коалиције "Заједно" износили нису само њихова реторичка вежба потврдио је и **Ивица Дачић**. Наравно, он је није објавио нити је то ико од њега могао да очекује, с обзиром да у његовом речнику не постоји термин за пораз. Урадио је једино што је могао, затворио "радњу" и укинуо традиционалне "победничке" конференције за новинаре. Свима је било јасно да се социјалисти повлаче у тишину да би размотрили тактику којом ће обелоданити свој пораз.

ДАЧИЋЕВ ИЗВЕШТАЈ ДОКАЗО НЕРЕГУЛАРНОСТИ ПОНИШТАВАЊА ИЗБОРА

После бурне ноћи освануо је дан (18. новембар) у коме је победа била још извеснија. Представници опозиције делили су плакате на којима је писало "Победили смо" и на којима су се грађани позивали да у 15 часова дођу на Трг слободе да би сви заједно прослави победу. **Ивица Дачић** је тачно у подне одржао конференцију за новинаре на којој је загробним гласом саопштио да је СПС и овога пута однела убедљиву победу с обзиром да је од 189 општина освојила чак 144. Наравно, заборавио је да саопшти како је опозиција узела баш оне општине у којима живи две трећине становништва и да престоница више није њихова. Оно што није заборавио да помене је: "Опозицији је било лако



Победничко славље Коалиције "Заједно" у ноћи између 17. и 18. новембра 1996.



да прича о власти и добро је да и она почне да трља главу проблемима грађана и владањем". Та јадна и смешна изјава из које бисмо могли да закључимо како су социјалисти до сада тукли опозицију да преузме власт а она панично узвикивала "не, не", да би их "страшна казна" на крају ипак стигла, ипак је јак доказ о неспорном признању СПС-а да је на стратешки важним местима изгубила изборе. Да би ствари биле још јасније портпарол СПС-а дао је и додатно објашњење: "Негде, наравно, нисмо успели. Какав би то био вишепартијски систем уколико бисмо свуда победили".

Атмосфера губитника владала је и на коктелу у Заводу за изградњу града који су бивше београдске главешине уприличиле само два сата пре победничког митинга Коалиције "Заједно". **Небојша Човић** који је био организатор коктела појавио се тек на крају да би штуро објаснио како је "опозиција боље играла у финишу". У комеморативном расположењу и уз непријатно одсуство позваних функционера који су послали своје за-



**После њочетка
њонштавања
њобеде: њоход
улицама Београда
"њачице
Београђана",
21.11.1996.**

мене речи бившег градоначелника ипак нису биле довољне да се обустави дискусија тако да се надугачко и нашироко распрдало о грешкама СПС-а и "тајном оружју" опозиције. "Нити смо ми погрешили нити је опозиција урадила нешто спектакуларно. Народ нас једноставно више неће", рекао је некадашњи функционер општине Чукарица.

Према сазнањима листа "Наша Борба" такво образложење било је сас-

Вук Драшковић

Онај који је бар мало човек не сме у поразу да се понизи, нити сме у победи да се погорди. Председник Србије се у поразу осрамотио много. Уместо да буде мушко, да буде човек и да честита победницима он је прибегао терору. Наредио следеће: "Изабаците из бирачких кутија гласове народа, а у бирачке кутије убаците моје слуге. Убаците пендреке, кундаке, пушке, страх, лажи.

вим неприхватљиво за председника Србије Слободана Милошевића који је само неколико сати после затварања бирачких места одржао састанак са најближим сарадницима, а све је трајало до раних јутарњих сати. Као што то обично бива када је Милошевићева фотеља у питању били су криви сви други: Мирко Марјановић, који није на време обезбедио новац за исплату пензија, Небојша Човић и Бранислав Ивковић, који су енергију трошили на међусобне свађе и неговање сопствених амбиција, Електропривреда Србије која је само три дана пред изборе послала рачуне за струју... Наравно, одмах је сачињен и списак "за одстрел" свих оних који су проузроковали изборни крах.

КОМУНИСТИ ПРИЗНАЛИ ПОРАЗ

За разлику од СПС-а који је у својим бункерима анализирао резултате (функционери ове странке су искључили мобилне телефоне и пејдере) њихови коалициони партнери ЈУЛ и Нова демократија су без већих проблема изашли на светлост дана и анализирали новонасталу ситуацију.

Потпредседник НД Небојша Лековић је без устручавања изјавио: "Грађани су гласали против таквог стања и определили су се за промене, без обзира на поједине кандидате. Поштујемо такву вољу бирача". Том приликом је такође додао да не верује у веће промене после преузимања власти у већим градовима од стране коалиције "Заједно" јер су "општине потпуно развлашћене због централизације функција на нивоу Републике". Портпарол ЈУЛ-а Александар Вулић је на конференцији за новинаре истакао како удружена левица нема никакве приговоре на изборе, а поводом Београда истакао: "Све је било поштено и коректно и нема разлога да се било ко секира или прави проблеме". Потом је пожелео успех онима који ће водити Београд.

А ко ће водити Београд чуло се у 15 часова на победничком митингу удружене опозиције који је одржан крај споменика Кнезу Михаилу где је Зоран Ђинђић по први пут јавно "виђен" као могући будући градоначелник Београда. Пред више десетина хиљада људи он је изјавио: "Само неколико сати је прошло од наше победе и већ се у Србији лакше дише. А замислите када то буде свакодневница".

"Победа, победа", "Устала је Србија", викали су окупљени грађани. Из уобичајене пароле "Комунисте међу глисте" била је приметна и једна нова која је представљала знак за забрањено паркирање на коме је уместо празног поља црвеном линијом пречртан Слободан Милошевић. За то време



Ивица Дачић се на тренутак дигао из нокдауна да би дао још једну историјску изјаву: "Слабије смо прошли у Београду и неким већим градовима, али треба рећи да постоје и други велики и још већи градови у којима смо ми победили". Без сумње постоје, рецимо Њујорк.

ЛАЗАРЕВИЋЕВ ЗАКОН

Међутим, да све није тако блиставо као што је претходних сати изгледало упозорили су већ на Тргу **Весна Пешић** и **Вук Драшковић**. Вест да ће социјалисти поништити изборне резултате већ увелико је кружила градом тако да је **Пешићева** могућност одузимања изборне победе овако окарактерисала: "Нећемо им то дати, у име наше славе и дивног Београда, јер он је јуче остварио највећу победу у својој историји. У име те славе и у име наше части борићемо се до краја".

Лидер СПО-а позвао је председника Србије да "не провоцира несрећу" и додао: "Ако смо у оваквим условима победили, онда не дамо победу и противник кога смо победили завезаних руку и ногу мора бити толико мушко да то честита, а не да поништава изборне резултате. Потом је окупљене грађане упитао да ли су спремни да свим средствима бране изборну победу, на шта су грађани одговорили узвиком одобравања. Да би доказали да мисле озбиљно по окончању митинга су заједно са лидерима отишли до Градске изборне комисије где су стрпљиво сачекали исход разговора који су лидери обавили са председником Градске изборне

Посланици из "Заједно" играју у Рајубличкој скупштини: испред и иза Скупштине народ демонстрира против терора власти, 22.11.1996.

комисије **Радомир Лазаревићем**.

Мада упозорен да људи који су гласали за опозицију нису спремни на натезање и цељкање око резултата **Лазаревић** је остао на тврдој линији да он све ради по закону и поштује процедуру (очито неку другачију од

Одлуке Коалиције "Заједно"

Као прво, у трећи круг гласања не излазимо. Као друго, резултате избора не признајемо. Као треће, наш протест ширимо по свим градовима Србије: и тамо где су нас покрали, и тамо где људи још не знају шта се дешава. То мора да буде једна поплава радости и оптимизма, да уништите те црвене мрље и да их почистимо са лица Србије. Морамо да будемо истрајни. Ми хоћемо да ослободимо Србију целу, не само Београд. Ово је почетак. Сутра у свим градовима Србије велики протест за одбрану демократије - нема краја, нема одмора док борба не буде завршена успехом. Ми смо победници, запамтите, шта год суд да одлучи или наши слепи мишеви.

И да вам кажем на крају пре него што вас поздравим - могу да нам пуше.

Зоран Ђинђић (недеља, 24. новембар)

оне коју смо гледали на претходним изборима када су социјалисти већ у току исте ноћи попуњавали своје тек добијене фотеле). "Нестраначки и стручни председник комисије" готово да није имао реакцију изузев "досадно ми је" и "губим време" док **Вук Драшковић** није упитао да ли је тачно да је **Милошевић** изјавио да неће признати победу опозиције у Београду јер не може да живи у граду у коме је на власти Коалиција "Заједно". Бес који га је обузео већ при помену имена свог вође био је добар показатељ будућих догађања кад је у питању поштовање изборне процедуре и надасве Устава.

"Нека се убије ако не може да живи у демократском Београду" викали су пред Градском скупштином већ нервозни грађани који су пошли са идејом да прославе победу у коначно свом граду, а који су уместо тога морали да се суоче са сазнањем зашто се резултати не објављују. И мада су их лидери позвали да се разиђу они су наставили свој поход све до просторија СПО-а спремни да истог часа демонстрирају шта мисле о изборној краји која им се све јаче надвијала над главом. И то не само у Београду с обзиром да су из скоро свих великих градова у којима је опозиција победила стизале вести о поништавању изборних резултата и гомиле бесмислених приговора услед којих ће бити поновљени избори и то само на оним местима где је победила опозиција.

МИЛЕТОВ ПАТЕНТ

Ипак, и даље све није изгледало сасвим црно. Мада је по контрадикторним изјавама

социјалиста било тешко схватити да ли они признају победу Коалиције "Заједно" у великим градовима, или су оних четрдесетак општина које су им признали у ствари неке друге општине, а не Београд, Ниш, Ужице, Нови Сад, Чачак, Крагујевац, Зрењанин, Савски венац... неких позитивних наговештаја је било. Бар када је признавање победе у питању. Једно од њих је била брза интервенција Слободана Милошевића који је учинио две крупне кадровске промене. Прво је са места главног уредника ТВ Политике смењена Радмила Вишић која је у изборној ноћи дозволила да се професионално емитују изборни резултати и песму "Април у Београду", а онда је према сазнањима "Наше Борбе" смењен и директор РТС-а Драгољуб Милановић. Разлог за ову смјену Милошевић је нашао у чињеници да је Милановић толико гледаоце бомбардовао материјалом о СПС-у и ЈУЛ-у да је то изазвало контраефекат код бирача. Дакле, Милошевић је у том тренутку јавно признавао да је изгубио изборе и такође јавно смењивао оне који су или били кривци за то или се, пак, дрзнули да објаве.

Такође је отворена и прича око Студија Б, некада независни станице која је неуставном одлуком припојена Градској скупштини, али која је после избора уставном одлуком прешла у руке нове градске владе. Или је бар требало да пређе. Зато је брже-боље пао предлог да се Студио Б припоји РТС-у као њен четврти канал, а незванично најављено да ће опозицију "обештетити" тиме што ће јој дати фреквенцију пропале и до гуше у дуговима, приватне "Палме". У оптицај је гурнута и могућност да се до конституисања нове владе ова станица поново претвори у акционарско друштво и прода подобним акционарима, па и да јој се укине фреквенција.

И док је многима због свега наведеног изгледало да социјалисти свој пораз признају али га само саопштавају лагано да би их ваљда мање болело и



Ни киша не смета кад је слобода у питању: десетине хиљада грађана на улицама Београда, ноћ 22.11.1996.



да би што више урадили у међупаузи, Миле Илић, вођа нишких социјалиста, досетио се да можда и не мора да се објаве баш они резултати који су право стање воље грађана, већ неки који би им били више по вољи. Што не рећи да социјалисти у Нишу имају 37 мандата када то много боље звучи уместо истине да Коалиције "Заједно" има 41 мандат у Нишу, а самим тим и већину. За тако нешто довољно је нематим образ, имати милицију, подобну комисију, корумпирано и неморално судство и звати се социјалистом.

Рецепт који је Илић применио у свом граду био је разлог да се 19. новембра на улицама Ниша нађе око 40.000 људи чврсто решених да не дозволе крађу освојене победе и да на том до сада највећем скупу одржаном у некада "црвеном граду" присуствују и лидери коалиције "Заједно" Вук Драшковић и Зоран Ђинђић. Они су окупљене грађане обавестили да ће о "невероватном фалсификовању бирачке воље" извести Савет Европе, Европску унију и међународне организације за заштиту људских права, па и председника Републике Србије.

"Ја ћу ујутру председнику Србије доставити

аутентичне и чисте записнике са бирачких места у Нишу које је мафија из Градске изборне комисије и шеф нишких социјалиста Миле Илић фалсификовала. Милошевић тврди да ништа слично није наложио, мада

Илић тврди супротно, и да такав криминал неће дозволити већ ће моментално и одлучно бранити уставност и закон. Уколико до сутра увече Илић не буде у затвору, значи да је председник Милошевић саучесник у вршењу најтежег кривичног дела против Србије, које се зове веллеиздаја", рекао је Драшковић.

Показало се да Драшковић није имао праве информације, као и то да су социјалисти до тада ћутали не зато што нису знали како да саопште пораз већ зато што ни они а ни Слободан Милошевић нису знали шта да раде. Миле Илић им је показао. Нади-

гравши обезглављеног председника Србије који је до тог тренутка умео само да се дере на себи подређене и да врши тренутно бесмислене чистке, **Г. Илић** је демонстрирао који је једини пут да се сачува власт после изгубљених избора. И **Милошевићу** се то много допало. Коначно је могао да се дрмне из очајања у које је упао и да **Милетов** рецепт препише на све градове, рачунајући и Београд чији је губитак већ признао. Халаљиво се кренуло у прекрајање изборних резултата и то у толикој мери да је у Јагодини члан изборне комисије (ЈУЛ) поднео оставку не могавши више да издржи друштво коалиционих партнера који су без икаквог срама фалсификовали уставом загарантовану вољу бирача и то у тренутку док су хиљаде и хиљаде људи демонстрирале пред Општином.

УЛИЦА ИПАК ЈЕДИНА НАДА

Да би "воља народа" била што уверљивија у све градове у којима је опозиција добила **Милошевић** је исте ноћи послао до зуба наоружане специјалце задужене да обезбеде неометано прекрајање изборних резултата. А онда је ситуација постала трагикомична јер се показало да за разлику од веште нишке екипе **Милета Илића** у другим градовима седе неспособне комисије које никако нису успевале да у законом превиђеном року фалсификују резултате већ су посао отезале данима.

Проглас студената

Ми, студенти Београдског универзитета, пружамо пуну подршку грађанима Србије који већ данима захтевају заштиту грађанских и уставних права. Посебно поздрављамо протесте наших нишких колега. Грубо кршење закона и поништавање изборних резултата представља атак на основне принципе демократског уређења.

Ми се не опредељујемо између опозиције и власти, већ између правне државе и једнопартијског режима. Свака власт која не жели да призна изборни пораз не заслужује нашу подршку. Ми се таквој власти оштро супротстављамо.

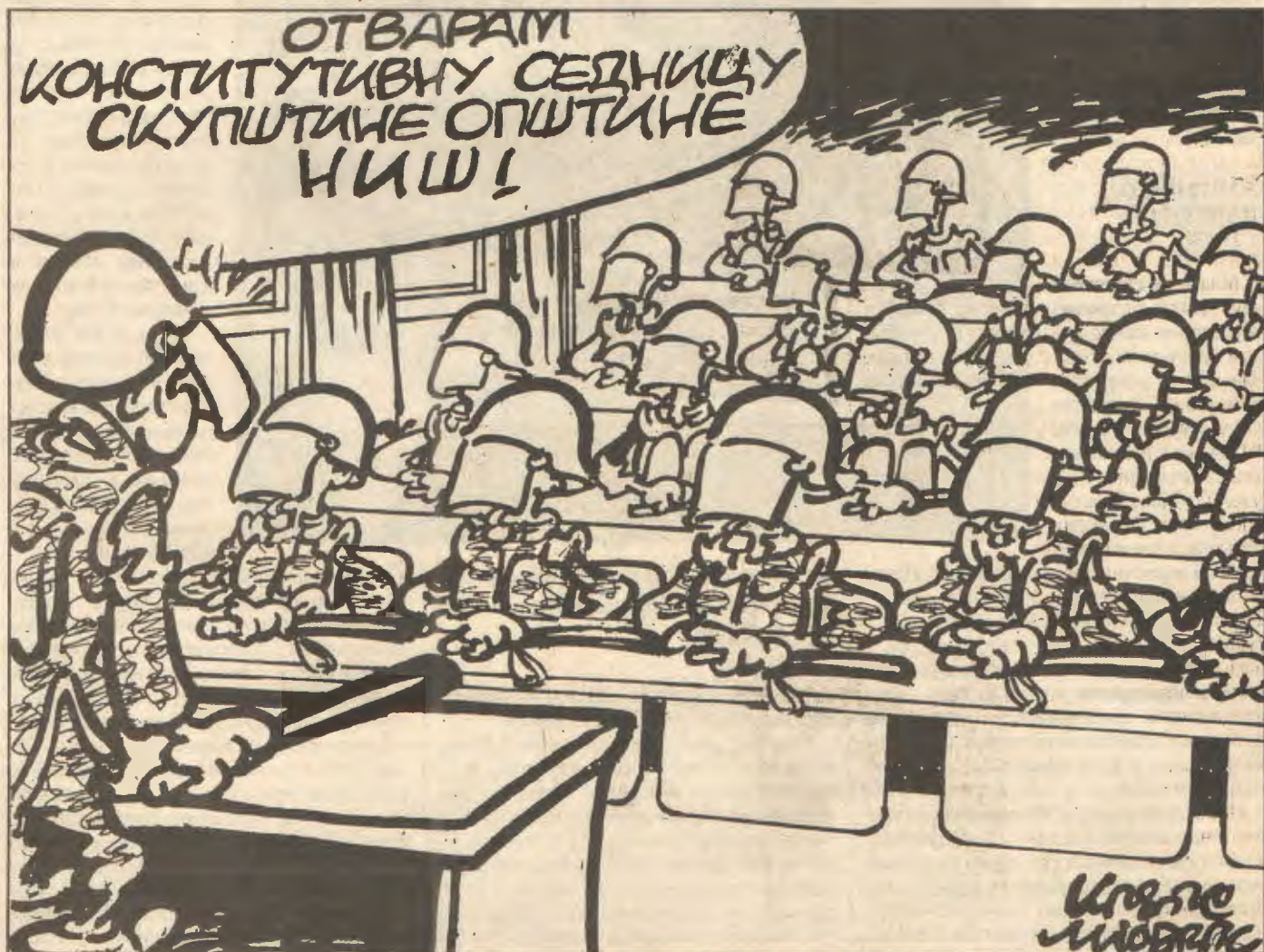
У среду 20. новембра посланици и одборници СПО, ДС и ГСС ступају у штрајк глађу, а мирни протести захватају Београд, Ниш, Пирот, Ужице, Јагодину, Краљево... Лидери Коалиције "Заједно" састају се са представницима 11 амбасада и обавештавају их о покушајима СПС-а да прекроји изборне резултате. Пошто су их упознали са ситуацијом

Илустрација карикатуристе "Српске речи" Миодрага Крстића, која је, по многим, најбоље осликала поствизборну ситуацију у Нишу по мери и укусу локалној терористе Милета Илића

лидеру су одржали и састанак са министром правде **Арапђелом Маркићевићем** који им је љубазно објаснио да тај проблем није у његовој надлежности?! После тога **Вук Драшковић** је отпратио послана амбасаде САД, уручио копије оригиналних записника из Ниша да би дан окончао у Републичкој скупштини у друштву **Зорана Ђинђића**, **Весле Пешић** и шездесетак посланика који су заједно са њима отпочели штрајк глађу.

Мада у току тог дана нису стизали позиви на окупљање и мада су лидери били заузети исцрпљивањем свих легалних могућности да се дође до решења, неколико хиљада Београђана је самоиницијативно изашло на улице и више сати стајало на киши испред Републичке скупштине дајући подршку вођству коалиције. "Ово је сумрак, људски и свеколики, у Србији. Једина нада је општи бунт, излазак на улице и скандирање речи "не дамо победу". Онога тренутка када овде буде неколико стотина хиљада људи, када се Београд претвори у мравињак достојанствених људи, они ће капитулирати и ми ћемо одбранити нашу изборну победу. Ми само бројем и својим присуством можемо да покажемо да нисмо стока, да нисмо банда, већ људи који траже да се њихова воља поштује"; рекао је **Вук Драшковић**. **Зоран Ђинђић** је упозорио да се таквим протестом не брани само Београд већ сви градови у Србији и додао: "Никаква сила, ни војска ни полиција, не могу спречити вољу народа".

Истога дана они су упутили писмо Слобо-



дану Милошевићу у коме апелују да се обрати грађанима и у коме су између осталог рекли: "Ваша лична одговорност произишла из сталног инсистирања на томе да спроведете вољу грађана обавезује вас да спречите изборне крађе до којих је дошло". Заједно са писмом упућен је и захтев у коме лидери Коалиције "Заједно" председника обавештавају о разлозима штрајка глађу и захтевају да обезбеди поштовање изборне воље грађана као и Устава и закона Србије.

Лидери Коалиције "Заједно" издали су и саопштење у коме упозоравају да "смо само корак од ванредног стања" и да "још једном позивају руководство СПС-а да се уразуми, да поштује изборне резултате и да омогући легално изабраним представницима да конституишу општинске и градске скупштине". А изабраним одборницима су поручили да одмах конституишу власт и да је заједно са народом одбране. "Не оклевајте и не бојте се. Ви браните законитост од фалсификатора, лопова и криминалаца који морају одговорити за тешка кривична дела која су починили".

У ОПТИЦАЈУ ВАНРЕДНО СТАЊЕ

Мада Милошевић није нашао за сходно да лично одговори, његов одговор је сутрадан сасвим јасно уручен свима. У готово свим градовима поништава се изборна победа Коалиције "Заједно", милиција, а негде и војска, запоседају градове, специјалци пуне на изборима добијене општине, Ивица Дачић мења тактику и поручује да "опозиција бунца и види победу тамо где је нема", бахатост се враћа у све њихове редове, а РТС читавог дана на сваки сат емитује изјаву Данице Драшковић у којој се пита зашто смо једина земља у којој нема оних који би на терор узвратили истом мером. Свима постаје јасно да од поштовања изборне воље неће бити ништа, да су избори представљали само лакрдију у којој је Милошевић учествовао док је добијао и да нам следеће завођење диктатуре уколико добровољно не пристајемо на њихову великодушну понуду да им мирним путем признамо "добијене" изборе чиме бисмо теоретски наставили да живимо

у "вишестраначју и демократији". Уколико не, следеће нам...

Шта је то што нам следеће на својој кожи прва је осетила баш Даница Драшковић. Мада је кампања против ње вођена тако да је наговештавала ново хапшење, Милошевић се очито поучен непријатним искуством претходног хапшења директорке "Српске речи", које је читав свет подигло на ноге,

заказаног протестног митинга на Тргу слободе. Тог дана су први пут у главном граду примећене огромне милицијске снаге које су распоређене у концентричним круговима и чији је задатак очито био да искористе ситуацију која би на Тргу настала по објављивању нестанка госпође Драшковић.

Руководству коалиције "Заједно" било је јасно о ком сценарију се ради тако да је следећег

сле краћих договора одлучено да се о отмици не говори већ да протест иде оним усталиним током који Београђани имају прилике да виде, али и да учествују у њему, свакога дана: скуп код споменика Кнезу Михаилу у 15 часова, кратак митинг, шетња до Републичке скупштине, силазак лидера у народ, шетња градом и митинг на Теразијама.

Када су организатори отмице увидели да иста неће помоћи у идеји завођења ванредног стања прибегли су ономе што им је остало - тортури над Даницом Драшковић и покушају да је приморају да им "уступи" бар Београд и Ниш. Тек толико. Показало се да сем погрешног сценарија имају и погрешну жену за тако нешто. Сутрадан, 22. новембра они су је пустили уз претњу да неће бити жива уколико каже и једну једину реч о отмици. Држала се датог им обећања до првог телефона.

И док је ДБ демонстрирао супрузи лидера СПО-а своје методе рада (прислушкивања, незаконита снимања интимних ствари, потплаћивања, уцењивања) београдским улицама је ишло око 100.000 људи, а на десетине хиљада у другим "поробљеним" градовима. За то време огласио се и један од коалиционих партнера леве коалиције - Нова демократија. "НД сматра да други круг локалних избора представља израз слободне воље грађана. Избори су били слободни и демократски, а друго је питање да ли је неко задовољан или не резултатима гласања. Воља народа изражена на изборима мора да се у потпуности поштује", изјавила је на конференцији за новинаре портпарол ове странке Ребека Србиловић. Председник ИО НД Радивоје Лазаревић је истакао да за ову странку важе само они резултати где су записнике потписали сви законити изборних комисија и где није било приговора, а потом



Нема одмора док траје одбрана од тероризма Слободана Милошевића (25.11.1996)

овога пута одлучио за "педагошку" отмицу која са њим не би имала никакве везе.

Смисао отмице је био вишезначан. Представљао је и личну освету, и покушај да се један од лидера Коалиције "Заједно", Вук Драшковић, учени и примора да одустане од бунта, али и могућност да дође до немира чиме би Милошевић без проблема могао да прогласи "ванредно стање" и стави у погон оружану силу којом расположе. Због тога је отмица и извршена 21. новембра баш уочи

тине хиљада у другим "поробљеним" градовима. За то време огласио се и један од коалиционих партнера леве коалиције - Нова демократија. "НД сматра да други круг локалних избора представља израз слободне воље грађана. Избори су били слободни и демократски, а друго је питање да ли је неко задовољан или не резултатима гласања. Воља народа изражена на изборима мора да се у потпуности поштује", изјавила је на конференцији за новинаре портпарол ове странке Ребека Србиловић. Председник ИО НД Радивоје Лазаревић је истакао да за ову странку важе само они резултати где су записнике потписали сви законити изборних комисија и где није било приговора, а потом

додато да му није јасно како је у првом кругу било тако мало приговора, а у другом толико много и то само на оним местима где је победила опозиција.

Овакав став је изазвао НД изазвао је недоумицу у многима да ли се раде о личној освети социјалистима због само четири мандата колико су им уделили на савезном нивоу (ЈУЛ је добио 20), да ли се ради о истинској заштити демократске процедуре или о новом пребегу на победничку страну. Било како било звучало је много боље од онога што је имао да изјави лидер који себе сматра опозиционаром, **Војислав Шешељ**. Сем напомене да "Заједно" није победила већ да су грађани гласали против садашња власти (зашто баш за "Заједно" а не за њега?) **Шешељ** је придодато да се ради о једној издајничкој коалицији која призива стране силе а које ће он оружјем отерати. Вероватно када свој Земун стави у погон па са њим објави рат целом свету.

Што се осталих странака тиче у тренутку када је ситуација у Србији наузаврелија од почетка вишестраначја требало би напоменути да се штрајкачима глађу придружио лидер Демократске заједнице војвођанских Мађара **Андраш Агонгтон** као и лидер СДУ **Жарко Кораћ**, док су црногорски опозициони лидери **Новак Килибарда** и **Славко Перовић** затражили од свог председника да се одреди по питању **Милошевићевог** незаконитог дивљања по Србији. Коалициони партнери "Заједно" ДСС и ДЦ своје деловање су свели искључиво на саопштења. **Драгољуб Мићуновић**, чија је улога у Коалицији по свему судећи сведена на узимање свог мандата, имао је да изјави само како "свако ко је фалсификовао изборне резултате мора бити кажњен, а свако насиље се мора предупредити". Портпарол ДСС **Милорад Јовановић** је на питање новинара "Наше Борбе" да ли ће се његова странка придружити штрајку глађу изјавио: "Ништа не знам о томе".

ОПТУЖНИЦЕ У НАШИМ РУКАМА

А док једна од чланица коалиције "ништа не зна" студенти излазе на улице и придружују се протесту. У петак 22. децембра они се окупљају на платоу испред Филозофског факултета у 13 часова да би потом кренули од факултета до факултета и позвали своје колеге да им се придруже. "Устали су студенти", "Ми смо ваша деца" биле су пароле које су узвикивали док су показивали своје индексе. Иницијативни одбор студентског протеста је издао проглас услед "кршења демократских принципа и незаконитог поништавања изборних резултата" и истакао своје захтеве. Нагласили су да ће уколико њихови захтеви не буду испуњени у понедељак ступити у генерални штрајк. Своју импозантну шетњу градом (народ их је бурно поздрављао, а милиција је извештавала следећим речима: "Руља се напала") завршили су са демонстрантима испред просторија ДС где се свакога дана одржава протестни митинг и где су се овога пута осим лидера окупљеним грађанима обратили и **Милан Ст. Протић**, **Душан Ковачевић** и **Иван Ивановић**.



Слични протести широм Србије настављени су и у суботу 23. децембра. Тог дана је на улице свих градова а посебно Београда изашао највећи број људи до сада и очито је да је тог дана по сценарију СПС-а требало да се изазову немири. О томе сведочи и чињеница да су први пут повукли јаке милицијске снаге испред РТС-а (зграда пред којом се демонстранти најдуже задржавају) и тиме готово позвали разљућене грађане да уђу унутра. Међутим, лидери Коалиције "Заједно" били су правилно распоређени дуж километрима дуге колоне и водили су рачуна о сваком могућем ексцесу, тако да су спречили продор демонстраната у најомраженију зграду у Србији у којој су их чекали до зуба наоружани специјалци.

Захтеви које су СПО, ДС, ГСС и ДСС упутили властима, а грађани подржали на митингу испред Скупштине Србије (21. новембар)

Да се поштује изборна воља народа;

Да се оснује републичка изборна комисија по паритетном принципу, која ће усправити фалсификате и неправилности почињене од стране локалних изборних комисија;

Да се покрене кривични поступак против лица која су учествовала у фалсификовању изборних резултата и нарушавању изборне процедуре;

Да се распусте све локалне изборне комисије и надлежност пренесе на републичку изборну комисију;

Да се на првом ванредном заседању Републичке скупштине формира анкетни одбор који ће испитати незаконити рад судија у изборним комисијама;

Да се МУП Србије врати у редовно стање.

Субота је била интересантна и због обраћања бившег председника СРЈ **Добрице Ђосића** окупљеним грађанима. Обратио им се и свој говор је одржао до краја, мада су му звиждали и мада је РТС саопштио да је отеран. Али РТС је саопштио и многе друге ствари, као на пример да пар хиљада људи демонстрира, ако и толико. Међутим, када је државна телевизија у питању има и један позитиван помак - више не постоје ни новинари ни имена. Очито избезумљени од страха приликом изношења наручених лажи за послени у овој установи су нестали са екрана и оставили нам у информативним емисијама искључиво глас безимених спикера и њима неке погодне снимке. Очито је да им није лако да раде сада када су свесни да наручиоци њихових лажи нису легитимно изабрани представници власти већ одбачена мањина која се држи силом. А по свему судећи није лако ни милицији. Јер да јесте одборнике би из општина избацивала силом, пендрецима и сузавцем као до сада уместо да их пажљиво и нежно износи на улицу.

У недељу је бар једна ствар решена - изборна воља грађана је дефинитивно поништена. Са неким смешним образложењем да суд није схватио како је изборна комисија одбацила приговоре социјалиста, они су их у незнању узели здраво за готово и бившим владарима омогућили још једну шансу. У трећем, четвртном или ком већ треба кругу. Али, трећег круга неће бити. **Вук Драшковић** је то образложио следећим речима: "Када бисмо на то пристали ми бисмо заправо признали да смо са неким правим разлогом опљачкани. Али не, ми смо победили, ми смо победници и ми припремамо оптужнице против **Слободана Милошевића** и против свих оних који су заједно са њим учествовали у пљачки изборне воље грађана Србије".

МАСОВНИ ПРОТЕСТ СТУДЕНАТА

Студенти су на улици Београда изашли у огромном броју, први пут после 68. Уосталом, ни државни тероризам против грађана Србије у последњих тридесетак година никада није био жешћи и бескрупулознији.

Милован БРКИЋ

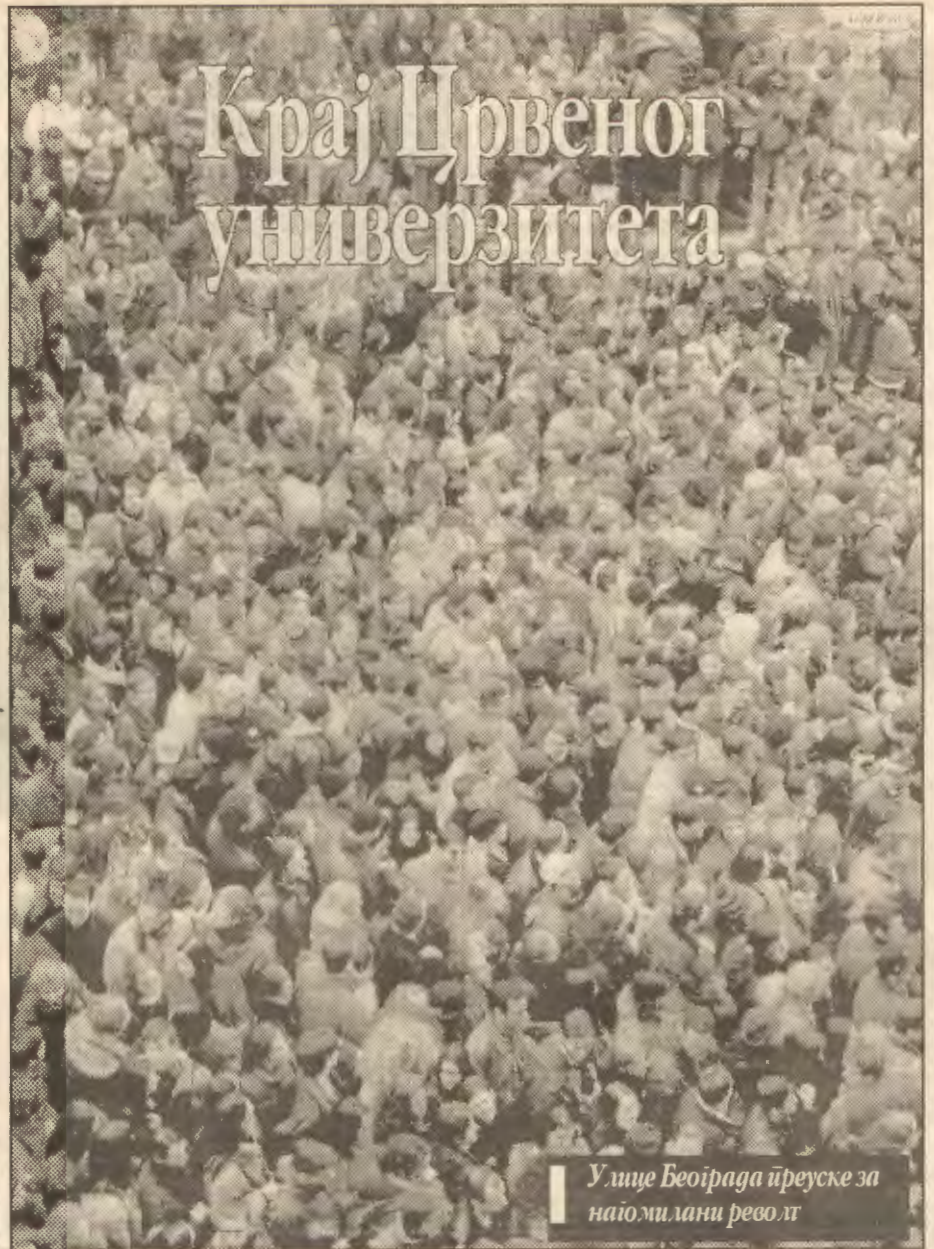
Зашто ћуте студенти, та друштвено привилегована сила? Ово питање лебдело је на уснама њихових мајки, очева, ујака, комшија и пријатеља, који су по киши, ветру и суснежици демонстрирали у Београду ових дана после зле слутње да ће изборна победа, вољом Тиранина бити покрадена.

Чистећи Универзитет од јеретика, од неподобних професора и студената и својом политиком их терајући, да од раћа и мобилизације најталентованији академици из земље побегну колико их ноге носе, Милошевић је Београдски универзитет претворио у мртво море. Све организације, почев од Савеза студената и њиховог гласила, скутоноше су Милошевићеве супруге. Ту је и ректор, господин Величковић и банда професора марксиста. Прави научници, асистенти, доценти, професори, понижени и постиђени, утеху су тражили у активностима у опозиционим странкама.

Када је Тиранин, својом дрекошћу, после краће изборних резултата превршио сваку меру, устали су и студенти. Смогли су снаге и храбрости да дигну глас протеста. Пробудила се младост а тој побуни придружили су се и њихови професори.



Студенти: дојорело до ноката



Улице Београда преуске за најомилани револт

Почело је, као и до сада, на Филозофском факултету када су академици одбили да се покрију ушима, да као гласачи зајмуре пред дрском ктањом Тиранина. Он

им је, осим гласова, узео и младост, оставио их без будућности.

Девојке и момци, за борбу створени - казаб'је својевремено Деспот Стефан Лаза-



Почетак окуљања испред Филозофског факултета у Београду

ревић - проговорите језиком новог времена, измислите нове речи.

Овога пута побуна студената лишена је шпекулације. Студенти не издвајају своје захтеве од захтева грађана. Не подвајају се, и на њиховом челу нема неких Бранислава Лечића, Тихомира Арсића и других провокатора који су их у ранијим протестима одвајали од грађана и њихове захтеве чинили другачијим од осталих Београђана, и Тиранину прихватљивијим.

У тренуцима док пишемо овај текст и када се "Српска реч" шаље штампарии (уторак послеподне), протест академица је артикулисан: у штрајк су колективно ступили Филозофски, Правни, Филолошки, Грађевински и Медицински факултет, а протесту су се придружили обуставом рада и њихови професори. Вест је потврђена: у штрајку су и студенти Полицијске академије.

У понедељак је колона од 15.000 студената дефиловала градом. Основни захтев: поштовање закона и воље бирача. Прочитан је Проглас у коме се захтева формирање Републичке изборне комисије на паритетном принципу и уздржавање од насиља за све учеснике кризе. Изабран је и Иницијативни одбор студентског протеста који тражи од ректора Драгутина Величковића и Научнонаставног већа да се одреди према протесту. Од Слободана Милошевића траже да се обрати народу и каже свој став о тренутној политичкој ситуацији. Чују се и отворени позиви да они који су лажирали изборе оду у затвор. Студентима се обраћа и академик Мића Поповић чији ће кратки говор ући у историју.

Одлучни, без страха јер знају шта хоће, најављују нова окупљања и објављују генерални штрајк.

У уторак протест се наставља. Подр-

МИЋА ПОПОВИЋ, АКАДЕМИК

ЗНА СЕ КАКО СЕ ОВА БАНДА ТЕРА

"Педесет и неку годину живео сам под комунизмом и није се десило да је неко њих отерао мирним средствима. Они могу да оду само ако буду отерани, а зна се како се ова банда тера. Знамо како су их отерали Румуни, и другог начина нема. У овим годинама ја не могу да вас натерам да погинете, а они власт да дају неће. Морате свако пред собом да размислите о будућности ове земље.

шку студентима пружају академици Радомир Рељић, Никола Тасић, Предраг Палавестра, Матија Бећковић, Драгослав Срејовић, а говоре и многобројни професори са Филозофског, Медицинског и Правног факултета. Говори историчара Андреја Митровића и академика Николе Тасића бурно су поздрављени. Борбена готовост и одлучност да се супротставе режиму и тиранији подигнута је на још већи ниво. Професори су непрекидно са својим студентима. Професор Слободан Турлаков каже "да је ово настава", "да је ово час демократије" јер је режим довео у пишање биолошки опстанак грађана Србије. Избора нема: Он или Ми.

Оно што овога пута охрабрује јесте чињеница да се студенти не ограђују од протеста грађана, не издвајају своје захтеве издижући их на "академски ниво". И њихов захтев само је у једном: ПРИЗНАЊЕ ИЗБОРНЕ ПОБЕДЕ ОНИМА КОЈИ СУ ЈЕ ГЛАСОВИМА ГРАЂАНА ДОБИЛИ. А шта, уствари, тај захтев значи? Одлазак Тиранина.

Човеку који је изјавио да не може да живи у граду у коме је на власти опозиција, место је у затвору, а не у председничкој палати.

У уторак је више од 25.000 студената, исказујући грађанску непослушност, марширало Београдом. Протест се наставља заједно са професорима и асистентима. Ректор се још није огласио, дакле, протест није ни подржао ни осудио. Пацови из ректората су у пацовској рупи, негде на консултацијама. Остаће забележен податак да је Драгутин Величковић први послератни ректор који се није придружио својим студентима током неког протеста. Он је као кандидат СПС-а поражен на изборима у Земуну.

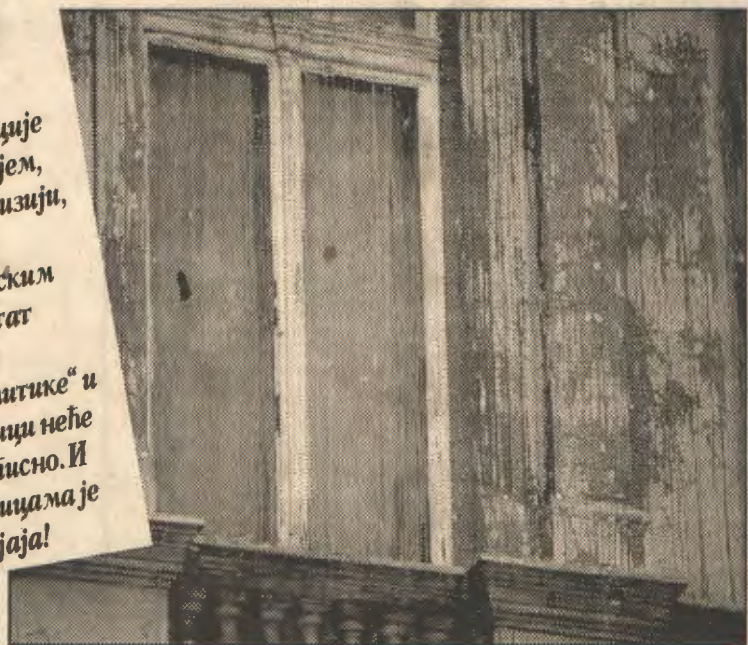
КО ЈЕ "БАНДА ЦРВЕНА"?

У уторак, око 13.30, студенти су протестовали испред зграде Амбасаде САД у Кнеза Милоша. Карактеристична је била парола коју су најчешће узвикивали: "Бандо црвена!" Дипломатски службеници са којима смо неформално разговарали нису сигурни да ли се та парола односила на Тиранина и његову банду или на неке америчке дипломате који, по мишљењу студената, својим пасивним држањем потпомажу одржавање тиранина на власти. Из студентског Иницијативног одбора сазнајемо да је планирана и шетња Толстојевом и Ужичком, где су смештене резиденције Слободана Милошевића и Мирјане Марковић.

Младост је на потезу. Заједно са протестима грађана наставља се и студентски протест.

Јаја

Редовни "поход у три сата" ка демократији Коалиције "Заједно" обојан је новим "терористичким" оружјем, које се вероватно неће дојести ни државној телевизији, заљубљеној у бомбе и хеклере, ни околним властодршцима који се куцају у ратнопрофитерским њарфељима. "Операција јаја" имала је за резултат десетине хиљада јаја на дебеле зидове Градске скупштинске Београда, Телевизије Београд, "Политике" и Слобине њрозоре. Иако се то у црно-белој техници неће најбоље видети, у колору је било заиста живописно. И демократски поучно. Пред крај похода на улицама је било више од 200 хиљада људи. Колико је то јаја!



Јаја на Слобином њрозору

ПРЕДСТАВЉАМО БРОЈ МАНДАТА ОСВОЈЕНИХ ПРЕМА ИЗБОРНИМ ЗАПИСНИЦИМА У ОПШТИНАМА РЕЛЕВАНТНИМ ЗА КОАЛИЦИЈУ "ЗАЈЕДНО". У ЗАГРАДАМА (ТАМО ГДЕ ПОСТОЈЕ) НАВЕДЕНИ СУ МАНДАТИ ПРЕОСТАЛИ ПОСЛЕ НАКНАДНИХ ИНТЕРВЕНЦИЈА ИЗБОРНИХ КОМИСИЈА И СУДОВА. ЗА БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНЕ ТАКВИ ПОДАЦИ ЧАК НИСУ НИ МОГЛИ БИТИ КОМПЛЕТИРАНИ.

БЕОГРАД 110	ЗАЈЕДНО	СПС	СРС	ДСС
ПОСЛЕ ГЛАСАЊА	70	23	15	2
ПОСЛЕ СУДА	27	22	6	1

ОПШТИНА (БРОЈ МАНДАТА)	ЗАЈЕДНО	СПС	СРС	ДСС	ОСТАЛИ
ЧУКАРИЦА 55	28	17	6		
МЛАДЕНОВАЦ 55	28	26			
Н.БЕОГРАД 55	25	22	6	1	1
ОБРЕНОВАЦ 55	27	27	1		
ПАЛИЛУЛА 55	31	13	8	2	1
РАКОВИЦА 50	31	6	12		1
С.ВЕНАЦ 37	25	7	1	2	2
СТАРИ ГРАД 56	38			18	
ВОЖДОВАЦ 56	35	6			
ВРАЧАР 60	50			10	
ЗВЕЗДАРА 53	38	7	2	3	

ОПШТИНА (БРОЈ МАНДАТА)	ЗАЈЕДНО	СПС/ЈУЛ	СРС	ОСТАЛИ
ЧАЧАК 70	56	8		5
АРИЉЕ 25	16	8	1	
БАЈИНА БАШТА 41	20	14	4	3
ЈАГОДИНА 63	35 (22)	21 (23)	3	3
КИКИНДА 51	15	8 (9)	8 (4)	20
КРАГУЈЕВАЦ 67	39 (31)	28 (22)	0 (1)	
КРАЉЕВО 70	36 (25)	30 (26)	3 (2)	1
ЛУЧАНИ 47	31	11	5	
Н.КНЕЖЕВАЦ 31	9	10	9	
НИШ 70	41 (24)	25 (37)	0 (9)	
НОВИ САД 70	37 (39)	6 (3)	9	9 (16)
ПАНЧЕВО 70	32 (29)	29		9 (6)
ПИРОТ 50	27 (21)	22 (21)	2	
ПОЖЕГА 52	27	23	1	1
СМ.ПАЛАНКА 49	27 (19)	22 (29)		
СОКОБАЊА 30	12	11	2	2
СРБОБРАН 28	10	9	1	3
ТРСЕНИК 49	25	18	1	3
УЖИЦЕ 67	38 (30)	28 (29)		
ВРШАЦ 45	23	21 (18)		1
ЗРЕЊАНИН 70	31 (18)	31 (29)	2	6 (14)
ШАБАЦ 69	35 (28)	32 (31)	2	0 (4)

Слоба је рекао: "Пишите!"

Седмдесет мандата коалиције "Заједно" од 17. до 25. новембра отишло се на 23. Градска изборна комисија "оградила" је 10, остало је ирејуштено судству. Разлози за иоништавање збој којих су у комисији умирали од смеха, за београдско иправосуђе били су смртно озбиљни.

Ружица РАНИТОВИЋ - ЈОВИЋ

Према одлуци Првог општинског суда у Београду коалиција "Заједно" добила је 23 одборничка мандата у Скупштини града Београда. Од суботе (23. новембра) увече факсови на линији Суд - Градска изборна комисија су се усипали: сатима су стизале судске одлуке којима се Комисија обавештава о поништавању резултата другог круга градских и општинских избора. Тако су избори поништени на 110 бирачких места, чиме су 33 кандидата коалиције "Заједно" остала без одборничких мандата.

Овакву своју одлуку Суд је образложио тврђом да је "изборни поступак прекршила Градска изборна комисија, јер у решењима за одбијање приговора није наводила разлоге за одбацивање, нити начин гласања". Дакле, "кадија те тужи, кадија ти суди". Пошто је већ тако, гласачки листићи за "Јово наново" су одштампани, а почела је и њихова дистрибуција, чак пре него што је одлука Суда донета. У коалицији "Заједно", међутим, кажу да за њих "грећег" круга неће бити - победили су у Београду и поновним изласком на изборе не желе да дају легитимитет изборној крађи. "Они су полицијским, државним и правним терором поништили вољу грађана, али нису поништили победу. Ми не морамо бити у Градској скупштини, али ми смо победници. У Градској скупштини седеће лопови", изјавио је тим поводом Вук Драшковић.

Јесу ли и овако судски утврђене изборне цифре коначне, за сада се не може рећи, из најмање два разлога. Један је правни - очекује се да коалиција "Заједно" упути жалбу Врховном суду за хитно преиспитивање судске одлуке о поништавању изборних резултата, а други се може добити на улицама Београда које ових дана кључају од незадовољства грађана чија се изборна воља не поштује. Бунт нараста, и лако се може десити да "река изиђе из корита", а онда ћемо најмање на уму имати бројке...

Догађаји се смењују великом брзином. У очекивању онога што ће се десити, вратимо се ономе што је свему претходило. А на почетку беше - славље.

ОД ПОНЕДЕЉКА ДО ЧЕТВРТКА - КОМИСИЈА ОТЕЛА 10 МАНДАТА

Већ у току ноћи с недеље на понедељак, сазнавши за прве прелиминарне резултате локалних избора у Србији, (коалиција "Заједно" - 70 градских одборника, од укупно 110, у Београду!) опозиционо грађанство је изишло на градске тргове да прослави победу. На победничком митингу у понедељак Зоран Ђинђић је рекао да се "у Србији већ лакше дише", а Вук

Драшковић да је "ово велики дан за нашу престоницу" и да смо "пола века сањали овај дан", док је Весна Пешкић 17. новембар прогласила за "дан ослобођења Београда". Истина, већ су почеле да колају гласине о томе да поражени социјалисти нешто петљају са изборним резултатима, али од њих је још увек био јачи мук са којим су шокирани властодршци дочекали изборни пораз. Портпарол СПС-а Ивица Дачић је процедио кроз зубе да је владајућа партија "лошије прошла" на локалним изборима у Београду, и још неким већим градовима у Србији. О бујици приговора који ће уследити убрзо пошто се СПС и ЈУЛ поврате из шока, још није било ни помена. Напротив. Говорећи о резултатима избора за скупштину Београда, портпарол ЈУЛ-а Александар Вулић је рекао како је "све било поштено и коректно, и како нема разлога да се било ко секира или прави проблеме". Вулић је чак галантно пожелио успех људима који ће водити Београд, изражавајући наду да иће свој мандат потрошити у оптуживању оних који су били пре њих, већ да ће заиста заступати интересе грађана.

У међувремену, у Градску изборну комисију почели су да пристижу приговори - 461 од СПС-а, од којих је, према речима председника Комисије Радомира Лазаревића, "више од 90 посто одбијено" једногласним одлукама. Да тиме није учињена услуга опозиционим кандидатима на изборима, нарочито оним најбројнијим, коалиције "Заједно", већ да су, напротив, отворена врата потоњим судским пресудама, видеће се који дан касније.

Некако у исто време када су локални избори у Србији, и београдски нарочито, постали напрасно "нерегуларни", Миленко Кашанин, потпредседник градске владе, изјавио је да избори још нису завршени, и да победа може да се слави тек кад се чује званична одлука - "тек је тада коначно". Кроз грађанство је прошао глас како "Милошевић неће дати Београд", а примедбе на изборе и њихове наводне нерегуларности су се умножавале у свој животности различитости. Како се у четвртак, 21. новембра могло сазнати од Горана Драганића у Демократској странци, на Палилули је поништено гласање на 6 бирачких места зато што је у току гласања представник "Заједно" разносио храну свим члановима бирачких одбора на њима, док је у Лазаревцу нестао записник са једног бирачког места у изборној јединици где је за градског одборника изабран представник коалиције "Заједно"

Срђа Поповић, па, наравно, ни ти изборни резултати нису ваљани. На Вождовцу је Небојша Јоргановић, изабрани кандидат "Заједно" за градског одборника, гласајући, морао (пошто бирачка места нису одвојена) буквално да прође поред још пет бирачких места, што је протумачено као повреда изборне процедуре, и опет су избори на свима њима - поништени.

С обзиром на околности, после законског рока од 48 сати, Градска изборна комисија могла је да саопшти само прелиминарне резултате, по којима, ако се изуму оспорени, коалиција "Заједно" има 60 одборника, СПС и ЈУЛ - 23, СРС - 15, а ДСС - 2. Преостало је да се у поновљеном кругу гласања бирају: један одборник на Чукарици, један у Лазаревцу, три у Новом Београду, три на Палилули, и





Млади Београђани славе изборну победу

два на Вождовцу.

"На свим местима где је Градска изборна комисија донела решење да се поништавају избори на појединим бирачким местима нема образложења у чему се састоје битне повреде закона због којих се то гласање поништава", каже **Чедомир Радојчић**, помоћник генералног секретара СПО, и наставља: "То стоји само као генерална констатација, што значи да у образложењу нема ни ко је поднео приговор, која је била дужна да докаже повреду закона, а Закон о општем управном поступку обавезивао ју је да саслуша и другу страну, и да на основу тога утврди материјалну истину, а не само на основу инсинуација и сумње да можда постоје некакве неправилности, па ради сваке сигурности "дај да ми то поновимо", истиче Радојчић. Иначе, како он објашњава, гласање се понавља на десет изборних јединица на којима су насупрот кандидатима СПС-а и ЈУЛ-а, осам кандидата коалиције "Заједно" и два СРС; док је за још шест изборних јединица са по једним бирачким местом предвиђено поновљено гласање, које неће имати утицаја на коначан резултат, јер су на осталим бирачким местима кандидати коалиције "Заједно" однели већ убедљиву победу.

ОД ЧЕТВРТКА ДО НЕДЕЉЕ СУД ОТЕО ЈОШ 37 МАНДАТА

Слутећи да им нечијом политичком вољом, тријумфална победа у градовима Србије као песак клизи кроз прете, челници коалиције "Заједно", Драшковић, Ђинђић и Пешић, ултимативно су поднели захтев **Аранђелу Марковићу**, министру правде у влади Србије "да неодложно формира посебну комисију која ће испитати све одлуке изборних комисија о поништавању избора, као и да у њој буду представници ове коалиције. При томе, Зоран Ђинђић инсистира на томе да формална процедура по којој се жалба може упутиати само општин-



ском суду, није довољна у садашњој ситуацији, јер је доведен у питање цео уставни поредак у земљи. Како су за преосталих 60 градских одборника коалиције "Заједно" од стране Градске изборне комисије одбијени приговори СПС-а и ЈУЛ-а, њихове жалбе су се напале пред Првим општинским судом, а потпуном неизвесношћу како ће се ствари даље одвијати.

"Ми немамо никакву информацију, само знамо да су ти судски поступци у току. На њима могу да буду усвојене жалбе СПС-а, и да се тиме поништи одлука Изборне комисије. Значи, тих 60 одборника у граду нису још коначно "чисти". И ја мислим да је ГИК одбила тих 60 приговора СПС-а и ЈУЛ-а јер је била под притиском збивања напољу; а сада су се жалбе дисперзирале по разним судовима, притисак више не може да се изврши, и ти судови могу све те жалбе да усвоје", каже члан Савезне изборне комисије **Весна Ракић-Водичелић**.

У својим крајње песимистичким предвиђањима чланица Правног савета "Заједно" из ГСС, ипак, није много погрешила: нису поништили баш све, оставили су коалицији "Заједно" 23 одборника у градској скупштини. Онолико (гле случајности!) колико их има и СПС са ЈУЛ-ом, заједно. Од 1054 бирачких места у Београду гласање је поништено на - 210! Ако је у другом кругу на биралишта изишло 484.692 бирача, њих више од 100.000 треба да изиђе на "поправни" и да, подrazумсва се, овог пута пази шта ради. Из коалиције "Заједно", пак, одговорили су у стилу "свијтах се ја на ваше уже", што би конкретније значило да за изборну вољу грађанства у Србији "поправног" нема, да су



грађани рекли своје. На изборима, а ако буде потребно, као што видимо, рећи ће то и на другом месту.

СУДИЈЕ СУ ПАЛЕ НА ТЕМЕ

Док је постизборна висока температура хватала београдске улице, "ватра" је обузимала и чланове Градске изборне комисије, о чему нам говори њен члан из редова Коалиције "Заједно" **Милица Недељковић**. Правни лекови употребљени при том подсећали су више на траве бајалице.

"Први круг градских избора завршен је без икаквих поништавања и нерегуларности, дакле, никакве најаве потоњих бројних приговора, усмених и писмених, као и жалби суду у другом изборном кругу - није било. Још у првом кругу, инсистирање на потписивање записника на самом бирачком месту, допринело је потпуном увиду у резултате избора од стране коалиције "Заједно", што у другом кругу добија посебно на тежини: узму ли се накнадна поништавања и оспоравања, то су једини докази ове коалиције који потврђују њену изборну победу. Потпуна контрола преноса изборног материјала, као и потписани записници о његовој предаји ГИК-у у потпуности су омили владајућу коалицију да изборе на било који начин фалсификује. Отуда уосталом и толика пометња, која је трајала читавих 48 сати, код резултата који се "црно на бело" нису могли порећи".

Инсистирајући до краја на контроли изборних резултата, Милица Недељковић је, каже, тражила да у Градској изборној комисији присуствује уносу података у компјутер. "Знала сам да они не могу много да слажу ко је победио, ко није. Али сам знала да ће лагати око тога шта стоји у записнику, шта не стоји, и то је био разлог што сам тражила од председника Лазаревића да ми омогући да присуствујем уносу података са свих записника", каже Недељковићева. Овај јој је одговорио да она то физички не може издржати, на шта је представница "Заједно" приметила да то није његов проблем, као и да јој је то обећано на претходној седници. Све би можда и било тако, да госпођа **Вида Шумић**, секретар Комисије, како је рекла, "штитећи своје стручне службе и остале запослене", није сматрала да се тако узнемиравају радници статистике, па је то спречила.

"Како је који члан Градске изборне комисије

ТАЈ НЕСТАШНИ ВЕТАР

Можда неко мисли да је ствар за кривично гоњење, али случај несталог записника због којег су поништени изборни резултати на једном бирачком месту у Лазаревцу за Србу Поповића, у ствари је безазлена монтитипајтоновска звркица. Све је разјашњено од стране виновника инкримисаног дела, председника бирачког одбора, и као такво у ГИК-у прихваћено. Вози се, наиме, дотични председник лазаревачким друмом према Београду. У колима изборни материјал. Отвори он прозор. Кад, "хоп"! Дуну ветар и кроз прозор - одлете записник!

долазио, ту негде око поноћи, из одређене општине са преузетим изборним материјалом, ја сам видела шок на његовом лицу. У Комисији је владао мук, атмосфера је била напета. За то време, Београђани су напољу већ славили. Човек живи за неки тренутак, и без обзира шта ће бити, ја ту доћ никада нећу заборавити. Чланови Градске изборне комисије су најзад били свесни да је Социјалистичка партија Србије постала минорна странка у Београду", прича Милица Недељковић о првим утисцима са београдских избора. Са прецизним подацима не само за градске, него и општинске одборнице, у међувремену ажурираним у странкама "Заједно", она је сутрадан спремна отишла на седницу ГИК-а. На питање Виде Шумић и господина из СПС-а, колико "Заједно" има одборника, рекла је да има много више него што то они могу да замисле и да не жели даље да их шокира. Касније је, ипак, додала да је тај број - 70, а да је то колико они имају - не интересује.

ПАДАЊЕ СА СТОЛИЦА ОД СМЕХА

Од припадника коалиције "Заједно" Милица Недељковић је, међутим, већ сутрадан сазнала да су у ноћи између недеље и понедељка социјалисти добили упутства да за сва бирачка места где је победила коалиција "Заједно" пишу приговоре. И да, ако треба, за то измисле разлог. Само због тога су Вук, Ђинђић и Весна Пешић првог дана слава покушали да апелују на Комисију да ради по закону, и да не подлеже притисцима. "Кад бисте Ви читали ти приговоре СПС-а..." Верујте да су они изазивали општи смех у ГИК-у, и ми, и судије које су тамо седеле, смо падали са столица од смеха чувши шта је све писало у њима", каже Недељковићева. Од тих приговора, Комисија је усвојила само њих десетак посто, али управо је читаво фарсо у њиховом броју. Одбијајући их толико, требало је да се ГИК представи јавности као неко ко ради према савести. И ко је у крајњем случају могао да поништи и много више него 10 одборника", напомиње Милица Недељковић. Оно што је било алармантно одмах, каже, јесте да, рецимо, за општину Звездара стигне 45 приговора, малте не за свако бирачко место, и да то ГИК једногласно - одбија! Осим тога, био је то покушај да се толиким бројем приговора доведе у питање регуларност избора, као и рад Комисије која за 30-ак сати рада размотри скоро 500 приговора. Наравно, пошто је Градска комисија одрадила посао, СПС је на све те одбијене приговоре поднела жалбе надлежном суду. Са (сада већ) познатим исходом.

Када су кренула поништења, Недељковићев, која је сваки час излазила, забрањено је да телефонира из Скупштине града, а претходног дана су људи из градског одбора СПО са којима је комуницирала проверавајући наведене при-

REPUBLIKA SRBIJA
PRVI OPSTINSKI SUD U BEOGRADU
3. N.br. 3045/96
Dana: 23.11.1996. godine
B e o g r a d

U IME NARODA

PRVI OPSTINSKI SUD U BEOGRADU, u већу састављену од судије Мирославе Вучетић као председника већа и судије Весне Обрадовић и Бојане Пауновић као чланова већа, са стручним сарадником Алекандром Ивановићем, као записником, одлучујући по жалби Социјалистичке партије Србије - Градски одбор Београда, изјављеној на решења Градске изборне комисије Скупштине града Београда број 13-3/1010, 13-3/1102, 13-3/1101, 13-3/1104, 13-3/996, 13-3/1105 и 13-3/1107 од 19.11.1996. године, у предмету заштите изборног права, у нејавној седници већа одржаној дана 23.11.1996. године, донео је:

P R E S U D U

I

ZALBA SE UBUJAJA, PA SE PONIŠTAVAJU решења Градске изборне комисије Скупштине града Београда број 13-3/1010, 13-3/1102, 13-3/1101, 13-3/1104, 13-3/996, 13-3/1105 и 13-3/1107 од 19.11.1996. године.

II

PONIŠTAVA SE гласање за избор одборника Скупштине града Београда од 17.11.1996. године на бирачком месту број 51, 52, 56, 57, 58, 59 и 60 у изборној јединици број 33 Звездара X, с тим да се гласање на овим бирачким местима понови 27.11.1996. године са новим бирачким одборима.

O b r a z l o ž e n j e

Podnetom жалбом Залилац је оспорио законитост решења Градске изборне комисије Скупштине града Београда са ближим ознакама као у ставу I изреке ове пресуде. У жалби наводи да је приликом доношења ових решења Градска изборна комисија повредила правила поступка, јер о приговорима које је Залилац поднео на гласање на наведеним бирачким местима није одлучивала Градска

Преи општински суд у Београду не само да је усвојио жалбу СПС већ и заказао изборе!

медбе, уклањајући из ходника испред просторија ГИК-а. У време протеста испред Скупштине града, пак, Лазаревић је послао Милицу Недељковић да челницима коалиције "Заједно" прене-ине да он по члану 39. Закона о локалној самоуправи има апсолутно овлашћење (ко му га је издао?), да услед ометања рада Комисије, прекине седницу, и поништи изборе у Београду! Било је јасно да они такву провокацију и хоће, па се скуп у Пионирском парку мирно развишао.

Поништење избора ишло је по абecedном реду - Барајево, па Вождовац, па Лазаревац...

PONIŠTENO

Према подацима из Градске изборне комисије, коалицији "Заједно" поништени су изборни резултати за градске одборнице у следећим изборним јединицама: Барајево (1), Вождовац (1, 7, 9, 10), Врачар (2, 5), Гроцка (3), Звездара (4, 6, 9, 10), Земун (3, 6, 7), Лазаревац (1), Младеновац (3, 4), Нови Београд (3, 4, 6, 7, 8, 9, 13), Обреновац (2, 4, 5), Палилула (1, 2, 4, 5, 6, 8), Раковица (1, 2, 3, 5, 6), Савски Венац (1, 3), Чукарица (1, 4, 5, 6).

За Лазаревац 1, где је кандидат био Срђа Поповић, поништава се једно бирачко место, зато што није предат записник Градској изборној комисији. Госпођа Недељковић је напоменула да записник постоји, али се очигледно негде затурило, а следећег дана је донела копију записника, на шта јој је речено да то није доказ, јер они то не могу да упореде са оригиналом, нити могу да се баве саслушањем потписаних чланова бирачког одбора, те да Срђа Поповић не може бити сада изабран, него мора да има понављање избора на бирачком месту, где је неко затурио - записник. А то је већ ствар за кривичну одговорност.

ЛИСТИЋ КОЈИ ЈЕ НАУДИО ИВКОВИЋУ

Осим броја приговора, социјалисти су били спремни и за још једну врсту фарсе: на једном бирачком месту код Бранислава Ивковића одједном је пронађено да постоји листић више. У записнику о раду бирачког одбора таква констатација не постоји, него је то закључено накнадно. У овом случају порука је: "ето ми поништавамо изборе и нашем председнику Градског одбора СПС", при чему Ивковић има око 1500 гласова више од свог противкандидата, и таква поништења доиста не могу никако утицати на његов изборни резултат. Чувени "листић више" који је тако "наудио" Ивковићу, био је чест разлог поништавања избора код кандидата "Заједно". Инсистирање Недељковићеве да се увидом у материјал у самој бирачкој кутији утврди право стање ствари (да ли је листића више, или је неки неспособни председник бирачког одбора записник погрешно попунио) одбијано је од стране Комисије са индигнацијом. Не пада им памет да тако нешто раде, кажу.

Милица Недељковић напомиње да је веома тешко схватити мотиве тих људи који седе у Градској изборној комисији, "активних, како разматрају те приговоре", и који траже - поништење комплетних избора на Старом граду, па поништење у целом Београду... "Шта они тамо све нису тражили и о чему све нисмо гласали, тешко је и сетити се", каже Милица, истичући да је то схватила као страховити психолошки притисак од стране о комисији "Заједно" и њихово вођство, па је касније стално процењивала шта би им од свега требало пренети, а шта не.

А "они" су, не треба ни та имена заборавити: Радомир Лазаревић (председник), Вида Шумић (секретар), Мира Милићевић, Бранко Нешковић, Миленко Ристивојевић, Горан Кљајић, Гордана Владисављевић, а од чланова проширеног састава (свем наше саговорнице): Платинка Пољак (СПС), Бранислав Чубрило (СПС), Небојша Перунички (ДСС) и Горан Илић (НД).

Силецијско топљење победе

Бројна поништавања на општинама, уз комитетно отимање Палилуле и Савској венца јаворе да се социјалисти највише боје за Кућу Политика и Телевизију Србије. У то име ујослен је и Врховни суд Србије, као и комитетно градско судство.

Александар ЦВЕТКОВИЋ

До ових локалних избора важило је распрострањено мишљење да је законска процедура око тога сасвим јасна и прецизна. На дан избора, у 20.00, када се затварају бирачка места, чланови бирачких одбора приступају утврђивању резултата гласања. Прво одвајају неискоришћене листиће, сабирају их и стављају у посебан коверат; затим утврђују број бирача према изводу из бирачког списка који су изашли на гласање; и на крају приступају утврђивању резултата гласања, отварањем гласачке кутије и класификовањем - на једној страни неважећих, а на другој страни важећих гласачких листића. Оно што закон предвиђа потом јесте да се резултати констатују записнички и, уколико их има, унесе примедби од стране чланова бирачких одбора (који су представници оних странака које учествују на изборима, али је већина ипак представника власти). И није нека тајна да су већина чланова који представљају такозвани стални састав бирачког одбора постављају општински органи и да је најчешће реч о људима по укусу и мери режима.

У ковертама запечаћени изборни материјал иде до седишта општинске изборне комисије где се у року од 72 сата доносе решења о томе да ли је неки кандидат изабран, односно да ли су избори били исправни или се на том бирачком месту избори поништавају.

А шта се овом приликом десило?

"Ја ћу као илустрацију навести општину Палилула која је по броју ових поништених бирачких места, тј. гласања обављеног на њима, представља свакако најдрастичнији пример. (До јуче, у петак, 22. новембра, када смо сазнали да је на Савском венцу поништен цео други круг, али још увек чекамо да нам се достави та одлука). Постоји законско правило да сви чланови

бирачких одбора морају своје евентуалне примедбе да унесу у записник. Ту материју регулише Закон о локалној самоуправи, који практично обухвата изборна правила за локалне изборе, а уз то примењује се и Упутство републичке изборне комисије за републичке изборе, које стриктно према одредбама закона важи и односи се и на локалне изборе. Дакле, све примедбе морају бити уписане и закон каже да је предвиђен један посебан разлог који је овде дошао до изражаја - да ће се избори поништити на оном бирачком месту где се установи да у гласачкој кутији постоји више листића него што је изашло гласача. Како је дошло до тога да постоји већи број листића од људи који су гласали ми у овом тренутку не можемо поуздано да докажемо, али је очигледна претпоставка да су њихови чланови бирачких одбора (који су једино и могли да дођу до нерегистрованих листића за гласање) када су видели каква је резултат, у погодном тренутку додали два, три или четири листића - тако да је укупан збир прелазно број бирача који су изашли на то бирачко место - што је аутоматски, по закону, био довољан разлог за поништај. Ту опет треба разграничити две различите ситуације: на неким местима се већ из записника видела чињеница да постоји већи број листића. Такав случај је на два места на Звездари и представници коалиције "Заједно" се на та два решења о поништају нису ни жалили, јер су прихватили да је то у потпуности донето у складу са законом. Међутим, имамо случајева где су записници са бирачких места фалсификовани. Или је накнадно дописивано, тј. преправљане су бројке у записницима који се налазе у општинским комисијама или је накнадно комисија сама "проналазила" такве неправилности. Општинска изборна комисија може поново да пребројава листиће, али само у случајевима када је то констатовано записнички.

Али, уколико не постоји ниједна примедба не постоје ни разлози за поновно пребројавање листића", каже члан адвокатског тима коалиције "Заједно", Дејан Радновић.

КАНДИДАТ "ЗАЈЕДНО" ИШАО ДА ГЛАСА, КОМИСИЈА ТО НАЗВАЛА АГИТАЦИЈОМ!

Један од куриозитета, досад незабележених на изборима, јесте појава одштампаних приговора, са рубрикама у које се само уноси број бирачког места и потпис подносиоца приговора. Адвокати коалиције "Заједно" још увек немају сазнања одакле потичу ти обрасци, али и то их наводи на закључак да је масовно поништавање избора део стратегије режима да по сваку цену умањи евидентан изборни тријумф опозиционих странака у великим градовима.

Невероватно је (али, на жалост истинито), истичу правници, да се на основу примедбе неког грађанина, НН лица, унесе приговор да нешто није било у реду са бројем листића - пошто такво лице то није могло знати, јер није ни учествовало у раду бирачког одбора. Очигледно је реч о својеврсној монтажи да би се стекао било какав услов да се изврши ново пребројавање гласова у општинској комисији.

Тамо где нису могли да прибегну овом основу за поништавање изборних резултата, социјалисти су користили следећу ствар: позивали су се на агитацију међу бирачима на бирачком месту, што је изричито забрањено. Наиме, на Палилули, од 22 изборне јединице (и 49 бирачких места) на којима су избори поништени, код половине је наведена тобожња агитација чланова "Заједно", и то углавном њених кандидата, са образложењема да су они на својим бирачким местима наговарали људе да гласају за њих. И ово је "констатовано" накнадно - иако би било сасвим нормално да је таква примедба унета директно у записник бирачког одбора, на сам дан гласања. За тврдње да је таква повреда изборног поступка стварно почињена меродавни су чланови бирачког одбора. А власт је у одборима имала далеко већи број својих људи па је било готово немогуће да они тако нешто не уоче одмах (а и каква би то била "дискретна" агитација?) као што је фантастична и претпоставка да о томе не би исте вечери реферисали на надлежном месту, тј. у општинској комисији.

На Палилули се догодила једна заиста запањујућа ствар: да је ту примедбу на седишту изборне комисије на основу које је дошло до поништаја резултата на неким бирачким местима изнео САМ ПРЕДСЕДНИК ИЗБОРНЕ КОМИСИЈЕ?! Он је рекао да је баш он тај који је видео наше кандидате како пропагирају себе и "терају људе да гласају за њих". То се најчешће догађало тамо где се у истој згради налазило неколико бирачких места. Такав је случај забележен и на градском нивоу, на Бањци, у изборној јединици број 3, Вож-

довац 1. Кандидат "Заједно" за градског одборника **Јоргановић** отишао је на гласање на своје бирачко место, број 6, смештено у основној школи у којој су се налазила још четири изборна места. Његово бирачко место налазило се на крају ходника и он је морао проћи поред сва четири бирачка места да би стигао до свог.

"А да вас подсетим, Устав му гарантује право да бира и да буде биран. То што се он појавио да гласа послужило је градској изборној комисији да поништи резултате гласања на СВИХ ПЕТ БИРАЧКИХ МЕСТА! Са невероватним образложењем да је то утврђено на основу изборних аката! Реч је о томе да је заокружено његово име у бирачком списку, тамо где је гласао, као што се заокружује име сваког од нас када дођемо да обавимо ту нашу грађанску дужност и право. Не треба човек да буде правни експерт да би схватио да се ради о кршењу свих могућих правних норми. У вези са тим, ја морам да кажем да градска изборна комисија то није смела да уради, поготово када се зна за случај из прошлог изборног круга, када је још увек актуелни градоначелник Човић ишао да гласа. И пошто се поред његовог такође налазило више бирачких места, он је погрешно и ушао на друго бирачко место. Међутим, иако су то и медији забележили, то тада није био разлог за поништај избора - што је по нашем мишљењу и нормално, јер једно је доћи на гласање а друго вршити агитацију", додаје Радуновић.

ПРЕГЛАСАВАЊЕ КАКО КОМЕ ОДГОВАРА

Још један скандалозан случај догодио се током избора за градског одборника из општине **Лазаревац**. За кандидата коалиције "Заједно" **Срђу Поповића** недостајао је оригинални записник са једног бирачког места. Како је тај записник нестао, нико из опозиције не зна, али јавности је познато да је члан бирачког одбора испред коалиције "Заједно" у Зајечару, који је грешком понео са собом записник, био притворен и одлуком Окружног суда Зајечару тамо држан осам дана. У Лазаревцу због нестанка записника нико није кривично гоњен. "И када је наш члан градске изборне комисије донео нашу копију тог записника, комисија је једноставно одбила да о томе расправља упућујући нас да се обратимо надлежном суду. Наша копија коју је потписало осам чланова бирачког одбора ништа није вредела - а ако је потребно њихова веродостојност би се могла утврдити и графолошким вештачењем. При том, до данас нико није окривљен због нестанка оригинала", тврди Радуновић.

Коалиција "Заједно" је искористила своју законску могућност и у све општинске изборне комисије делегирала је своје представнике. Међутим, однос већине чланова (које именује власт) превазилазио је све норме цивилизованог понаша-



ња. Конкретно, према члану градске изборне комисије испред коалиције "Заједно", **Милица Недељковић**, од стране председника Комисије **Радомира Лазаревића**, а и неких других чланова, примењиване су различите методе које ничим нису примењене раду једног државног органа. Наведимо ту само забрану телефонирања, недозвољавање увида у записнике и крајње непоштовање законске одредбе да су чланови из сталног и из проширеног састава комисије у свему равноправни.

Простим прегласавањем комисија је доносила одлуке како је хтела. "На наш приговор на записник о раду Градске изборне комисије где се наводи да је одлука донета једногласно, наш представник је приговорио да су он и представник СРС гласали против - по налогу председника комисије урађена је ИСПРАВКА ЗАПИСНИКА, и констатовано је да је одлука донета са два гласа против. Дакле, чак

**За два дана срећа и ојорчење:
прослава изборне победе у ноћи 17.
ноембра и почетак масовног
грађанског протеста због изборне
крађе у среду, 20. новембра**

се и записници ГИК фалсификују", огорчен је Дејан Радуновић.

На одлуку изборне комисије (општинске или градске) жалбу суду може да изјави сваки грађанин који је претходно искористио право приговора. То право је могло да се искористи у року од 48 сати по пријему решења изборне комисије. За градске изборе надлежан је Први општински а за остале, општинске, примењује се општа месна надлежност општинских судова у Београду.

Индикативно је да ниједан приговор "Заједно" није усвојен, што није случај и са другом страном.

СУДСТВО КРОЈИ СУДБИНУ ОПШТИНАМА

По општинама ситуација је седам дана по окончању другог изборног круга изгледала овако: на **Вождовцу** је, према пребројаним гласовима прошло 35 кандидата "Заједно". Од 35 изборна комисија је поништила избор за шесторо. (СПС је поднела двадесетак приговора). Суду је изјављено још шеснаест жалби.

На **Палилули** 22 кандидата иду у трећи круг, на једном месту резултат је преиначен (на основу пет војничких гласова који су пристигли поштом после затварања бирачког места).

На **Старом граду** било је 7 приговора комисији које су одбијене, а 5 жалби је изјављено суду. Према незваничним информацијама све су одбијене (поднели су их СПС и ЈУЛ).

На **Савском венцу** су Други општински суд, а пре њега и општинска изборна комисија одбили све приговоре СПС и ЈУЛ, али је на одлуку Другог општинског суда СПС изјавио ванредни правни лек Врховном суду. На основу те жалбе Врховни суд Србије је донео одлуку о поништају **комплетног другог круга**. Адвокати коалиције "Заједно" су неформално сазнали да је оспорена ваљаност мандата општинске изборне комисије на Савском венцу. О чему се ради? Општинска изборна комисија на Савском венцу имала је мандат од 16. новембра 1992. године до 16. новембра ове године. Одборници СО Савски венац (међу њима и чланови СПС), личним изјашњавањем, потписима на одлуци од 7. новембра, продужили су мандат општинској изборној комисији до сазива нове скупштине. Поред тога, 16. новембра ове године, одборници су на исти начин именовали претходни сазив општинске изборне комисије и дали им нов мандат од четири године. По тумачењу правника коалиције "Заједно" скупштина општине може да именује нову изборну комисију, чак и ако су у њеном саставу сви претходни чланови. То мишљење, уосталом, потврдио је и Други општински суд. Због тога, апсолутно није било никаквог правног основа за поништај другог изборног круга на Савском венцу.

Одлука Врховног суда донета је зачују-



јућом брзином - ако се зна колико се неки други предмети вуку по фијокама ове установе: овога пута то се догодило после 24 часа. (Иако за реаговање овог суда не пос-

ПАЛИЛУЛА ПРЕПУШТЕНА АМАТЕРИМА

"Пошто сам ја испред коалиције "Заједно" био члан изборне комисије у изборној јединици 1 на Палилули, за савезне изборе одржане 3. новембра, имао сам прилике да контактирам са тим људима. Запазно сам да нико од њих није судија. На моје питање зашто је то тако, када у свим другим општинама, поготово где су они, социјалисти, на власти - судије су у сталном саставу изборне комисије - добио сам одговор да су се судије до сада (на претходним изборима) код њих на Палилули лоше показале. Очигледно, унапред су се припремили за овакав рад, па су зато и одабрали своје најпровереније људе. Нису хтели да ризикују чак ни са довођењем једног судије" објашњава адвокат Дејан Радуновић.

демократске опозиције, већ су им галантно препустили 33 мандата, што чини натполовичну већину одборника у тој београдској општини.

У **Младеновцу** је забележен случај сличан оном на Палилули: на два места записници су преиначени у корист СПС, па је тренутни однос СПС и "Заједно" 27:27. Жалбе "Заједно" на два спорна места суд у Младеновцу је глатко одбио.

У **Обреновцу** комисија није оспорила ниједно бирачко место али постоји 9 жалби у суду.

Пресуде које доносе општински судови типске су по форми и без икаквог образложења, иако закон стриктно предвиђа да свако решење мора имати образложење - јер се у противном не може утврдити како је и зашто оно донето, нити се, кажу правници, може правно ваљано нападати.

"Очигледна је чињеница да ни они сами за тако нешто нису могли да дају образложење, осим онога које је ван права, а то би било довољно да се сва решења укину", сматра Дејан Радуновић, уз напомену да је и став његових колега идентичан.

КО ЈЕ ПРЕДСЕДНИК ГРАДСКЕ ИЗБОРНЕ КОМИСИЈЕ РАДОМИР ЛАЗАРЕВИЋ

Стечајни управник црвене банде

Лазаревићев Привредни суд у Београду је на дрзак и, за свет шокантан начин, ипреко ноћи укинуо и из регистра избрисао Деоничарско друштво "Борба", НТВ Студио Б, а иомињао се и као актер код несталих иара стечајне масе "Јујоскандика". Овакве ирејоруке биле су довољне да као ипредседник Градске изборне комисије иотјише изборну крађу.

Милован БРКИЋ

Када је, пре неку годину, биран председник Републике Србије, господин Часлав Игњатовић, тадашњи в.д. Врховног суда Србије и председник Изборне комисије Србије, саопштио је јавности да је на изборе у Србији изашло укупно 103 посто уписаних бирача.

То је рекао председник Изборне комисије и потом изабран за председника Врховног суда Србије.

По речима и тврдњи г. Игњатовића у Србији је гласало 3 одсто бирача више него што их има у бирачким списковима, и са правом гласа. Мртве душе је г. Игњатовић очито питао за мишљење и њима је, уз божју сагласност, делио гласачке листиће, које је, потом, ђаво лично доносио изборној комисији.

Као председник Изборне комисије, г. Игњатовић је, својевремено, одбио кандидатуру г. Милана Панића за председника Републике, а потом је његов Врховни суд Србије ту одлуку поништио.

Заједанције са судијама Милошевићу су посебна специјалност и ужитак.

Овогодишњи председник Изборне комисије у Београду постао је г. Радомир Лазаревић, председник Привредног суда у Београду.

Прави човек, на правом месту.

ПРОВЕРЕНИ СТЕЧАЈНИ УПРАВНИК

За председника Градске изборне комисије г. Лазаревића је препоручило његово чланство у ЈУЛ-у, чији је кандидат, г. Слободан Черовић, био претендент на место градоначелника.

Да би посао обавио до краја и како се од њега очекује, г. Лазаревић је за свог заменика у Изборној комисији предложио г.

Зорана Перовића, председника Трећег општинског суда у Београду, јер је и сам г. Лазаревић, својевремено, био председник овог суда.

Господин Лазаревић је човек заслужан што је банда Слободана Милошевића још на власти:

Лазаревићев Привредни суд у Београду је на дрзак и, за свет шокантан начин, преко ноћи укинуо и из регистра избрисао Деоничарско друштво "Борба". Тако је, у то време једини дневни лист у земљи који је био независан у односу на режим Слободана Милошевића, отет од његових власника и враћен у друштвену својину. Уз пуно напора, основана је "Наша борба", али је брачни пар Милошевић - Марковић демонстрирао своју моћ и насиље.

Ове године судија Лазаревић је опет шокирао јавност, нарочито београдску. Одлуком његовог Привредног суда, из регистра је брисана независна станица Студио Б. Отет је од деоничара и враћен, односно предат у влаништво, Скупштини града Београда, која никада није имала



Радомир Лазаревић, човек који је успео да поништи изборе у 55 изборних јединица у Београду

никаква права власништва над овом радио и ТВ-станицом.

Уследили су протести, мучна натезања, али све је било узалуд. Господин Лазаревић је био неумољив. Какав закон, какав морал...

Ко је г. Лазаревић?

У Привредном суду у Београду воде се стечајни поступци против предузећа која оду "под лед". Њихову имовину распродаје стечајно веће и стечајни управник, које одређује г. Лазаревић. Колико од стечајне масе оде у џепове г. Лазаревића, тешко је, чак и уз помоћ компјутера, израчунати.

Име г. Радомира Лазаревића често је помињано у афери око "Југоскандика". Затеченим парама, после одласка Јездимира Васиљевића у иностранство, изгубљен је траг. Г. Лазаревић је својевољно мењао стечајне управнике како би

У СЛЕДЕЋЕМ БРОЈУ: БИОГРАФИЈА ЗОРАНА ПЕРОВИЋА, ПРЕДСЕДНИКА ТРЕЋЕГ ОПШТИНСКОГ СУДА У БЕОГРАДУ И ЗАМЕНИКА ПРЕДСЕДНИКА ГРАДСКЕ ИЗБОРНЕ КОМИСИЈЕ, РАДОМИРА ЛАЗАРЕВИЋА

лично могао да дели паре пробраним штедишама. У таквим случајевима, противуслуга је увек обавезна.

На све прозивке у јавности и сумњичења од стране једног од стечајних управника "Југоскандика" да је г. Лазаревић лично отуђио документацију о пословању ове преварантске фирме, основане по личном наређењу С. Милошевића, са циљем да се опљачкају грађани Србије, г. Лазаревић се није освртао. Мудро је ћутао. И наставио да краде.

ОГРЕЗАО У КОРУПЦИЈИ

Запослени у Привредном суду знају да г. Лазаревић, председник њиховог суда, из



зграде износи телефонске апарате, компјутере. Полицији је већ познат као клептоман.

Али, као клептоман, г. Лазаревић "узима" и крупније ствари. Тако је о трошку "фирме у умирању" ГП "Аутопут" путовао месец дана по Африци да, наводно, утврди "стечајну масу". Узео је дневнице и од Привредног суда, и од ове фирме. Пут је плаћен и његовој "секретарици", која је са њим ишла ради "вођења записника". Градилишта "Аутопута" г. Лазаревић никада није ни видео. Он се лепо забављао са својом пријатељицом, а "Аутопут" је све то плаћао. Стотине радника, који су месецима радили по градилиштима у Африци, после стечајног поступка нису могли да наплате свој зној, многи од њих нису добили станове који су за њих грађени и парама предузећа плаћени. Све је то г. Лазаревић "на прави начин расподелио". Сва његова ближа и даља родбина на време је збринута.

Одласком београдских фирми под стечај, за повериоце настају муке. Сва

стечајна маса брзо се "истопи", вештим комбинацијама председника Привредног суда г. Радомира Лазаревића и његових стечајних управника, који су му бескрајно одани и добро награђени.

Посебна прича је сарадња г. Лазаревића са "Станкомом" и његовим власником, г. Жиком Михајловићем, званим Жика Муштика. По систему - ја теби, ти мени - г. Лазаревић је данас власник четири стана од по стотинак квадрата у најelitнијим насељима. Боље обавештени тврде да г. Лазаревић има најмање дванаест станова, које је уњижио на имена своје родбине, правећи истовремено и уговоре да су ти станови његови, наводно због дуга који укњижени власници имају према њему.

Нарочите заслуге за режим и банду Слободана Милошевића г. Радомир Лазаревић има у регистровању њихових фиктивних предузећа. На стотине предузећа Привредни суд у Београду је регистровао на непостојеће људе са постојећим адресама. Са лажним жиро-рачунима и печатима, припадници клана Милошевић опљачкају тако јавна и друштвена предузећа, узму паре и оду на Кипар. Потрага за њима је немогућа, јер су им фирме лажне и непостојеће.

Пре два месеца, када је појава лажних фирми постала алармантна, а највише захваљујући упорности неких полицајаца, ухапшен је један радник Привредног суда у Београду, иначе десна рука председника Лазаревића. Случај ће, ипак, г. Лазаревић успети да заташка и, на жалост, он неће кренути за својим службеником - иза решетака, мада је за затвор одавно зрео.

Због свих својих подвига и заслуга, г. Лазаревић очекује и награду - да буде изабран за министра правде Србије. Његова биографија препоручује га за ово место. Тиранин на министарским местима жели да види управо људе попут Лазаревића, који имају кржаве руке до лаката, огрезле у корупцији и неморалу.

Какав председник изборне комисије, такви и избори.



Не ометајте комисију док краде: Драшковић и Ћинђић у Градској изборној комисији 18. новембра

ХАПШЕЊЕ ДАНИЦЕ ДРАШКОВИЋ

Како сам саму себе тукла

Нестанак директора "Српске речи" Данице Драшковић у сред њрада и сред бела дана узнемирио је све изузев оних који само њреко телевизије мисле о својим њрађанима. Пошто су се бојали Даничиних "бомби" дочекали су јаја.

Они ништа друго нису заслужили него да их народ разапне коњима на репове због овога што му раде. Никада се није десило да Елена Чаушеску ради оно што ради ова госпођа која се не скида са телевизије само зато што је жена председника Републике. То је ствар њеног шумског васпитања. Њима само треба мотка у главу. Не може се изборити слобода седећи код куће. Ја бих сада пробијала кордонне милиције. Срамота је да Србија нема ни Аписа ни тероризам као одговор на духовни и физички тероризам. Све треба бло-

кирати. Њихову кућу треба блокирати. Треба их гађати парадајзом и камењем, бацити бомбу..."

Ово је садржај "изјаве" коју ју РТС почела да врти од раног јутра, у четвртак 21. новембра 1996. на свим својим програмима, а припада Даници Драшковић, директору "Српске речи". Није се радило ни о каквој формалној изјави него о спонтаној реакцији на све што се догађало протеклих неколико дана, па и те вечери, у среду 20. новембра, испред зграде Скупштине Републике Србије, у којој су тог тренутка штрајковали глађу

лидери Коалиције "Заједно" и остали посланици из њеног састава у Републичкој скупштини. "Изјава" је снимљена у маси од неколико хиљада револтираних људи. Присуство микрофона и камера не говори ништа јер су присутни у близини сваке иоле виђеније особе на сличним скуповима. Тачније, чуди једино чињеница да су у маси били и микрофони и камере РТС, која је, пошто не преноси извештаје ни са "мирнодопских" а камоли протестних скупова Коалиције "Заједно", очигледно била у провокативно-шпијунској мисији. Ради се о томе да је у тренутку снимања инкриминисаних реченица барем још пет хиљада људи у непосредној близини мислило или наглас изговарало то исто, сличним или другачијим речником, и то у име још барем три милиона људи по целој Србији колико је баш такве "опције" разглабало по својим кућама. Уосталом, и сам председник Републике, познат, иначе, по непристојности и обилном псовању у приватном животу, мало-мало па неком око себе "ј... матер", што свакако не значи да је макар и са једном имао сексуални однос.

Било како било, у четвртак ујутро, док су на телевизији поменути "изјаву" понављали као да је Србима приход по глави преко ноћи постао 10.000 обећаних долара, чланови редакције "Српске речи", укључујући и Даницу Драшковић, прогнозирали су шта јој спремају. Консензусом је "одлучено" да медијски припремају терен за хапшење (као би тиме компромитовали Коалицију под оптужбом "залагање за тероризам") и да ће све то извести у следећих неколико сати. Како је митинг Коалиције "Заједно" почињао у три сата, претпоставка је била да ће је

Даница Драшковић на њобедоносном слаљу 17. новембра 1996. у Српском њокрету обнове



пресрести негде на путу од Редакције "Српске речи" до места окупљања. Негде око пола три већина чланова редакције кренула је на митинг, а гђа Драшковић у СПО. Двадесетак минута касније, провером је утврђено да није стигла куд је пошла. Баш као ни на једно од свих потенцијалних одређишта у овом делу града. Сат времена касније, о нестанку Данице Драшковић обавештен је Вук Драшковић, а из "Српске речи" су о томе обавештени медији. Саопштење, из ових или оних разлога, није пренео нико све док Вук Драшковић пред учесницима митинга није јавно рекао да ће "лично ископати очи ономе ко Даницу учини и најмање зло".

Даница Драшковић јавила се у Редакцију "Српске речи" сутрадан, у петак 22. новембра, око поднева, из своје куће. Рекла је да је уморна али да одмах долази.

Шта се догодило?

ПРИСИЛНИ РАЗГОВОР

"У 14.30 пошла сам према Српском покрету обнове да бих видела да ли је све у реду са озвучењем и да са њима одатле кренем на митинг", прича гђа Драшковић. "Само што сам скренула лево, пришао ми је један младић зајапурен и задихан, тридесетих година, и рекао да је баш пошао да ме тражи пошто је непосредно пре тога купио Вукове књиге у књижари "Српске речи" у Змај Јовиној улици, па би хтео да му их Вук потпише. Ја сам му објаснила да Вук није ту, да штрајкује у Скупштини и да је то немогуће, и он ме је онда замолио да ја то урадим. Наравно да сам одбијала, али он је и даље инсистирао рекавши да је он учесник демонстрација 9. марта, да је тада отишао из земље и да му је ово први пут после пет година да се вратио са породицом, да је био ту и да се вечерас враћа у Швајцарску. Молио ме је и ја сам га питала где су књиге. - У колима, ту поред Ваше књижаре". Пошла сам са њим и рекла му да донесе књиге у књижару, где ћу их потписати. Он ме је замолио да одемо до његових кола која су ту паркирана, да ме његова жена види јер ме она, наводно, обожава и да би желела да направи фотографију са мном. Пристала сам јер такве ствари ми се свакодневно догађају и ту ми ништа није било необично и сумњиво, поготово што је човек деловао веома узбуђено и убедљиво. Пришли смо колима која су била паркирана преко пута поште у Змај Јовиној, на тротоару, и био је неки "рено" (мада нисам сигурна) швајцарске регистрације. Пришла сам са њим до предњег дела где му је наводно жена, и жена је заиста седела. Само што сам пришла скочила су два младића на мене и угурали ме у задњи део кола. Ја сам вриснула, верујем да је то неко чуо, а људи из књижаре су ме и видели када сам са њим прошла до кола. Ставили су ми нешто на нос и једноставно се више ничег не сећам.

Пробудила сам се на неком старом каучу, двоседу, шта ли је, у неком подруму, у просторији без прозора. За столом је седео човек који ми је рекао: "Добро дошли, госпођо. Ви се налазите у Државној безбедности Србије, ми смо вас склонили са данашњег митинга да не било оно што сте запретили синоћ и мало ћемо разговарати". Рекла сам да је страшно то што су урадили, да једноставно

то неће тако проћи и наравно бунила сам се због киднаповања. Оне је рекао: "Госпођо, то су нормалне ствари, ми то радимо када нисмо у могућности на други начин да дођемо до људи који нас интересују. У томе су ушла два друга човека на врата и један од њих је рекао: "А, ево је. Хоћеш да се бијеш, је ли? Е, сад ћемо да видимо како се бије! Кренули су њих двојица према мени са намером да ме ударе, ошамаре, ко зна, а овај је викнуо: "Не, договорено је, без трагова!" После тога је почело испитивање. Било их је стално тројица, четворица, никада мање, али су се шетали разноразни, јако много се ту људи променило, улазило, излазило, сашап-тавало. Основно што их је занимало у првом делу разговора јесте то оружје о којем сам ја говорила у разговору са демонстрантима испред Скупштине Србије. Били су убеђени да то оружје постоји, да постоји нека организација и да ће се нешто слично догодити, да ће бити неких терористичких акција и хтели су да сазнају од мене ко је све укључен. Мени је све то било јако смешно, јер, наравно, ништа не постоји, али њихово убеђење је било потпуно. Рекли су да такве ствари ја не бих говорила, поготово не бих говорила док ме окол слушају новинари, ако нема ништа, ако је то сам моја жеља. Онда су имали конструкцију да је та терористичка група основана, чак и који су људи у њој, па су ме о тим људима испитивали, да ли је, овај, онај, убеђивали ме да знају све... Многе од тих људи нисам познавала, а неке и познајем, са неким сам и пријатељ и дружим се и вероватно су то повезали да је то нека наша тајна организација која спрема велика дела против њих. Све сам негирала и рекла сам да не постоји ништа, да нема ништа и да је то само оно што ја као политичар мислим да треба урадити овој држави која терором се обрачунава са грађанима, па чак и када победе на изборима она им на најтерористичкији начин то одузима, једноставно седне, препише друге резултате и каже, ниси ти изабран него овај, што се не догађа нигде у свету, чак ни за време Чаушескуа у Румунији. Такве ствари се нигде не раде јер је то просто непристојно. Рекла сам да је моје мишљење да се на тероризам мора тероризмом. Јер, ми већ шест година се боримо за демократију у Србији, а ја двадесет и више, од 68. године, боримо се за ту демократију и страдамо на све начине од њих, трпимо сваки њихов терор, па и терор оружјем. Они нас туку, пребријају, посматрају, прислушкују, прате, они нас држе на сталном страху.

Покушавали смо демонстрацијама, нисмо успели, покушавали смо разним притисцима, нисмо успели, покушали смо на изборима, добили смо и опет нисмо успели. Значи, то је тероризам на који једноставно мора да се на неки начин одговори, и то је оно што ја мислим. Ако ти на мене кренеш, морам да ти одговорим. Ти на мене пушком, ја на тебе пушком, ти на мене мотком, ја на тебе мотком. Према томе, то је потпуно легитимно. Онда сам и рекла: видите, ово што се догађа у Србији, то је тероризам државни који ви спроводите нелегално, нелегитимно и некажњиво. Пуне су општине ките смо освојили милионера под пуном ратном опремом и ако бих ја сада кренула у било коју од тих општина они би пуцали у мене. Зар то није

тероризам, шта је то? И шта бих ја требало да одговорим том милиционеру? Да пуцам у њега, нормално, јер он никаква права нема да пуца у мене. Никаква, апсолутно никаква права нема. Тако да је то само моје мишљење и ја остајем при том мишљењу и увек ћу мислити да се морам бранити од тероризма на исти начин, значи тероризмом. Ја нисам раја, нисам послушник, нисам човек који може да ако му неко опали шамар да му не покуша одговорити.

ГДЕ МИ ЈЕ ОРУЖЈЕ

Према томе, то моје мишљење се неће променити и ја заиста мислим, говорила сам им, да ће тог тероризма бити, да ће га они изазвати и да га изазивају свакодневно и да ће од тог тероризма они сви страдати и да би боље било да до тог тероризма не дође и да се ствари смирују, али да то није моје да то учиним, нити ја имам ту снагу, него они. Да се једноставно прикључе народу, да не могу они поништити вољу народа, то су две тачке Србије и да и уколико и пониште, да је то страшно опасно и да ће се тај бес некада негде искалити, да ће се догодити Букурешт, да је то неминовно, и да у том Букурешту неће страдати само централна власт, људи који су на челу државе, него и сви они који су слушали. Рекла сам им, ја ћу вас све да упамтим, немојте да мислите да ћете тек тако проћи ако и када победи демократска опозиција. Ово ви не смете да радите. Ви мене нисте смели да ухапсите. Ви мене нисте смели да киднапујете. Ви не смете да ме малтретирате овде вечерас. То је оно што сам им ја одговарала на све те оптужбе. Међутим, они мене нису слушали, они су, једноставно, кад ја завршим, опет настављали оно што њих интересује: да ли је тај и тај, и да ли овај има оружје, шта сте набили, где сте купили, да ли је то са раташита, одавде, оданде. На крају сам им рекла: знате шта, да ми прекинемо ово малтретирање око оружја, бомби, тероризма, ево одмах ћу да вам признам, имамо оружје, имамо терористичке групе, имамо све, али знате где се то налази. Ми смо оружје набили, огромно, велико оружје, и налази се закопано на Равној Гори и чекамо да се одлучимо за оружане акције, па ћемо одатле кренути. Наравно да ми нису веровали, да је то деловало смешно, необуђљиво, али ја сам рекла: знате шта, прво ми тражите да признам да постоји оружје, да постоје терористичке групе, ја кажем - није тачно, то је моје политичко мишљење, а онда кад хоћу да вам признам, ви то признање нећете. Па, ја више немам шта. Једноставно, да бисте ме оставили на миру, кажем вам да постоји, има и налази се на Равној Гори закопано. Ако хоћете да одемо заједно, ја ћу да вам кажем где се налази, мада ви то мора да знате јер сигурно сте нас пратили. Онда је тај део разговора завршен, јер сам то стално понављала и нисам хтела даље ништа да им говорим о томе. Улазили су, излазили, саветовали се и полако су прешли на други део који се састојао у томе да бих ја требала да зовнем Вука да ми кажем да се морамо нагодити, да му испричам шта ми се догодило, да кажем да ће ме убити, да ми држе пиштољ на глави и да он прекине демонстрације. Да нађе неки начин да то учини, да

не буде проблема са народом и да ћемо се нагодити ако оставимо Београд и Ниш, а све друго да нам они не праве проблеме, да све друге градове добијемо. У почетку сам се смејала, међутим они су се, незадовољни првим делом, наругушили и почели грубо да ме гурају: "То се мора урадити, то је задатак, не можете ви шетати по улицама и разбијати Београд, нећемо ми то дозволити, то се мора, ми покушавамо финим путем. Ако то не, онда ћемо вас све побити, похасити!" Рекла сам да о томе нећу да разговарам. Окретали су број, да ли су баш Вуков, ја не знам, али су ми држали слушалицу на ушима, а онда прво нож под грлом а пиштољ на глави, па пиштољ у устима. Као у филмовима. Имала сам ипак тактике да тај пиштољ неће опалити, да тај нож неће прорадити и нисам се много плашила, мада ми је било заиста грозно, као што би сваком било страшно да му се то ради. Нисам хтела да разговарам. Рекла сам: нећу проговорити, можете сто година то да ми радите, убијте ме, радите шта хоћете. Ако мене убијете, ви ћете сви погинути. Онда су ме убеђивали, молили, све чинили да ја то учиним. Објашњавали су ми, они који су мало политички образованији, темељнији, како је политика све, па и то да ја то урадим, да се такве ствари раде, да су нормалне, да ће они то мени и Вуку надокнадити, да ако бих ја то учинила и с њима се нагодила, да можемо да тражимо шта год желимо, новац, све, па да идемо лепо напоље да живимо као људи, да оставимо овај народ, да сада радимо будаласте ствари уместо да проведемо остатак живота лепо, да се склонимо негде где ћемо имати све што нам треба, те да само кажем колико хоћемо новца и на који рачун, све ће они то средити. То нисам хтела да слушам и рекла сам им да ми не пада на памет нигде да идем из земље, да се ја политиком бавим јако много година, да сам због својих политичких убеђења губила посао три четири пута, да сам се малтретирала у животу страховито зато што нисам била комуниста, зато што ми је отац био четник и зато се нисам могла запослити чак ни на почетку, кад сам завршила факултет, сви су ме одбијали у мом родном месту са јавним образложењем да кћерка четника не може да добије посао. После тога сам се запослила, али сам стално била отпуштана због тога што нисам члан партије, што сам морално-политички неподобна и ја сам једина жена у овој држави која има два писмена документа о морално-политичкој неподобности као разлогу за отпуштање са посла. Тако сам им објаснила да све то што сам живела и доживела у животу и за шта се борим ми не дозвољава да то урадим, да је то глупо будући да су моје жеље другачије. Моје су жеље да то наставим и да их једноставно срушим. Ја желим да срушим комунисте и желим да доживим да видим како они одлазе и не може ме никакви новац то надокнадити, нити ми може никакав живот било где то заменити. Рекла сам да би, ако бих то урадила и отишла негде да живим, једноставно и мој живот био потпуно празан, да ја то знам и да ми то не пада ни на крај памети. Могу да ми понуде шта год хоће, мене не занима ништа више од борбе против комунизма. Можда је то блесаво, али је то мој живот и ја сам се томе посветила. Ја то радим упорно већ 20 година,

иако сам свашта доживела, чак сам била хапшена, тучена, ево и сада поново, али све то мени даје нову снагу и ја нећу престати. Рекла сам му да то што Вук ради данас, што држи демонстрације, то мени такође даје снагу, то ме одушевљава. Да ја то прекинем, да га ја зовем, то је једноставно незамисливо. Рекла сам им: одакле вама уопште идеја да ме можете наговорити, мора да знате да ја нисам та жена, да није то за мене и код мене не може да прође. Међутим, они су и даље причали о варијантама шта ће бити ако не буде тако, како ћемо се провести, како ћемо изгубити живот. Пошто они неће дати власт, нама мора да буде потпуно јасно да они нама власт неће дати јер се страшно боје шта ће бити после и да ће нас једноставно ликвидирати. Рекли су ми да је постојало неколико планова за ликвидацију, од 90. године, да су неколико пута били организовани атентати и да је о томе чак писала штампа, у оној афери "Опера", да се све то зна и да ће то бити пре републичких избора, зато што они неће дозволити, јер виде да Србија није више за њих и да ће републички избори бити под великом контролом међународне заједнице, јер су изгубили две трећине на овим изборима. Рекли су да ће употребити сва средства да то не буде, па и то да Ђинђић погине у саобраћајној несрећи, на пример, а да Вука и мене неко убије. Ја сам их само гледала и рекла сам; то су глупости, ви то слободно учините ако вам је то план, не може вас спречити ни то што бих ја сада учинила, јер бисте ме ви свеједно убили. Ја ћу заштитити свој живот само ако не урадим то што ви тражите и ако останем у политици, јер мене то штити. Док год сам у политици, док год сам то где сам ја сам заштићена од стране овог народа који гласа за нас и који нас подржава. Према томе, слободно урадите оно што хоћете. Нисте ме убедили и нећу ништа да говорим, нећу да зовем Вука, тако се то растезало, причало, убеђивало. Углавном, више сам ћутала него говорила. Потом су ме оставили извесно време, па су се вратили врло брзо. Нудили су ме да нешто пијем, ја нисам хтела јер нисам смела, мислила сам да ће ме отровати и ко зна шта. Онда су се вратили са некаким касетама, донели су видео, тамо је већ био телевизор и рекли су: "сада ћемо да вам прикажемо све што ми имамо о вама, да видите да ми знамо ко сте ви". Питала сам о чему се ради, а они су рекли да су то видео снимци које они имају о мом и Вуковом животу и ономе шта ми радимо и чиме се бавимо.

ЊИХОВИ ГЛАСАЧИ И НАШЕ ПРЕПИРКЕ

Стварно су ми пуштали различите видео касете, од неких јавних догађаја, до касета из моје сопствене куће. Тамо сам гледала шта радимо у кући, како једем, како се шетам, гледам телевизију, читам, гледала сам чак и своју спаваћу собу, како се свлачим, облачим, идем у кревет, до најинтимнијих детаља, тако да је то било стварно језиво. Била сам шокирана и питала како је то могуће, јер у мојој кући нема тих камера које би то могле да сниме, а они су рекли да сам ја у том погледу необразована, да постоји техника и да може све да се снима, чак и ван куће,

да имају све што им треба монтирано код нас и да не будем толико глупа да мислим да то немају у мојој кући. Ако икога у овој земљи, рекли су ми, прислушкују и снимају, то је Вук Драшковић, да им је он једини прави непријатељ, а да све ово остало није битно, тако да знају сваки наш дан, сваку нашу реч, све што говоримо, с ким се дружимо, шта радимо, све знају. Ја сам мало то гледала, па нисам хтела да гледам, па сам окретала главу, па су ми они окретали главу да бих то гледала, и онда су почели да пуштају аудио снимке различитих телефонских разговора којих је било, и нормално је, из сваког угла живота, од пословног, политичког, приватног, ма све живо. То је био задњи притисак који су хтели да направе на мене да бих ја то урадила, говорећи ми: "Шта мислите да ми све ово пустимо на телевизији", као што су ми пустили онај снимак испред Скупштине. Рекла сам: па, пустите, па шта, шта вам ја ту могу!

Рекли су да би то било страшно, како бисмо изгубили гласаче зато што ту има доста мојих и Вукових препирки око разних ствари.

Рекла сам им да би то било страшно и по њих да то пусте, јер народ би рекао: на шта то личи?! Не свађамо се само ја и Вук, свађају се сви државници света са својим женама, то је нормално у сваком браку. Ту сам показала потпуну равнодушност, јер ја заиста и јесам равнодушна на све то. За разлику од многих људи који су пуриганици, у том смислу и за мене малограђани, мене то уопште не занима, може све да зна ко год хоће и шта год хоће, ја ништа у животу не кријем и све мислим да је нормално и природно, па и то, и нека слободно објаве шта год хоће. Ја иначе, када ме опомињу да не говорим телефоном, да не радим оно, да они прислушкују, ја им свима кажем: нека прислушкују, ја нећу ништа да тајим, па чак ни оно што треба да буде тајна, јер нисам тај човек. Једноставно ме то не занима. Не сматрам да је ружно да неко зна нешто о мени што не би требало да зна. Нека зна ако му то треба, ако га то задовољава, нек зна свака шта му треба и шта га интересује. Рекла сам им да све објаве. Ја сам се, на пример, рекла сам им, одушевљавала стално Елизабетом Тејлор која се тукла са својим мужем по улицама и по кафанама. Не мислим да је то било невоспитано. Једноставно мислим да жена живи свој живот како она хоће, где год хоће и баш је брига за сав остали свет. Е, тако је и са мном. Мене је баш брига шта ви мислите, баш ме брига шта ви снимате, ја ћу и даље све то да радим, ја ћу и даље тако да живим, а ви слободно то носите кући па гледајте по цео дан, или пуштајте на телевизији и по новинама. То ме уопште не интересује. Ту ме не можете destabilизовати, и уопште ме не можете destabilизовати ни у чему. Не можете ми ништа. То што сте ми пустили, мене не занима, све објавите.

ТО ЈЕ ЊИХОВ СИСТЕМ

То је дуго трајало. Била сам страшно уморна и није ми било баш свеједно то што су ми радили. Заморили су ме тим уцењивањем, натерали да размишљам мало другачије о свему. Поново су се нешто догова-

рали, сашаптавали, телефонирали јако дуго. Питала сам их докле ћу ту да будем, а они су ми рекли: "нећеш ти одавде жива изаћи! Пошто ти нећеш са нама да сарађујеш, поздравите се ти са слободом. Овде ћеш трунути". "Значи, у Служби сам државне безбедности Србије?", упитала сам.

Потврдили су: "Ту сте, у нашим подрумима, у Кнеза Милоша".

Осетила сам у њиховом разговору некакву узнемиреност и знала сам да ће ме пустити, пошто ништа нису успели, а вероватно је и нека фрка напољу била око мог нестанка.

Наравно, и надала сам се да ће бити страшна фрка и да ће ме људи тражити и да ће направити свашта, што ће их натерати да ме пусе.

После извесног времена, након свих сашаптавања, рекли су ми да ће ме пустити, да је то био информативни разговор и да ћу ја вероватно бити ухапшена поново, али легитимно, са кривичном пријавом која је већ направљена због тога што сам говорила испред Скупштине, што они пуштају сваке вечери на телевизији да би припремили то хапшење. Да се народ не узнемири тим хапшењем, него да помисли: "Јесте, и треба да је ухапсе, свашта је говорила". Објаснили су ми да је то њихов систем, да они тако припремају народ.

На крају су се појавили људи које не познајем и повели ме кући.

Када сам изашла напоље, видела сам да се налазим у Кнеза Милоша. Стрпали су ме у нека кола и питали где да ме одведу. Рекла сам да хоћу кући.

Када сам дошла кући било је негде око 11.30 пре подне. Тако се то догодило.

ЈА СТРАДАЛА, ОНИ СЕКУЛИШУ

На жалост, у јавности постоје и спекулације да сам све то ја сама себи организовала и аранжирала. То је објављено на државној телевизији, али не као деманти Службе државне безбедности, што је индикативно, него као наводно писање "Интертаса" из Москве.

Служба државне безбедности се није огласила, јер и не може да демантује оно што се догодило. А те спекулације су сасвим нормалне јер у овој земљи се догађају само невероватне ствари, па је и та моја у склопу тих невероватних догађаја. Нико од нас не би могао веровати да ће после избора који се догоде и на којима неко победи бити преправљени резултати, као што се то догађа у Србији па, ето, и то се догодило. А што се тиче тога да сам ја сама себе сакрила, то личи на ону причу

да сам ја сама себе тукла 1. јуна 93. године. Свима је познато како се то догодило, како су ме тукли полицајци видела је маса људи и новинара и чланова странке који су се налазили те вечери заједно са мном, али на судском процесу који ја водим против државе у одговору државе који је она дала преко правобраниоца који је заступа, дословце пише, и то је писани документ који остаје иза свега, да није тачно да су мене тукли полицајци, него да сам ја сама себе тукла и да су ме тукли демонстранти. Значи, та прича која се протурала да сам ја сама себе склонила је слична тој причи и потпуно личи на њих. Практично испада да сам ја неки нови Ђорђе Мартиновић који се уместо на флашу набио на Државну безбедност Србије. Међутим, жалосно је да су у ту причу врло брзо, скоро аутоматски, поверовали сви, поготово они који то нису смели, који живе политички живот и који се налазе у овим протестима, лидери коалиције који су одмах, као што знате, пожурили да се оградe од свих мојих изјава. На моје хапшење ја не знам да ли је уопште неко реаговао, да ли је издата икакво саопштење политичких странака, осим што је формиран Одбор за моју одбрану. То је жалосно. У ту невероватну ствар да сам сама себе склонила, одмах су сви поверовали и тиме допринели ширењу приче која званично није пуштена. Зашто СДБ није демантовала ове моје приче и оптужбе које су језиве за њих, које би, ако нису тачне, свака нормална држава демантовала, него су то демантовали преко руских агенција. О томе нека размисле они који спекулишу са мојим сакривањем.

На потпуно сличан начин на који сам ја киднапована и држана у тој политичкој полицији Србије, јер је то прецизан назив за људе који су ме испитивали, је то учињено и са новинаром Душаном Рељићем, Вељком Цакулом, политичарем из Славоније, са Јо-

У иросторијама ДС нејосредно ио иоератку са "информативной разјовора"



цом Мандићем, електроинжењером који нам је опслуживао електрику на Видовданском сабору и са многим другим људима. Деловало је врло невероватно, али је било истинито. Њима нико није поставио питање: да се нисте можда сами негде сакрили?! Зашто се сада то питање мени поставља?

На исти начин смо ми све сами радили, сами су погинули, сами себе убили Гишка и Бели и сви они који су изгинули ових година, а нису били у СПС, него у опозицији. Значи, све што се догодило опозицији, све смо сами урадили, па сам тако ја саму себе ухапсила. Ја пет пара не дајем на те приче, мени је само жао што су у те приче поверовали људи у опозицији који то нису смели, јер је то власт практично и желела.

ПОКУШАЋУ СУДСКИМ ПУТЕМ

И, шта сада? Ништа, протести се настављају. Надам се да ће се ово решити на начин на који ми то желимо, значи да ће се победа одбранити и надам се да ће се Србија ипак демократизовати у најскорије време, да ћемо победити на републичким изборима, а тада ћемо се позабавити и овим људима који су меци ово радили и свим оним људима који су учествовали у свим овим криминалним стварима које се догађају, од поништавања избора, хапшења, претучања и киднаповања људи.

Што се тиче свих тих људи у СДБ, морам да кажем да онолико колико сам их видела, нису сви били исти и рекла сам им да ћу све упамтити, и онима који су према мени били груби, и онима који нису, који су ми се на крају извињавали говорећи: "Госпођо Драшковић, ми смо морали да урадимо наш посао, морате нас разумети и ви, ако будете и када будете дошли на власт, мораћете радити сличне ствари". Рекла сам им да то никад ми нећемо радити и ако дођемо на власт да ћемо одмах укинути ту њихову службу, јер нама никакве тајне не требају. Једноставно то што они раде, киднаповања и слично, нису потребна ниједној нормалној држави. То се не догађа нигде у нормалном свету, па се неће догађати у демократској Србији.

Ја ћу покушати и судским путем да тражим задовољење, као што сам судским путем тражила задовољење за оно што ми се догодило 1. јуна, али као што видите, данас је скоро 97. година, а ја још увек немам ни првостепену судску пресуду по тој мојој тужби. Нисам оптимиста да ће се било шта решити ни по овој мојој тужби, али нека стоји она у суду. Имам ја стрпљења и чекају да се правда задовољи. Правда долази кад-тад".

НИКОЛА БАРОВИЋ, АДВОКАТ



Даница је симбол грађанина Србије

"Партија своје постојање виде једино у бивању на власти. И то се показало тачним. За тај циљ жртвује се: целовитост државе, изазова шовинизам, етничка чишћења, па се људска права... или, као сада, наочиглед безочно фалсификују... Због тога сваки грађанин као што је Даница Драшковић, који отворено исказује ојорчење, заједничко ојорчење, изложен је и "тајанственим" ојасностима - неконтролисана ирује, иаравојне, иарадржавне скујине, неидентификована лица..." - каже наш сајговорник

Александар ЦВЕТКОВИЋ

Заширу јавност и даље је, према службеној верзији, потпуна мистерија ко је киднаповео и где се од прошле среде у четрнаест и тридесет, до дванаест сати наредног дана, налазила Даница Драшковић. Сама чињеница да је она нестала из најужег центра главног града прострујала је врло брзо и изазвала велико узнемирење грађана Београда и

целе Србије. Утолико више што је према сведочењу очевидца отмица извршена на начин који је карактеристичан за српску политичку полицију, познатију као Служба државне безбедности. Нешто више светла у механизам функционисања овог тајног државног органа уноси Никола Баровић, адвокат са богатим искуством у судским процесима са политичком позадином. Баровић је, иначе, непосредно био

Баровић: "Сваки грађанин као што је Даница Драшковић, који отворено исказује ојорчење, заједничко ојорчење, изложен је и "тајанственим" ојасностима - неконтролисана ирује, иаравојне, иарадржавне скујине, неидентификована лица..."

укључен и у трагање за Даницом Драшковић.

- Погрешно је сматрати Србију полицијском државом само због тога што је репресија државе очигледнија, што је рецимо већи број полицајаца на улицама. Ми, никад нисмо узнапредовали до стадијума да будемо полицијска држава. То је примера ради, био Иран за време Шаха Резе Пахлавија. Он је располагао само неким центрима моћи. Међутим, никада није контролисао привреду и многе друге центре моћи. Овде, свима је познато, нема значајније области у којој Партија не влада. Ово је партијска држава.

Када је о деловању полиције а посебно Службе државне безбедности реч Вељко Џакуле је на исти начин "нестао" као и Даница Драшковић, у центру Београда, у сред дана. Порука је, без обзира где сте; без обзира колико је људи око вас; без обзира што су можда и неки пријатељи са вама (као у Џакулином случају); без обзира да ли ћемо се послужити лукавством или силом... Нема безбедности, ви нисте сигурни од онога што ми наумљено. Нема лека и заштите од партијске државе.

У случају Џакуле, као и у случају Данице, у полицији је тврђено: "Ми ништа не знамо, ми немамо обавештења о томе, није код нас... Поднесите пријаву о несатанку..."

И поред свих поузданих података који су постојали већ од првог тренутка, да је то хапшење на киднаперски начин управо извела Служба државне безбедности Србије власт је упорно ћутала. Али, захваљујући Мартићу, онаквом какав је, још пре него што је Џакула био пуштен на слободу, у интервјуу НИИ-у потврдио је да је крајинска служба безбедности "замолила" СДБ Србије да ухапси Џакулу; да га доведе до Дрине, где су га они преузели, захвалили се на колегијалној услузи и и одвели га у правцу Крајине.

ЕФЕКАТ СТРАХА

Постоје ли уопште предострожности која би грађанина заштитила од државе?

Обично се мисли: па добро, ако нешто радим што је непожељно за власти, за партијску државу, онда ћу гледати да се, рецимо, не крећем ноћу мрачним улицама, где се може инсценирати напад "пијанаца"; да не идем сам јер је онда обично и теже инсценирати такве нападе; да можда ноћу уопште не идем од куће... Киднаповањима

у подне, у сред дана, у зонама где има пуно пролазника, где су ваши пријатељи, показује се да вам нема спаса. "Ништа вас не може заштити ако ми хоћемо да вас уклонимо".

Време место и начин отмице Данице Драшковић управо показују да циљ није био само њу физички затворити и држати је на неком месту неко време, него истовремено и проширити страх и панику међу људима. Можеш бити једноставно одведен а да нико од иадлежних при том неће рећи чак ни да си ти ухапшен. Они ће се над тим, као, ишчуђавати, што наравно још више повећава степен несигурности. Поготово се тај степен несигурности повећава код људи који су у опозицији, организовани у странкама, чланови, или су симпатизери, помагачи.

Или су просто - гласачи. Треба, значи унећи страх међу све те људе. Ако сте ви против нас, за вас не постоји ниједна сигурна зона, ни место, ни начин понашања. Ви се можете клонити ризичних ситуација као што су ноћ, пуне улице, места где се налазе људи са проблематичним понашањем... Ништа вам неће помоћи што сте ви пристојан човек. То што ви идете главном улицом, што сте били потпредседник владе, као Цакула, или уредник једне новине и члан главног одбора велике опозиционе странке, као Даница Драшковић - неће спречити киднаповање. И још ће рећи онима који се о вама распитују: ми о томе не знамо ништа. Они неће преузети никакву одговорност, неће спровести никакву акцију, ако треба чак ће учинити супротно: оптужиће вас да је то нека ваша смицалица.

Може ли се отмица Данице Драшковић довести у везу са њеним разговором са грађанима пред Скупштином Србије, који је РТС измонтирао и емитовао у форми изјаве у којој она, наводно, позива на насиље и какве је све то импликације имало или могло да има?

Мислим да је убрзо после извршене отмице Данице Драшковић процењено да је већ злорађење изјаве пред Скупштином Србије стављањем у други контекст постигнут довољан ефекат, а да је ова додатна акција контрапродуктивна. Истога дана дошло је и до организовања Одбора за одбрану политичких слобода, који сигурно не би стао због тога што полиција тврди да се Даница Драшковић не налази код њих. И то је био један од неповољних елемената по власт у овом тренутку. Пола сата учи заказане прве седнице одбора Даница Драшковић је ослобођена. Процењено је да је жељени ефекат ширења страха и несигурности постигнут и једно-



невним хапшењем Данице Драшковић.

Поменули сте злоупотребу изјаве Данице Драшковић дате пред грађанима (а не медијима). Каква је по Вашем мишљењу вероватноћа (којом се доста шпекулеше у београдској чаршији) да је све то у функцији припреме јавног мњења за њено кривично гоњење?

Шта ће бити на некој од телевизија које су могу видети на подручју Србије, о томе одлучује искључиво режим. Они су ти који бирају шта ће се емитовати. То што је у конкретном примеру Даница разговарала и одговарала на питања грађана, реаговала на неправдо и неправду, на безобразлук, да ли ће се то појавити на телевизији или ће бити разговор и реакција грађана, то зависи само од власти. Власти очигледно хоће да огорчење изазвано њиховим насилничким понашањем - фалсификованем избора, да огорчење због насиља прикажу као насилништво. Једини који може да спроведе насиље и који га је и спроводио досад, то је управо власт.

СУЂЕЊЕ ДАНИЦИ НЕ БИ ДОПРИНЕЛО ОПСТАНКУ РЕЖИМА

Ово актуелно насиље би се цинично, дакле, још могло прогласити "нужном самоодбраном" режима?

У нашој актуелној причи, насиље је спроведено над суверено израженом вољом грађана да изабере кога хоће. И, одједном, онај који је насиље већ спровео оптужује све друге да припремају насиље.

Власт заправо, користећи се медијима, шири страх - спроводи насиље. Упућују поруку да се све ово може претворити у насиље ако се доведе у питање њихова власт. Све што угрожава нашу власт доводи до насиља, недвосмислена је порука.

Нема безбедности, ви нисте сигурни од онога што ми наумљено. Нема лека и заштите од јаргијске државе.

Макар то био и ваш суверени политички избор, изражен гласањем.

Најбољу дефиницију метода владања и начина одржања социјалистичке власти у Србији дао је њен први човек на једном скупу у Нишу, још пре уништења Југославије, уочи првих вишестраначких избора. Парафразирају: ако ми изгубимо ове изборе, доћи ће до грађанског рата. Када се то и догодило на савезном нивоу предратне Југославије, прибегло се физичком насиљу да би се власт одржала. Макар само у Србији.

Они своје постојање виде једино у бивању на власти. И то се показало тачним. За тај циљ жртвује се: целовитост државе, изазова шовинизам, етничка чишћења, газе се људска права... или, као сада, наочиглед безочно фалсификују... Због тога сваки грађанин као што је Даница Драшковић, који отворено исказује огорчење, заједничко огорчење, изложен је и "тајанственим" опасностима - неконтролисане групе, паравојне, парадржавне скупине, неидентификована лица...

Вратимо се, на крају, формално-правном аспекту иконструисане афере са изјавом Данице Драшковић. Какав епилог очекујете?

Правног основа за било какав поступак нема. Даница Драшковић је питање остаје ли овде партијска држава, поништава ли се изборна воља грађана - хоће ли грађани успети да се одбране - огорчено формулисала. Тиме је Даница Драшковић симбол грађанина данашње Србије.

ИНОСТРАНА РЕАГОВАЊА НА МИЛОШЕВИЋЕВУ КРАЂУ ЛОКАЛНИХ ИЗБОРА

Претећа забринутост

Како се догађају у Србији захуктавају, светска дипломатија све више увиђа да изборни пораз српској режима почиње да измиче Милошевићевој контроли

Сандра ПЕТРУШИЋ

На протестном митингу у Нишу одржаном 19. новембра, који су организовали грађани револтирани због изборне крађе њихових гласова лидери коалиције "Заједно" су најавили да ће са изборном крађом упознати Савет Европе, Европску унију и међународне институције за заштиту људских права. То су и учинили већ у току сутрашњег дана када су у згради општине Врачар одржали састанак са представницима 11 амбасада и када је Вук Драшковић предао копије оригиналних записника из Ниша на основу којих се јасно види изборна превара отпраннику послова амбасаде САД.

Како ће се међународна заједница дефинитивно одредити према до сада највећој крађи на изборима које неко назива "демократским" тек ће се видети, а до тада би се могле издвојити неке реакције.

21. НОВЕМБАР: СТЕЈТ ДИПАРТМЕНТ, МИНИСТАРСТВО ИНОСТРАНИХ ПОСЛОВА НЕМАЧКЕ, ЕВРОПСКА УНИЈА

Први представник међународне заједнице који се огласио поводом избора у Србији био је портпарол Стејт Департамента Глин Дејвис који је 21. новембра дао посебно изјаву за београдски Радио Б 92. Он је истакао да су САД забринуте због пропуста српских власти у спровођењу процедуре током гласања и да ће тај проблем у најскорије време бити изнет и највишим руководиоцима у Србији, а ако буде потребно и током контакта једног високог представника администрације и председника Слободана Милошевића.

"Оно што смо чули из извештаја независних медија указује на то да је владајућа странка употребила контролу над бирачким механизмом да би утицала на бројање гласова. Веома смо забринути због очигледног пропуста српских власти у спровођењу демократских норми приликом бројања гласова и потврђивања резултата избора. Позивамо српске власти да не користе процедуралне маневре у сврху поништавања легитимних гласова српског народа.

У вези са тим тренутно радимо на неколико поља. Наши дипломатски представници у Београду разговарају о овом питању са властима и лидерима опозиције и истовремено преносе нашу забринутост. Наравно, САД ће наставити да потенцира ту забринутост код водећих личности у Београду. Ова је толика да смо спремни да о томе разговарамо са председ-

ником Милошевићем лично", истакао је Глин Дејвис.

Следећег дана упозорење је стигло од Министарства иностраних послова Савезне Републике Немачке које је путем свог портпарола истакло забринутост због поништења изборних резултата у општинама и градовима у којима су победиле досадашње опозиционе партије.

У изјави портпарола Министарства иностраних послова Немачке коју преноси Информативни билтен немачке амбасаде у Београду апелује се на српску власт да обезбеди поштовање демократских правила игре: мора се гарантовати регуларно бројање гласова и признати демократски изборни резултати. "У супротном, Београд сам себи блокира намеравани и са наше стране жељени пут у Европу", каже се на крају изјаве.

Истог дана огласила се и Европска унија која је затражила од власти у Србији да се детаљно испитају тврдње о неправилностима током локалних избора. Она је издала саопштење које је председавајући ЕУ доставио Фонету путем амбасаде Холандије. У њему се наводи да је ЕУ уочила да је значајан број резултата

локалних избора у урбаним центрима поништен, па ће бити организован трећи круг. ЕУ је такође уочила и тврдњу опозиције о нерегуларностима приликом спровођења избора у неким општинама, у првом реду у Нишу.

"У духу обезбеђивања да се ови и други избори одрже на истински демократски начин, ЕУ тражи од српских власти да се тврдње о неправилностима детаљно испитају и да се понављање избора у областима које је одредила изборна комисија спроведе у пуну складу са међународним демократским нормама, укључујући пун приступ свих политичких партија изборним канцеларијама и списковима бирача. Поштовање тих норми је кључни фактор у развоју односа СРЈ са ЕУ", каже се на крају саопштења.

22. НОВЕМБАР: БРИСЕЛСКА ДЕКЛАРАЦИЈА

Само дан после првог упозорења Стејт Департмент издаје и друго упозорење због манипулације изборним процесом и резултата општинских избора у Србији. Представник Стејт Департамента позвао је још једном власти у Београду да отворе врата демократизацији тиме што ће признати легитимне резултате избора.



Клаус Кинкел: Немци, по обичају, директни и најоштрији

Истовремено, проблеми који су се појавили око ових избора а које је америчка администрација већ квалификовала као "забрињавајући покушај режима у Београду да преокрене јасно изнето изборно опредељење српског народа", проузроковали су да се обезбеђивање људских права и демократских слобода помиње ових дана у Вашингтону као један од предуслова које ће Слободан Милошевић морати да испуни уколико жели да СРЈ извуче из међународне изолације у којој је остала и после формалног скидања санкција УН. Због свега тога се тренутно стање око избора у Вашингтону узима као велики тест Милошевићеве спремности да потврди и на делу своју вербалну решеност за афирмацију Србије као демократске државе.

Изражавајући огромну забринутост најновијим развојем ситуације у Србији, европска "петнаесторица" је 22. новембра у Бриселу објавила декларацију у којој се истиче да ће пуно поштовање међународних демократских норми представљати кључни фактор у развоју будућих односа СРЈ са ЕУ.

У декларацији је истакнуто како су примили к знању поништавање изборних резултата у значајном броју градова у којима ће се одржати трећи круг гласања, као и тврдње опозиције о неправилностима у спровођењу избора у извесном броју градова, посебно, како се истиче, у Нишу. Петнаесторица због тога захтевају од власти да до краја испитају тврдње опозиције о изборним неправилностима, као и да се поновљени избори спроведу у пуној сагласности са међународним демократским нормама.

О збивањима у Србији ЕУ ће дискутовати на заседању Савета министара ЕУ у Бриселу 25. новембра. За тај дан је било предвиђено да се донесе могућност за усвајање позитивних мера у виду ширења на СРЈ такозваног "аутономног режима преференцијала за 1996. годину", али ће у контексту последњих догађања таква одлука највероватније бити одложена.

Портпарол француског министарства иностраних послова Жак Римелар дао је изјаву путем Ројтера да је Париз забринут због застоја до ког је дошло зато што социјалисти Слободана Милошевића покушавају да пониште резултате локалних избора на којима су изгубили и због покушаја опозиције да обезбеди своју изборну победу. "Од суштинског је значаја да се пронађе демократско решење. Поштовање демократских норми је међу првим условима које је поставила ЕУ за нормализацију односа са СРЈ", истакао је Римелар.

Своју забринутост због немира који већ пет дана трају у Србији, као и због ситуације у којој нису познати резултати избора и због оптужби за манипулацију са њима, изразио је британски амбасадор у Београду Ајвор Робертс. Он је путем лондонског "Гардијана" саопштио како је своју забринутост лични пренео властима у Београду тражећи да се неправилности реше хитно и у складу са законом.

КИНКЕЛ НАЈОШТРИЈИ

Трећи дан за редом америчка администрација је поновила за јавност своју забринутост због збивања која се нижу после општинских избора у Србији. Такође је истакнуто да је дипломатским каналима властима у Београду предочено како је забринутост Вашингтона све израженија због "све очигледније чињенице да се одлагање саопштавања коначних резултата никако не може објаснити техничким разлозима". Истовремено, америчка влада је затра-

жила од власти у Србији званичну информацију о случају супруге лидера СПО Данице Драшковић која је киднапована од стране Државне безбедности уз претњу смрти, а коју они још увек нису доставили Америчкој амбасди у Београду.

Већ сутрадан америчка администрација упућује још једну поруку - када је верификација изборних резултата у питању сада се сасвим сигурно зна да ту нису чиста посла тако да је из Вашингтона послата порука лично председнику Милошевићу да се одмах прекине са манипулација и у потпуности испоштује легитимна воља српског народа.

Шеф немачке дипломатије Клаус Кинкел

Г. Кинкел је необичајено оштро реаговао на вест да власти у Београду имају намеру да пониште резултате неких локалних избора у Србији. Реаговање је утолико оштрије што није дато у интервјуу већ у званичном саопштењу. Клаус Кинкел најпре констатује да та вест изазива забринутост а потом апелује на српску владу да обезбди поштовање демократских правила игре. Он подвлачи да регуларно пребројавање гласова мора бити осигурано, а резултати демократских избора морају бити признати. У противном, "Београд сам блокира улазак у Европу, што он иначе жели и што му ми такође желимо", упозорава на крају немачки министар иностраних послова.

ПИСМО ВУКА ДРАШКОВИЋА ИНОСТРАНИМ ИНСТИТУЦИЈАМА ТЕРОРИЗАМ КАО МЕТОД ВЛАДАЊА

Криминалним понашањем и прекрајањем изборне воље грађана, Слободан Милошевић је починио акт политичког тероризма, а извођењем десетине хиљада до зуба наоружаних полицајаца на голоруки народ, који протестује због тога што су његови гласови опљачкани, он је показао и решеност на физички тероризам против грађана чији је председник.

Режимски терористи су, коначно, током ових избора, премлаћивали многе бираче, једна жена у Ваљевоу је убијена револверским зрном, а један грађанин из Шапца бомбом.

Председник Србије се, очигледно, држи речи своје супруге, директорке ЈУЛ-а: "Ми, комунисти, крвљу смо дошли на власт и само тако са власти можемо да одемо".

Па чему, онда, избори?

Они су за Милошевића позориште у коме он глуми демократу и вишестраначки систем, али само када побеђује у том режираном и пљачкашком циркусу. Чим је, као 17. новембра, у свом изборном позоришту поражен, он је скинуо маску глумца и посегнуо за терором.

Грађанима Србије јасно је поручено: моју власт и мене не можете променити мирним путем, оловкама и на изборима!

Тиме је председник Србије грађане позвао да власт мењају силом или да марвински погну главе и трпе насиље и режим који грађани не желе.

Прибегавањем тероризму као методу владања, Слободан Милошевић је на себе преузео претешку и сурову одговорност за све оно што може да уследи као народни одговор.

Али, свако зло има и своје добро. Огромној већини грађана Србије постало је јасно да Слободан Милошевић не држи ни до људских живота, ни до закона, ни до Устава, ни до избора, и да је, зарад очувања свог криминалног и силедијског поретка, спреман да Србију гурне и у грађански рат.

Међународној заједници, а нарочито силама потписницима Дејтонског споразума, постало је, такође, јасно да је Милошевић највећа опасност по мир и демократску стабилност у Србији, а самим тим и у целом региону.

Милошевићеви људи су већ узели пушке у руке, наоружали полицијске, војне и паравојне формације и послали их да окупирају општине и градове у којима је победила Коалиција "Заједно".

Државни тероризам је најтежи облик тероризма и третира се као међународни злочин.

Вара се Слободан Милошевић ако мисли да ће уз помоћ своје телевизије и својих терориста уверити народ да лопов није лопов, да разбојник није разбојник и да лажов није лажов.

Народ Србије рекао је на изборима оно што мисли и шта жели, а "глас народа је глас Бoga".

У Београду, 21. новембра 1996

Вук Драшковић
председник СПО

ПОСЛАТО:

Amnesty International London
Amnesty International Paris
State Department of USA
National endowment for democracy
Soros
Све амбасаде
Сви страни дописници и новинари

лично се огласио из Бона поводом најновијих догађања у Србији, а његова изјава је једина која је пренета и на нашој државној телевизији (не баш пренета) и то у негативном контексту "непријатељских сила" које подржавају коалицију "Заједно" (лидери кукају свима а само им из традиционално непријатељске Немачке одговарају).

После дефинитивног поништавања изборне победе опозиције можемо да претпоставимо каква ће бити наредна упозорења.

Лале јаче од ружа

Са 38 већ изабраних и још два потенцијална одборника на поновљеном гласању "Заједно" има надмоћну већину у Скупштини Главне града Војводине. У директном обрачуна у другом кругу "Заједно" - СПС 21:1!

Радван БАЛАЂ

Српска Атина" се више не црвени, нити од стида, нити од "црвених". Историјског 17. новембра 1996. године Новосађани су просто одуvalи социјалисте с власти и убедљиво поклонили поверење Коалицији "Заједно" коју у Новом Саду чини двојац - Српски покрет обнове и Демократска странка. Од 70 одборника, колико ће укупно седети у градском парламенту, "Заједно" ће попунити 38 клупа, а на још два места на поновљеним гласањима има шансу да бројку заокружи на 40. Друга по снази је Коалиција "Војводина" са девет одборника и шансом да у бици са "Заједно" свој скор заокружи још једним одборником. Трећи су радикали са осам одборничких места, а социјалисти тек четврти са само шест одборника (!). Реформисти се морају задовољити са три, док ће ДЗВМ; Еколошки покрет и ГТ имати по једног одборника. Од ЈУЛ-а - нула.

Главна битка у другом кругу избора водила се између "Заједно" и СПС-а. "Заједно" је у други круг пласирала 54 кандидата, а социјалисти само 38. Филтер првог круга почистио је скоро половину "црвених". У међусобном обрачуна у 22 изборне јединице "Заједно" је остварила више него убедљив тријумф - дозволила је социјалистима да постигну само почасни погодак! Резултати све говоре - "Заједно" - СПС, 21 према 1! И радикали су их тукли са 6 према 3.

Искрено, ни највећи оптимисти у редовима Коалиције "Заједно" нису се надали оваквом тријумфу. Рачунали се да ће социјалисти освојити бар 10 до 15 места и да ће за скупштинску већину бити потребна коалиција. Такав резон покривао се чињеницом да су се социјалисти напрегли до крајњих граница и "истрчали" са својом најјачом репрезентацијом. "Црвене" дресове носили су све сами кандидати са високим титулама, директори најпознатијих установа, предузећа, школа... Било је и министара разних рангова. Осим тога, СПС је имао у својим редовима сву могућу пропаганду оличену у новосадској телевизији, листу "Дневник", по фирмама и школама... Леви су Нови Сад излепили с толиком количином плаката довољном за

Поражене "величине"

У оквиру тоталног изборног дебакла социјалиста у Новом Саду, побеђене су и такве њихове "величине" као што су савезни министри Ђорђе Ширадовић и Тихомир Вребало, покрајински министри Олга Чуровић и Бошко Баришић, олимпијац у џудоу Славко Обадов, Јосип Чикош, директор Института за кардиоваскуларне болести у Сремској Каменици, Ђорђе Јањић - директор Клиничког центра и многи други силници и директори, док је још у првом кругу из трке испао, сад већ бивши градоначелник, Ђуро Бајић.

бар три изборне утакмице. На свим булеварима "шпурили" су се њихови транспаренти, заузели су и дисплеј на Српском народном позоришту... Али све је то било цабе.

Пред ове изборе, а нарочито између два круга, Нови Сад је напрасно постао омиљено свратиште социјалистичких функционера, а нарочито републичких и савезних министара. Када су видели да је враг однео шалу, потегли су чак и **Мирка Марјановића** који је обилазио већ отворене

"Признање" пораза

Да је социјалисте невероватно јако заболоо тотални дебакл у Новом Саду, види се из њиховог саопштења у којем се безуспешно покушава да пораз ублаже и кажу: "Резултати ових избора показали су да је опозиција задржала власт у граду, а обзиром да је и до сада СПС у Скупштини града имао убедљиву мањину. То значи да до толико жељених промена у Новом Саду није дошло.

Коалиција "Заједно", која је на овим изборима добила већину, овог пута неће моћи да се заклања иза СПС-а, већ ће пред грађанима Новог Сада морати да преузме одговорност за функционисање града".

Ово је толико засмејало Новосађане да су се они још једном уверили да су социјалисти најбољи кад су у опозицији.

објекте или окречене фасаде старих фабрика. У једном дану у "Српску Атину" се сјатило пола републичке владе, није било познатије установе и фабрике у коју нису свратили, а **Марјановић** је Новосађанима обећао сву могућу подршку Владе Србије за завршетак изградње више капиталних објеката.

А онда, пред доношење коначне одлуке, обећања су гарнирана с претњама. Председник социјалиста Војводине и покрајински "премијер" **Бошко Перошевић** припретио је Новосађанима да ће њихов град спасти на ниво паланке ако у њему на власти не буду "црвени". Био је то сигнал да се у "Дневнику" почне објављивати серија писама тзв. "забринутих грађана" који су плашили народ грађанским ратом уколико на власт дође "Заједно", те упозоравали да ће у том случају Нови Сад кренути путем "Словеније и Хрватске". Лепљени су и плакати на којима је писало "Са Заједно само у грађански рат". По месним заједницама су колала "писма", заправо памфлети против кандидата "Заједно", а хваљени еспесовци.

Лале су, познато је, мирни и трпљиви људи. Истрпели су за ових осам година владавине **Милошевићеве** менаџерије све и свашта: вишегодишње пљачкање сељака, отимање комплетне фабрике и погона, привођења на фронт у непостојећем рату у "коме нисмо учествовали", погибију синова јединаца и бежање младих у свет од комунистичког терора и досељавања река избеглица... Ипак, и трпљење има граница и било је само питање времена када ће то "црвени" до осете. Зато је **Непаду Чанку**, лидеру Коалиције "Војводина", било лако да све то ефектно изрази и поручи: "Тачка на пљачку"! Народ је ствар буквално схватио и ставио тачку на социјалисте!

Победа "Заједно" била је извесна већ пред поноћ у недељу. У изборне штабове СПО и ДС стизале су све саме охрабрујуће вести. "Теренци" су доносили извештаје о победи једног по једног кандидата "Заједно". Из минута у минут растао је број одборника нове власти, а када је премашена половина одборничких места - настало је неописиво славље, загрљаји и пољупци. Тачно се шампањац. Одржавала се веза са "централама" у Београду и једнако прослављала победа и у другим градовима у Србији.

Кад се чуло за славље у Београду, ни у Новом Саду више није могла да се заврши само на весељу у просторијама два коалициона партиера. Радост и весеље се излило на новосадске улице, у тој топлој, готово пролећној, новембарској ноћи. Колона из Радничке улице, где је седиште Градског одбора СПО, са заставама и узвицима "Заједно" и "Победа", поздрављена од пролазника и сиренама аутомобила, појавила се са колоном из Милетићеве улице, седишта Демократске странке, баш пред Скупштином града. У то време ту су у Градску изборну комисију стизали извеш-



таји, али је одушевљени народ победу прогласио и пре него што је она дан касније и озваничена.

Тихе новосадске улице одјекивале су од песме "Из ове наше победе рађа се сунце слободе". У пролазу поред зграде бившег покрајинског комитета СКВ, где је сада седиште **Перошевићевих** социјалиста, радосни и слободни људи отпевали су социјалистима серенаду: "А сад адио, а сад адио, и ко зна кад и ко зна где..." Свесни пораза "црвени" су се скривали иза обрушавајућих ролетни. На том месту, тачно пре осам година, они су довели народ да на бивше "бирокупативне комунисте аутомаше" бацају јогурт и терају их с власти. Тада је народ довела тајна полиција и једна добро организована екипа која није презала ни од чега. После осам година Новосађани су те силнике отерали елегантно, оловком и листићем и још им, приде, сервирали серенаду у два сата ујутро!

Био је то, у боксерском смислу, прави нокаут од кога се социјалисти још нису опоравили. Изгледало је до раног поподнева, да ће се у другом кругу гласања поновити ситуација од пре четири године када је опозиција изгубила већину због слабог одзива. А онда, као у добро вођеној бици, у одсудном тренутку на биралишта су нагнули млади. У толиком броју да је на већини места било и гужве. Била је то златна резерва Коалиције "Заједно" и Коалиције "Војводина". У ширем центру града гласало је више од половине уписаних бирача, а у неколико изборних јединица и преко 60 одсто. Само с таквим одзивом опозиција је могла да победи, прогнозирао је пред други круг, на трибини у Новом Саду др **Владимир Гоати**.

Неће бити реваншизма

На првој конференцији за штампу победничке Коалиције "Заједно", председник Градског одбора СПО-а у Новом Саду **Михаило Свилар** (кога многи већ виде у фотељи градоначелника) изјавио је да нову власт, после дводневног славља, очекује озбиљан посао: "Нова градска влада ће бити стабилна, а СПО и ДС су већ усагласили своје програме развоја града. Без обзира што су централе наших странака у Београду, ми ћемо у Новом Саду имати самосталност, нарочито финансијску", рекао је Свилар и додао: "Отворићемо карте, да знамо с чим и одакле почињемо и да би народ знао шта су социјалисти оставили за собом. За сада се зна да су дугови огромни - само је "Гас" задужио град са 300 милиона долара. Пословни простор се такође мора довести у ред, а мора, пре свега, хитно изменити срамни положај Новог Сада који се по проценту враћања градског новца из републичког буџета налази на 137. месту у Србији.

Портпарол ДС-а **Гордана Чомић** је рекла да ће нова власт показати свој демократски профил, показаће да се градом може управљати без реваншизма, стабилно и са стручним људима којима партијска припадност није референца за функционисање у локалној власти.

Социјалисти су, наравно, предвидели и такву ситуацију и инструкирали чланове бирачког одбора да не потписују записнике или, ако то и учине, улажу приговоре. Исписивали су опозиционе пароле у близини бирачких места не би ли на тај начин издејствовали поништење гласања. Успело им је на само једном месту, али ће и ту бити збрисани.

За разлику од Ниша или Београда, у Новом Саду је Градска изборна комисија, на челу са судијом **Мирославом Алимпићем**, крајње поштено одрадила свој посао. Од четрдесетак приговора уважена су само два, али су сви крајње поштено и озбиљно размотрени са члановима бирачких одбора и представницима предлагача. Тако је одбијен смешан приговор СПС-а да је **Никола Будловић**, кандидат "Заједно", частио бираче бесплатним пићем у својој продавници и тако агитовао за свој

избор. А човек се, једноставно, с пријатељима радовао победи. ГИК, све да је и хтела, није могла да поништи вољу народа.

У "Српској Атини" испунила се прогноза **Зорана Ђинђића**, који је на митингу Коалиције "Заједно" поручио Новосађанима да имају шансу да социјалисте победе са 3:0. У Новом Саду социјалисти су изгубили и на савезним, и на покрајинским и на локалним изборима. На овим последњим - поражени су најубедљивије. Сви њихови одборници могу да стану у један комби! Сада је и социјалистима јасно да Новосађане неће водити у 21. век. Водиће их демократски изабрана власт која има шансу да покаже и докаже да Србија има и друго лице и да ова земља и овај народ могу да крену тамо куда иде сав нормалан свет.

Широко примењен метод опструкције, лажирања и незаконња владајуће партије

Симптомаично је да је СПС изоднела више приговора него на свим изборима заједно из последњих година. ЈУЛ на локалним изборима сасвим очекивано доживео катастрофу - то је доказ да је реч о маргиналној партији. Постизборни период најкритичнији. За трећи круг међународни контролори.

Протекли избори за Веће грађана Савезне скупштине и локални избори, који и после другог изборног круга још нису завршени, показали су сву сложеност политичке ситуације у Србији. После неочекивано убедљиве победе социјалиста на савезним изборима, у њиховим редовима очекивана је скоро једнако убедљива победа и на локалним изборима. Зато су одмах и почеле најаве превремених избора за Народну скупштину Србије, како би се том победом најзад осигурала самостална већина СПС на сва три нивоа власти - локалном, републичком и савезном. Међутим, исход локалних избора, пре свега у другом кругу, донео је крајње непријатно изненађење за СПС, јер су изгубили изборе, односно власт у највећим градовима у Србији, почев од Београда, Новог Сада, Крагујевца, Ниша, до Краљева, Ужица, Чачка, Сомбора, Зрењанина, Панчева итд. А, изгубити изборе у највећим интелектуалним, односно универзитетским, културним и индустријским средиштима Србије, где је за опозицију гласало више од 50 посто активног бирачког тела, значи, не само скоро избрисати сјај победе на тек завршеним савезним изборима, већ учинити сасвим неизвесним предстојеће републичке изборе, по свој прилици одустати од њиховог превременог одржавања.

Уз ризик да се, због непотпуних изборних резултата, у понечему погрешни у оцени, чини се да се из минулих, односно текућих избора, може извући неколико глобалних закључака. Пре свега, убедљивој победи социјалиста на савезним изборима пресудно су допринела два фактора. Први је невидена противустанка и противзаконита употреба и затвореност свих елетронских медија и восокотиражне штампе за опозицију односно за другачије мишљење и алтернативни програм развоја друштва у односу на онај који нуди, тачније намеће СПС. То је несумњиво било пресудно за опредељење великог броја грађана, који су, због ниског обра-



Слободан ВУЧЕТИЋ

зовног нивоа, једине информације о глобалним политичким и економским догађајима и питањима добијали преко гласила под строгим контролом СПС и ЈУЛ. Тиме је деградиран демократски циљ и карактер избора који су учињени демократски нелегитимним, а суштински и нелегалним.

УРЕДНИ ЗАПИСНИЦИ

Други фактор који је на свим досадашњим републичким и савезним изборима одлучујуће утицао на добре изборне резултате социјалиста је неизлазак Албанаца на изборе, чиме су, скоро без изузетка, сви мандати са Косова и Метохије припали СПС ("нико не сме да вас бије").

Кад је реч о изборима за локалне органе власти у општинама и градовима, на опредељење грађана није могао битно утицати ни један од два напред поменута фактора. Наиме, за разлику од успешне информативне блокаде и манипулације већином бирача приликом савезних избора, које просечан грађанин доживљава као "високу политику", политика и њени резултати у општинама и градовима (лош превоз, грејање, чистоћа, арогантна и корумпирана управа итд.), видљиви су свакодневно "голим оком" грађана и ту слику им није могла поправити партијско-телевизијска пропаганда. То је првенствено случај са великим градовима где су комуналне службе најгоре функционисале, а много више него у малим местима представљају елементарни услов живота грађана.

Такође, у великим индустријским градовима, нарочито од увођења међународних санкција (део протекли изборни мандат - 1992. до 1996), дошло је до потпуног пропадања великих предузећа од којих је живела већина грађана ("Застава" у Крагујевцу, ЕИ и Машинска индустрија у Нишу, Раковица, ИМТ итд. у Београду). Њихов положај је постао толико бедан да су природно, по неумољивом диктату инстикта самоодржања гласали за промене. Додуше, и на тек завршеним савезним изборима опозиција је добила више посланичких места него СПС у Београду, Новом Саду, Нишу итд, али на локалним изборима њена победа је била далеко убедљивија.

И савезни и локални избори су показали да је национализам у Србији доста снажан, што показује неочекивани успех радикала, док је

тзв. ЈУЛ на локалним изборима сасвим очекивано доживео праву катастрофу. То је доказ да је реч о маргиналној партији у коју се улази из нужде и интереса и која је само на основу брачног договора, а на рачун СПС, ушла у Савезну скупштину. Исти је случај и са Новом демократијом. Суочена са неочекиваним и убедљивим поразом у другом кругу локалних избора у највећим градовима, владајућа партија је очигледно спровела опструкцију другог изборног круга смишљањем и улагањем огромног броја приговора због наводних незаконитости у спровођењу избора. Према доступним информацијама, видљиво је да чије реч само о опструкцији са циљем да се испослује трећи круг избора на што већем броју бирачких места, већ да је реч о широко примењеном методу лажирања и незаконња. Већ сама чињеница да је овом приликом поднето више приговора него на свим изборима заједно протеклих година, и то од стране СПС, врло је симптоматична. Она је утолико парадоксалнија што је СПС у току целог дана гласања у другом кругу, безброј пута "уживо" преносила изјаве чланова бирачких одбора да раде складно и да нема никаквих евидентираних неправилности током избора. О томе најбоље говори чињеница да су записници бирачких одбора (који ефективно спроводе изборе, контролишу цео ток гласања, деле грађанима гласачке листиће, броје гласове и сачињавају записник о изборном резултату) скоро свуда били на време и уредно урађени и без примедби потписани од стране представника свих странака које су учествовале на изборима.

Кључно питање гласи: откуд одједиом, у току заседања општинских изборних комисија, поплава приговора због наводних бројних неправилности и незаконитости, пре свега у виду вишка гласачких листића. Приговори су, како штампа извештава, дошли од стране представника СПС, и то тек кад је у општинским комисијама оних општина и градова где је сабирањем резултата са бирачких места, постало јасно да је СПС изгубила изборе. Јер, вишак гласачких листића, према расположивим информацијама није констатован од стране бирачких одбора где су и пре и после избора избројани гласачки листићи и што је заједнички потписано од стране свих чланова бирачких одбора, већ тек по приспећу извештаја бирач-

ких одбора и по предаји гласачког материјала у општинске, односно градске изборне комисије. Тај гласачки материјал је после предаје изборним комисијама био без икакве даље контроле од стране бирачких одбора односно председника опозиције у њима. Дакле, вишак гласачких листића могао је у конкретной ситуацији бити дело само владајуће партије, почев од њиховог штампања под њиховом контролом, до евентуалног накнадног убацивања у гласачке кутије после гласања и записничког пребрјавања од стране бирачких одбора.

ПОСТИЗБОРНА ОПАСНОСТ

Штампа је пренела и случај да је у Нишу изборна комисија, после констатованих неправилности (вишак листића и сл.) уместо да поништи изборе и евентуално распусти бирачке одборе на тим местима, сама преправљала, утврђивала нове изборне резултате, на шта није законом овлашћена, па чак ни суд, већ само да верификује изборне резултате, односно записнике бирачких одбора или да поништи изборе на поједини бирачким местима. Изборна комисија је то наводно чинила тако што је пуно поверење поклонила накнадно преправљаним (фалсификованим) оригиналима записника бирачких одбора, а не колијама истих записника које су поседовали чланови бирачких одбора и на основу којих је била видљива победа опозиције.

У вези са изборима треба имати у виду и то да је записник са бирачког одбора пуноважан кад га у истоветном тексту потпишу сви његови чланови. За разлику од бирачких одбора, изборне комисије доносе одлуке и то већином гласова, где владајући режим (скупштине) по свом укусу и процени именује тзв. стални састав изборних комисија из редова правних стручњака, а тзв. шири састав (бројчано знатно мањи) чине представници оних странака које по закону имају право на чланство у изборним комисијама, а то су по правилу велике странке. А кад је реч о судском поступку контроле законитости избора, његов исход зависи од савести судија и мере утицаја владајућег режима на избор и рад чланова судских већа која су за ову прилику формирана.

Данас је преко радија објављено да су неки београдски општински судови поништали изборе на многим бирачким местима која за градску изборну комисију нису била спорна, наводно зато што се из записника општинских изборних комисија види да се оне нису изјасниле о свим приговорима на резултате и ток избора. Истовремено се јавља да чланови градске изборне комисије из редова опозиције поседују оригинале, али другачије записнике од оних којима располаже суд, и из који се види да су комисије одлучивале о свим приговорима. Ако је то тачно, то може само да значи да су судовима достављени или фалсификовани записници општинских односно градске изборне комисије или да су те комисије потпуно непуштене у своје законске обавезе. Треба очекивати да ће се у жалбеном поступку код Врховног суда Србије стати на пут таласу изборних машинација.

Судећи по драматичним збивањима у вези са наводним неправилностима приликом спровођења локалних избора, могло би се закључити да СПС, не презајући ни од употребе незаконитих средстава, хоће пошто-пото да поништи што већи део избора и да покуша да у трећем кругу преокрене резултат у своју корист, опет користећи сва средства, почев од (зло)употребе медија до разних изборних и постизборних

смицалица. У међувремену, док траје таква опструкција избора, заседаће Народна скупштина Србије и вероватно донети, односно изменити прописе, који ће ићи на штету права и овлашћења локалне самоуправе (средства, гласила, приходи, итд).

Објективно, највећа опасност по резултате локалних избора и по демократију у Србији, уследиће после избора. Наиме, избори, односно трећњи круг, вероватно неће дати битно другачије резултате од оних из другог круга. Јер, резултат гласања мора бити збир гласова са бирачких места, прописно оверен у записнику бирачких одбора. Све друго је крађа. Трећи изборни круг захтева додатно стручну обученост и повећану будност чланова бирачких одбора и изборних комисија из редова опозиције, као и присуство међународних контролора.

ГРАЂАНСКИ ОТПОР

У ствари, тек после дефинитивно окончаних локалних избора реално је очекивати да уделе-

ти већ би прерасли у крваве сукобе грађана и полицијских (можда и ојних) снага, односно у грађански рат. Али, тада је пуна одговорност за то морала пасти на владајући режим и његовог поглавару. Јер, на безобзирно безакоње и гажење основних уставних слобода и права од стране власти, грађани имају право да одговорно непрекидним масовним отпором и грађанском непослушношћу, укључујући и мирну блокаду органа власти и виталних друштвених институција, као и да траже арбитражу међународних демократских институција. Надајмо се да до тога ипак неће доћи и да ће код врха владајућег режима преовладати разум и свест о томе да би даљим заостравањем политичке ситуације сви изгубили, а он - власт.

Верујем, дакле, да ће судске одлуке, какве год буду, и трећи круг гласања, отворити пут у мирни раслет садашње драматичне кризе и бити увод у нову, демократску фазу развоја Србије и њене интеграције у Европу и остали развијени свет. У то највише уверава чињеница да си сви највећи и велики градови Србије, а



ди главна опасност за нову, опозициону локалну власт у великим градовима, коришћењем различитих метода опструкције од стране државних, преко републичких органа власти и њихових других предузећа и банака, од чије свакодневне коректне сарадње и помоћи битно зависи функционисање градских комуналних предузећа и других виталних функција, а тиме и нормалан живот грађана. Ако би се то догодило, владајући режим би после неколико месеци "неуспешне владавине опозиције", користећи монопол над партијским медијима, а претходно поново преузевши ТВ Студио Б, покушао да политички искомпромитује нову локалну власт и да агресивном пропагандом припреми јавност за распуштање новоизабраних опозиционих скупштина општина и градова и увођење принудне управе од стране Владе Србије, односно од ње именованих општинских већа под контролом СПС. То би, наравно, било противуствано поништавање воље грађана на неодређено време.

Све то би, додуше, била толико ризична, хазардерска политика владајућег режима, да би неизоставно довела до таквих грађанских немира у Србији који се не би могли контролиса-

На безобзирно безакоње и гажење основних уставних слобода и права од стране власти, грађани имају право да одговоре непрекидним масовним отпором и грађанском непослушношћу, укључујући и мирну блокаду органа власти и виталних друштвених институција, као и да траже арбитражу међународних демократских институција

они су мозак и кичма Србије, гласали за ту опцију. А судбину Србије увек су одређивали велики политички догађаји и клима у њеним највећим интелектуалним, културним, научним и привредним седиштима. Такав ток и смер историје полиција и РТС не могу зауставити, већ само отежати.

(*"Наша Борба"*, понедељак, 25.11.1996)

Полицајци у судијским тогама

"Нишки инјениозни правници, иријадници тамошње изборне комисије су дошли до иравној решења које је нејознато у нашем иравном иоретку: уместо ионштаја - они су, ио кратком иостуику иреиначили изборне резултате", каже Весна Ракић-Водинелић

Ружица РАНИТОВИЋ - ЈОВИЋ

Дошавши свести, после класичног нокаута који су доживели у готово свим већим градовима на локалним изборима у Србији, СПС и ЈУЛ здруженим снагама крапају по подземљу правног система ове земље, настоје да понипте народну вољу, и изборне бројке, ипак, окрену у своју корист. Шта су све при том спремни да ураде уз помоћ не малог броја представника правничке струке најбоље зна Правни савет коалиције "Заједно", где се сакупљају подаци о поништавању или преиначавању изборних резултата. Не само правно и политички, чланови овог Савета гледају на све ово и са аспекта професионалне етике, наглашавајући да многи представници њихове професије после свега неће остати "на сунчаној страни улице".

МЕР ДЕВИНАМА ДО ИНФОРМАЦИЈА

Драгор Хибер, Грађански савез Србије:
"Поништавају резултате избора позивајући се на грешке које су починили представници бирачких одбора, односно владајуће странке која је приговоре учинила. Дакле, ја сам прекршио право, и мој прекршај права ми је разлог да поништим изборе. Друго, спречавају нас да благовремено интервенишемо, макар да би сачували своју част, правним средствима, не поштујући начело аудиторет ет алтера парс. На адресу политичке организације "Заједно" ми нисмо добили до јуче (среда, 20. новембар) ни једно решење о поништењу избора. Упутили смо писмо свим општинским изборним комисијама тражећи да нам та решења упуте како бисмо у законском року уложили правни лек. Само са једног места смо решења добили, док у свим осталим општинама у Србији каче решења на скривеним местима у просторијама скупштине општине како ми не би ни тачно знали ком нашем одборнику је поништено право стечено на изборима, како не бисмо могли да употребимо правни лек, и како не бисмо могли да се припремамо за трећи изборни круг. Индикативна је једна од централних београдских општина, Палилула. Они су решења о поништењу избора на којима је победило 29 наших посланика окачили на висини

од преко 2,5 метара - тако да их нико није могао прочитати. Молили смо да нам дају мердевине не би ли сазнали на којим је бирачким местима поништен резултат избора. Нису нам дали ни мердевине, па смо се сликовито послужили њиховим средством - лоповским мердевинама".

СЛУЧАЈЕВИ ЗА ГИНИСА

Весна Ракић-Водинелић, Грађански савез Србије:

"На основу података који су до сада стигли у коалицију "Заједно", (четвртак, 21. новембар) могу да изјавим да је на једној трећини бирачких места, где је према записницима бирачких одбора Коалиција добила већину, дошло до поништења избора или преиначавања изборних резултата, од стране општинских изборних комисија. Ту није крај, зато што је СПС на нека од решења којима је њен приговор одбијен, а то се масовно десило једино у Београду кад су у питању градски одборници, уложила жалбу надлежном општинском суду, поступци по тим жалбама у општинским судовима теку, Коалиција "Заједно" нема никаквих информација о томе какве су одлуке донесене и њени представници нису позвани да учествују у тим поступцима. Из непотпуних сазнања која ми имамо, може се такође формулисати, са приличном дозом тачности и следећи податак: од свих усвојених приговора датих општинским изборним комисијама, 97 посто припадају СПС, а само три посто припадају свим осталим странкама, не само коалицији "Заједно". При том се може уочити неколико група противправног понашања и одлука које су доносиле општинске изборне комисије: прво, представници СПС у бирачким одборима потписивали су записнике без икаквих примедба на изборну процедуру, а после тога, ти исти представници су масовно изјављивали приговоре. Њих је општинска изборна комисија морала одбацити, зато што је изјављивање приговора у таквој ситуацији злоупотреба овлашћења, и кад такво забрањено. Као разлог понављања у овим случајевима најчешће се понављало то што, наводно, има више изборних листића, а што бирачки одбори нису нигде констатовали. Општинске изборне комисије су тако нешто утврдиле пошто је из-

борни материјал 24 сата провео у општини под њиховом контролом. Друга тенденција заступљена у великом броју случајева јесте она у Нишу: Закон о локалној организацији Србије као једину санкцију за прекршај изборног поступка предвиђа поништај изборног поступка на одређеном бирачком месту или изборној јединици. Нишки инјениозни правници, припадници тамошње изборне комисије су дошли до правног решења које је непознато у нашем правном поретку: уместо поништаја - они су, по кратком поступку преиначили изборне резултате, који према бирачком записнику гласе у корист коалиције "Заједно", а сада у корист СПС, чак на 13 места. Трећа тенденција кршења закона у раду изборних комисија састоји се у томе да, када јер уочено да је резултат гласања неповољан за владајућу странку - нестајао је тзв. оригинални примерак записника. Како изгледају записници бирачких комисија? Они се раде у пет примерака, при чему се подаци записују оловком, а примерци имају индиго. Значи свих пет примерака су оригинали. Е, неке инвентивне општинске комисије су дошле до закључка да им се може уважити само оригинал, а како је он нестајао, копије записника нису уважаване. Истовремено, те исте изборне комисије су пропустиле да покрену кривични поступак против председника бирачког одбора у чијој државини је био записник који је нестао.

Такође, на више места на којима је коалиција "Заједно" упутила приговор због вишка листића није био усвојен, док је, ако је потицао од СПС-а био усвојен. Најзад, било је случајева да се избори пониште због мањка листића, иако закон јасно прописује да се избори неће поништити, него ће се према броју листића који су се нашли у кутији утврдити изборни резултат. Има још Гинисовских случајева као што је то да представник СПС-а у бирачком одбору одбију да потпишу записник, а онда тврде да је он због тога мањкав, и због тога улажу приговор, не обрачлажући зашто су одбили потписивање записника. Цео овај сраман посао који се састоји у грубом кршењу недвосмислених правних норми, обађљају, на жалост, наше колеге и ја мислим да они заслужују да им имена остану забележена. То су председ-

ници општинских изборних комисија, они су махом судије, и ја ћу саопштити њихова имена: у Нишу - Бранислав Нешић, у Јазицу Милован Митровић, у Јагодини Саша Станојевић, у Краљевићу Ацо Петровић, у Пироту Батица Алексић, у Палули Жарко Павловић".

ВИШАК ЛИСТИЋА РАЗЛИЧИТОГ ЗНАЧЕЊА

Чеда Радојчић, заменик генералног секретара СПО:

"Како су ме новинари назвали, ја сам, за коалицију "Заједно" чувар трезора изборних неправилности, и нисам срећан што у том трезору држим огромно благо. Често питање које ми је постављено јесте: како они (СПС) краду и кад могу највише да украду? Најмање могу да краду на сам дан гласања. Највећа крађа десила се пре избора кроз блокаду медија, а после избора - то су те манипулације изборним материјалом, то је то представљање записника, тај губитак материјала, преправљање материјала, све оно о чему је већ било речи. Поменућу само случајеве где су се изборне комисије понашале примењујући различите аршине у случајевима када су победници били кандидати СПС-а и кад су то били наши представници, премда су ситуације биле индентичне. Навешћу пример из Јагодине, где је општинска изборна комисија донела решења о поништавању избора на десет изборних јединица за општинске одборнике, зато што су, како се каже у пригов-

фикованијем и већем саставу него нижа, што овде очигледно није случај".

ПОНИШТАВАЊЕ ЗБОГ НЕБИТНИХ СТВАРИ

Мирко Михајловић, Демократска странка:

"Поред свих наведених мањкавости насталих после овог изборног круга, бојим се да ће једна да оствари право грађанства, а то је да општинске изборне комисије у великом броју случајева проширују свој законом утврђен делокруг. Наиме, свугде, где је приговор на протекле изборе уложио СПС, општинске изборне комисије се претварају у бирачке одборе. А закон је ту врло прецизан: бирачки одбор прати ток изборне процедуре, и утврђује резултате избора. Општинска комисија, пошто јој се доставе изборна акта, на све те прговоре, иако су записници коректни, што значи потписани од свих чланова бирачког одбора, и у њима није констатован никакав вишак гласачких листића, накнадно се појављује приговор, и сада општинска изборна комисија, односно градска комисија приступају бројању тих листића. То значи да је у времену пошто су ти гласачки листићи записнички били предати комисији, било могуће да, и од самих чланова изборне комисије, буду убачени ти листићи вишка, односно да се обезбеди да избори на одређеном бирачком месту буду поништени. Тако је учињено, на пример у Бору

где су сви приговори наших представника одбијени, зато што су се позивали на коректност записника, док су приговори које је уложио СПС - прихватају. Друга карактеристика, које у претходним изборима није било јесте да су се за небитне повреде приступало поништавању избора. То је везано за те инцидентне радње које се не могу доказати, било у оном кругу од 50 метара од бирачког места, који закон одређује, било на самом бирачком месту. Било је, значи, могуће да неко једноставно провоцира, а да општинска изборна комисија то прихвати као релевантан доказ за поништавање избора. Додавање гласачких листића бесумње је организовано од стране представника изборних комисија, у међувремену, од предаје од стране бирачких одбора, па до заседања. Уопштено речено, то да се до те мере делокруг комисије превазилази, и да се преиначују резултати никада није било, нити може да буде. Јер је принцип, када се сведе на два кандидата, да се иде даље па ко добије више, до бесконачности, ако треба".

ПРАВО И ЧИЊЕНИЦЕ

Др Војислав Вукчевић, генерални секретар СПО:

"Дај ми чињенице - даћу ти право", речено је пре 2000 година. Дали смо чињенице, али на жалост, у великом броју случајева нисмо добили право. Зато што је правни поредак и систем и чијем саставу се налазе норме које регулишу веома значајну врсту, или облик манифестације воље народа писан за потребе једнаког мишљења, једнаког понашања. Редактори закона и његови творци у време када је он писан нису могли ни замислити да ће доћи људи који ће различито мислити и различито реаговати. Отуда оскудност правних норми и немогућност да се добије заштита скромног права као што је оно предвиђено овим законом. Остаци прошлости, утицаја пресипања куглица из јенде кутије у другу, сачували су се до данас. Пред изабраним представницима налази се огроман задатак да усклади правни поредак и систем са промењеном свешћу и вољом људи која се данас недвосмислено манифестује. Овај правни поредак и систем почива на једном ништавном правном акту, који се зове Устав СРЈ, и који је донет 27. априла 1992. године, већим делом од нелегалних и мањим делом од нелегитимних представника. Отуда је обавеза оних који ће одлучивати о правном поретку и систему, да га ускладе са насталом вољом. На нама је да са највећим могућим задовољством констатујемо да се воља народа променила, да је она другачија и да нас као таква обавезује".



ВРЕМЕ СРАМОТЕ И ПОНОСА

Слика Доријана Греја

Србија коначно жели да се усјави. Образине су скинуте и указује се ојоло изобличено лице председника Србије и његове дворске свите.

Само један, надани и неочекивани дан истовремено, чудно је променио растресити мозак вештачки стваран и одржаван у лажима мошника и заговорника оголелог насиља посткомунизма, и у варљивим сновиђњима обесправљених и жртвованих поданика који учестало чак



Владан А. ВАСИЛИЈЕВИЋ

више нису имали прилике ни да умиру природном смрћу. Тај 17. новембар 1996. године, само привидно дан као сви остали, са својим смирањем и брзим јесењим смрквањима постао је наговештај нечега што је изгледало скоро недостижно. Време је за тренутак стало. Невернице су се множиле да би радост дубоких мењања реда ствари, била већа, спонтанија, али и достојанствена, обећавајућа у озбиљности пред обавезама које су после ње долазиле. И када су сумње распршене, када је чак и Запад који је само четрнаест дана раније похрилио да потврди да СПС и председник Србије гарантују стабилност те земље, схватио да је стварност друкчија, Србија је са ужасом морала да сазна да је њен зао дух поново стао против ње. Он једноставно не дозвољава промене, толико видљиве, толико јасне као одраз одлучног неслагања са даљим угњетавањем. Зао дух остаје глув и нем на поруке велике масе грађана у Србији да лажима више нема опстанка, поново обмањује и насилно наступа, претећи батином, насрћући на слободу и животе, уцељујући. Поклици те зле коби су врхунац лицемерја: право, владавина права, законитост, демократија, досадно кукумавчење над интересима грађана. Према тим грађанима се понаша као према заточеницима тоталне психијатријске установе: помраченог ума они не схватају шта хоће и шта им треба; схватиће тек када им "добри видари" уз помоћ идеолошке дроге открију рај асанина, поданика "Старца са планине", претеча будућег самоубилачког тероризма и извршилаца и бранилаца радикалног терора.

ТАЈНА ВЕЧЕРА БЕСНОГ ДИКТАТОРА

Шок истине и страх од обелодањивања брижљиво скриваних тајни брзо су савладани. Тајна вечера, овог пута на Дедињу, доноси прекрет пред којим би морали да се постидне и најбестиднији. Следи обрачун са непоузданим, неспособним и истрошеним следбеницима. Спиритикалних примерака за одстрел је подучачак. Завидљивост и узајамна трвења оданих слугу одувек су незаменљиво средство владања

диктатора; сада опет имају практичну вредност, али и употпуњују гротескност и иначе сложене ситуације. Било би можда све заједно и комично, да се не тиче заиста судбине највећег дела српског становништва, потонулог у беду и незнање. Овако, то је трагично. После тога и опако, јер је далеко већи бес самољубивог самодршца окренут према политичким опонентима, чији програми великом снагом и истрајношћу својих твораца успевају да покрену прекрајања политичке мапе земље.

Пред бирачким местом на коме је гласао 17. новембра 1996. председник Србије, смркнул, помало изгубљен и несигуран као да нешто слуги, понавља добро познате стереотипе да предстоји период мира, рада, економског напретка, враћања у свет, стабилности породице, што гарантује "мироворачка", доследна политика његове партије. Онда некакви авантуристи одговарају: таква политика може да буде вођена у економски и цивилизацијски најразвијенијим српским заједницама кавке су Свилајнац, Рековац, Чајетина, Житиште, Мионица, Љиг, где СПС са коалиционим партнерима понавља заслепљујућу победу са савезних парламентарних избора. У маргиналним центрима кавке су Београд, Нови Сад, Крагујевац, Краљево, Чачак, међу које се зарад правде мора убројати и Ниш, биће вођена политика друге врсте: без обмана и немилосрдних пљачки, житних и нафтних афера, афера прања новца. Ти никоговићи морају да искусе "праведну" казну за толики "безобразлук". По схватању највећег српског политичара у овом столећу, како га оцени, процени, потцени и прецени Добрица Ђосић, први међу његовим заштитницима, Људи у пашалуку у коме влада и даље су бесловесна маса која блеји за њим. Па зар он није испред Пашућа, Милована Миловановића; да њега неко "превари"?

"ДОГАЂАЊЕ КОМИСИЈЕ"

Пушке, бомбе, батине, нуди одмах после тајне вечере њен домаћин. Нико други. То је једини правни одговор на "наивно", у "поштењу" непатворено питање "Таијуга" које преноси дневник "Политика" (22. новембра 1996, стр. 14), а вишеструко га понавља државна радиотелевизија. Опозиција је од првог тренутка беспоговорно прихватила резултате избора, утемељене на озваниченим записницима бирачких одбора. Очекивала је спремна да приступи служби на коју су је својом вољом позвали грађани. И зар у том има нечега непотичког, нецивилизацијског, политички непримереног, противзаконитог? Председник СПС Београда не губи време. Плачљиво се самонуди за било какву фотељу. Нико такав људски јад не помиње, а камоли да му се подсмева. "Поклоници" демократије и "заговорници" интереса грађана и земље су огорчени, смета им тај однос. Достојанствени супарник је превелики

изазов подмуклом, нечасном, људски малом, донедавно неприкосновеном силнику.

Покренути су сви расположиви, строго контролисани механизми за одбрани пољубаних позиција социо-комуниста. Најпре је, без икакве стварне потребе и икаквог повода са било које стране, стављена у пуну приправност и борбену готовост полиција, њене специјалне јединице. Већ 19-20. новембра у селу Парменцу, на пет километара од Чачка, једног од градова у којима је коалиција "Заједно" добила 56 мандата наспрам шест социјалистичких, центрисани су огромни полицијски ефективи. Стог места брзо и лако се стиже и до другог великог и спорног центра Ужица, недалеко одатле су Ариље, Лучани, Пожега, Краљево; могућа је и брза интервенција према Нишу. Упоредо са окупљањем специјалаца покреће се и војска, њени редови се интензивно попуњавају резервистима. Све се ово догађа у тишинама и далеко од ока јавности. Државни медији ћуте, слободних нема. Грађани који су непосредни сведоци збивања и догађања "демократије", као оно неког догађања народа по значајном човеку државне телевизије Миловану Витезовићу, у чуду се питају да ли је могуће а власт припрема нова изгинућа, да јој је мало страдања недужних. Наравно, незадовољство у таквој ситуацији мора да се појави, јавља се и бунт.

Ти исти, незадовољни понашањем власти, грађани, позвани од те власти на изборе за које је она припремила сценарио и спровела их, рекли су своје, определили су се за покушај са другим програмима и људима уместо социјалиста којима наводно неограничено верују. Шта се после тога од њих даље тражи: да погну главу, да поново дозвољавају да их гори од њих лажарче? Они који се неукусно поигравају стрпљењем грађана неће и не могу да схвате да том стрпљењу има краја, јер прецењују могућности сопственог насиља. Стиче се утисак да властодршци нису далеко и од помисли да брутално насрну на голоруке људе који смирено, промишљено штите себе, своје потомство, своје пробубњено достојанство, без обзира на жртве које би пропатиле њихове даље "победе". Али, убити цео народ не представља никакав проблем. Па иста та власт је већ убијала народе у Крајини, Босни и Херцеговини, Источној и Западној Славонији. Искуства су пребогата, довољна да се све сведе на рутински део посла одржавања власти по сваку цену.

Уз силу полиције и војске, наступа и насиље других "државних" установа: партијски неопрелеђено судство, како лицемерно изјављује председник Изборне комисије за Београд, судија Лазаревић, предано се труди да потврди своју наклоност и спремност да удовољи пробитачним укусима властодржаца. Правда и правичност су овога пута буквано слепи, немоћни да прихвате реално стање. Уосталом то њима није ни тешко, с обзиром на већ одавно стечене навике и изгубљену част и професионалну честитост.

Преко 450 "приговора" на регуларност избора, на рад одбора који су спровели изборе за Савезни парламент са најбољим оценама, био је довољан повод да "независни" судови и изборне комисије отпочну са прекрајањем у већини случајева регуларно суређених и озваничених изборних резултата, показујући у томе далеко бољи успех од "уважених" кандидата леве коалиције, који су својим досадашњим радом и понашањем обезбедили недостојан углед код грађана у односу на опозиционе конкуренте; бар у болесној уобразилји које никако не могу да се ослободе. Колико је поштено и на закону засновано накнадно интервенисање изборних

комисија и надлежних судова, можда у високом степену разјашњава случај са подручја београдске општине Савски Венац, којој узгред буди речено припада и Дедиње. Врховни суд Србије је поништио други круг избора за 37 одборника - већина је припала коалицији "Заједно" - из разлога што је у време одржавања поновљених избора изборној комисији био истекао мандат. Колико лицемерје! Комисију је именovala и саставила СПС. Та партија добро зна трајање мандата. Због чега онда није благовремено исправила сопствене грешке, него је то учинила тек када се уверила да је погрешно прорачунала однос снага и доживела пораз? Али и ово је недвосмислена потврда правих намера власти да скандалима изазове неред најширих размера да би злоупотребила до краја војску, полицију и своје подземље.

ФАКТОР ИЗНАНАЂЕЊЕ

Лицемерно зато звуче "добронамерне" опомене опозицији, уз систематско прећуткивање понашања власти, да греша, да се мора сачекати до објављивања коначних изборних резултата, па тек онда тражити заштита сопствених права тамо и када су она нарушена. Чак и иностране новинске агенције, као на пример Интертас, стоје на истим позицијама. Губе из вида мале, небитне ствари: у Србији и Југославији, овој скраћеној и нејасној, нема закона, нема суда, нема правде; постоји искључиво воља владајуће партије. Враћено је стање које је постојало пре неколико стотина година у ропству под Турцима. Не треба заборавити да је на претходним изборима тадашњи председник Врховног суда Србије захтевао, у својству председника Републичке изборне комисије, да Комисија донесе одлуку супротно одлуци суда(!). Чини се да су даља објашњења изlišна. Остаје само да се они који се мешају у унутрашње ствари ове земље бар боље упознају са стварним приликама у њој, поготово ако претендују да буду чувари начела демократије и људских права, какав је случај са америчком администрацијом и њеним невладиним филијалама овде.

Под притиском злоупотреба власти и опозиција је унеколико поклекнула. Није до краја остала хладне главе и достојанствена, као на пример после савезних парламентарних избора, којом приликом чак није улагала ни приговор, иако су услови били немогући, а кршења закона очигледна. За тај део поступања опозиција нема оправдања, без обзира на срамору и хирове владајућих кругова, углед опозиције би био много већи да је у протесту нешто умеренија и да ниједног часа није поменула силу као одговор на насиље у току. За жаљење је што максимално није искоришћена идеална прилика да се покаже заведеним грађанима да су у додатној, великој опасности од обмана које им нуди Хелсиншки одбор за људска права у Србији да овде не "постоји енергија потребна за суштинске промене", да су бирачи "подељени између реваншизма (опозиција) и понуде за заборавом, стабилношћу мира" (владајућа партија)", да ниједна понуда "не профилнише СРЈ у правцу демократизације ("Наша борба", 14. новембра 1996. стр.10). При том, те организације које су "привржене" људским правима ни речју не помињу кршења тих права, уцене власти пред изборе и у току изборног ћутања. Та политичка игра морала је да наиђе на праве одговоре и у политичким и још више у ширим интелектуалним круговима. Ипак, изигравања и наопака, перфидна политизација и даље остају добар повод и изазов да се грађанима помогне да спознају изворну демократију и путеве раз-



Нису и поверовали: уцењивачки летак СПС и грађани Чачка на предизборном митингу коалиције "Заједно"

воја слободног, савременог, просвећеног друштва и владавине права. На то не треба и не сме да се заборави у интересу грађана и њихове опште и политичке културе.

И код злоупотребе несмотрености Данице Драшковић за оваква злонамерна понашања и прејудуцирања догађаја нема оправдања. Исти Хелсиншки одбор ће 21. новембра 1996. стати на становиште да су "недемократски потези власти" испровоцирани, баш тако ("Наша борба", стр. 4). Срамота и за онога ко даје овакву изјаву и за онога ко је објављује. Ево примера ко провоцира. Изборни штаб Општинског одбора СПС у Чачку дели предизборни летак у коме, између осталог, стоји: "У супротном, СПС као владајућа партија на републичком и савезном нивоу, неће имати обавезу да подржава програме других политичких снага и озбиљно ће се поставити и питати даље развоја наше општине".

Уосталом, ако је ико почино било шта што је супротно закону и кажњиво, може једино да буде кривично или прекршајно гоњен, опет по закону, а не с мафијашким киднаповањима и grubим уценама, уз угрожавање живота без суђења и пресуде ("Недељна Наша борба", 23-24. новембар 1996, стр. 4). Императивно се мора тражити од свакога у овој земљи да поштује закон и да обезбеди функционисање судства ван политике и то на начин довољно јасан и довољно гласан да неминовност таквог помака чују и увиде и до сада глуви и слепи, ма колико да су осииони.

- Поштовани суграђани,
- Поштовани бирачи, и
- смапазистер СПС

Захваљујемо Вам што сте 3. новембра 1996. године, на изборима за Савезну скупштину, својим гласовима омогућили велику, бриљантну победу јединствене листе СПС, ЈУЛ и НД - СЛОБОДАН МИЛОШЕВИЋ.

Наши и посланици ДПС, нашег коалиционог партнера из Црне Горе, у будућем Савезном парламенту имаће апсолутну већину, што је гаранција стабилног свеукупног просперитета наше државе - СРЈ.

Резултати првог круга избора за одборнике СО Чачак, нажалост ипсу у складу са резултатима на савезном нивоу.

Подсећамо Вас да је у протеклом четворогодишњем периоду, вољом већине грађана власт у чачанској општини поверена одборницима СПС.

У изузетно тешком времену, трудећи се да пре свега испуни очекивања и потребе својих суграђана, и уз велику финансијску помоћ, пре свих државе Србије, наша општинска власт решила је највећи број комуналних проблема, изградила пуно нових објеката, школа, мостова, километре асфалтних путева, итд.

Истовремено, створени су сви услови да се у наредне четири године реализује читав низ пројеката, за које је већ обезбеђена подршка владе Републике Србије.

Уколико своје поверење дате кандидатима за одборнике СО Чачак, са листе СПС и групе грађана, сви ти пројекти биће сигурно остварени.

У супротном, СПС као владајућа партија на републичком и савезном нивоу, неће имати обавезу да подржава програме других политичких снага и озбиљно ће се поставити и питати даље развоја наше општине. Уместо просперитета, десне политичке снаге одвеле би нас на пут стагнације и изадовољања.

Поштовани суграђани,

Молимо Вас да 17. новембра 1996. године поново изађете на биралишта и свој глас дате кандидатима СПС и групе грађана за одборнике у СО Чачак и на тај начин потврдите своје опредељење за будућност, мир и економски просперитет, које сте већ једином изразили на савезним изборима.

Идемо даље ...

ИЗБОРНИ ШТАБ ОПШТИНСКОГ
ОДБОРА СПС У ЧАЧКУ

СПС и његови светски заштитници и протежеи морају да схвате још нешто. Ако се играју демократијом, изненађења се у игри не могу избећи. Убудуће нека не расписују изборе да не би било изненађења, иако ни на тај начин неће моћи да избегну коначан суд достојанствених грађана који су одолели свим понижавањима којима су их излагали. Овај или онај кристал век постоји. Избор одласка није велики, с достојанственим признањем бољем од себе или у беду сопственог понижавања.

Мој на Косову

*...Избори се моју понављати све док неписмена баба, као
прошли пут, не погрешу и заокружи социјалисту...*

Љ Милош ЂОРЂЕВИЋ

После другог круга локалних избора на Косову и Метохији, догодило се оно што су аналитичари овдашње политичке збиље прогнозирали, а "Српска реч" у прошлом броју и најавила. Социјалисти су "збрисали" све своје противнике. Како?

У поезији се каже метафорично да су мртви залога кад живи клону. Ето, ту потеску истину, која никада није и стварност, социјалисти су претворили у своју "тријумфалну победу", коју су у Ѓњилану (одатле им је председник ПО СПС, средњошколац **Војислав Живковић**), овековечили трубама и изјавом једног Албанца који је за њих гласао.

Да ли се трубама и пијанком може у 21. век и да ли је тај Албанац живи доказ да је за њих гласало на Косову и Метохији преко 50.000 Албанаца?

СЛИКА ГДЕ ТРЕБА

Победа социјалиста је толико прљава и украдена да се и политички неутралнима од свега смучило. Када би се применио закон, овде се не би могло признати ниједно бирачко место као регуларно. Али, пошто је победа њихова, нема везе што је на појединим бирачким местима била **Милошевићева** слика или што су неки кандидати за одборнике редовно посећивали бирачка места, или што је жена била председник бирачког одбора на којем јој је муж кандидат, или...

Илустрације ради, ево неколико "бисера" о карактеру "тријумфалне победе". У српском Качанику, где живи 139 Срба, социјалисти су инкасирали 2.400 гласова. У Баковици, где је укупно око 1.500 Срба, агитација за "братство и јединство" социјалистима је донела 14.600 гласова. Машала! Радикалски кандидат у ИЈ Косовска Митровица поражен је у трци за савезног посланика гласовима "пристиглим" из Србице, где нема више од 1.000 Срба, али је гласова било преко 3.000.

Како су бројке, иако неумољиве, суве, ево илустрација у облику приче, које служе као курјозитет за Гиниса.

Кандидат радикала за одборнике **Драган Милованиновић**, бивши председник СО Подујево, којег су социјалисти сменили увођењем принудне управе, добио је социјалисту у првом кругу. У другом, како су за њега, сазнали су социјалисти, гласали и неки Албанци, социјалисти доведу камере ТВ-Приштина на бирачко место и чекају радикалске гласаче. Када су они ушли, ови упале камере. Албанци се дају у бекство и социјалиста победи са 8:7, јер су за њега претходно гласала два Албанца. Као што се види, камере некада служе као агитација за социјалисте, а некада као оружје против опозиције. Ту су да потврде оно што се не може потврдити: да је половина гласачког тела на Косову била албанска!!!

Ево другог примера. У селу Паланта једна Српкиња је удата за Албанца и они увек гласају за социјалисте. Ту је још једна српска кућа у којој живе неписмена старица и њен муж, који гласају за радикале. Кандидати су **Милутин Лекић**, члан општинског управног већа, задужен за привреду, испред социјалиста, и **Горан Радојевић** испред радикала. Овде се иде у трећи изборни круг, јер је резултат 2:2, и избори се

могу понављати све док неписмена баба, као прошли пут, не погрешу и заокружи социјалисту. Ето, тако изгледа преузимање власти социјалиста у Подујево, како на сва звона бије **Ивица Дачић**.

Слику "тријумфалне победе" допуњава пример из села Љупче (родног места **Адема Демаџија**) у којем многи житељи носе то презиме. Кандидат ЈУЛ-а **Ратко Вукосављевић** кандидовао је Србе у албанском селу тако што је потписе прикупљао на име упитника за аутобуску линију, пише "Бујку".

Ром из Вучитрна је испред групе грађана у својој махали имао у првом кругу 600 гласова или преко 500 више од Србина, кандидата СПС-а. У другом кругу социјалиста тријумфује. На питање како, Ром одговара да су га убеђивали да "тако треба" и да "није имао куд". То, додаје поражен, није случај само са мном.

Дебакл опозиције, која је у Приштини, ако се саберу гласови поразила социјалисте у борби за савезне изборе, резултат је преваре. Али, овде се ништа не поништава.

Српски покрет отпора (са 7.000 гласова) доживео је пораз, јер се у његовој политици и стратегији све свело на борбу за власт за рачун **Момчила Трајковића**.

ПРЕТЊЕ НЕОЗБИЉНЕ

Међутим, иако, као и увек, сви овде ћуте, чекајући исход борбе за добијене велике градове у Србији на локалном нивоу, може се рећи следеће:

1. Овдашња победа социјалиста смрди на велику превару, као и на претходним изборима. Они ће овде побеђивати све док су Албанци "резервни гласови".

2. Иако су Срби, у принципу, увек уз власт, показало се да више нису и уз социјалисте. Људи овде, ипак, мисле да се битка бије

у Београду, Новом Саду, Крагујевцу... И није исто добити те градове или Србицу и Качаник, који увећавају проценат победе социјалиста.

Што се Албанаца тиче, они негирају да су гласали за социјалисте и они најављују своје изборе за мај наредне године, уверени да **Милошевић** није успео да испразни Косово и да ће са њима морати да разговара уз присуство треће стране.

И ови избори су за њих доказ да је Косово и Метохија у стању парализе, која је практично и узрок изборне манипулације.

Фијаско Српског покрета отпора, очекиван од свих, па је и његових носиоца некада (оних који су се супротстављали на изборе) Албанци виде као доказ да су претње које је он упућивао и Албанцима и Београду - неозбиљне.

Што се активисти Коалиције "Заједно" тиче, они остају при уверењу да се овде битно ништа не може променити док се не промени у Београду.



Нека је Бог с Вама

*"Како лепо и криво
кад сва браћа живе заједно"
(Не. 133.1)*

Поштовани и драги скупе, браћо и сестре

Имајући увек пред очима нашу славну прошлост и наше славне претке, смело гледамо у будућност. Овде реч "прошлост" односи се на времена наших славних Немањића, Лазаревића, Карађорђевића, Мишића... Идеали којима је у та времена наш народ живео, ради којих је страдао и умирао од Косова до Кајмакчалана и до равне Горе, требају и морају да остану идеали и нашим потомцима. Јер, само са тим идеалима "Наше племе погинути неће".

Силом смо једно време од њих били одвојени. Ти народни идеали и све што је свето и честито у нашем народу било је блаћено и сатанизовано у име ненародних идеологија које су нам туђинци наметали, а које смо ми, нажалост, вољно или невољно прихватили њима се тровали и децу нашу у духу тих туђинских идеологија васпитавали. Зато смо и стигли на историјске маргине на којима се налазимо.

Али тога смо пресити. Томе је дошао крај. Народ је у огромној већини дошао к себи, пробудио се и сагледао свој садашњи положај. Пришао је, и даље прилази, својој светој Цркви, прихвата веру својих Предака, тражи своје корене. У томе, Богу хвала, предњачи српска омладина. Народ је постао свестан и ко је главни кривац за све ово што нам се десило у задњих 50 (а особито у задњих 6-7) година. То је српски народ изразио на овим изборима било својим гласом за "Заједно", било речитим ЋУТАЊЕМ, односно

неизласком на изборе. Пословица: "Глас народа је глас Божи", постоји у свим народима и језицима. Тај глас нашег народа смо чекали дуго. И најзад он је одјекнуо, упркос силних покушаја да се угуши.

Ви, челници Коалиције "Заједно" којима је народ пове- рио свој глас (гласачким листићима или ћутањем) не смете се о њега оглушити. Не смете допустити да тај глас буде обезвређен, уништен, погажен. Они који покушавају да то ураде спремни су да и сам народ обезвреде, униште, погазе (то су до сада речито показали много пута) само да они остану на својим владајућим положајима са својом ненарод- ном и туђинском идеологијом.

Браћо и сестре, Ваше данашње окупљање, Ваш број и решеност да истрајете на одбрани својих и наших права охрабрује све нас. Осећамо да зора свиће. Јер, ми у унутраш- њости лишени смо не само права гласа, него и права да чује- мо шта нам нуди "опозиција", и права да чујемо разлоге и поводе Вашег окупљања и протеста. Режимски медији (осо- бито РТС) говоре нам о "шачици незадовољника" похлеп- них за влашћу, који не могу да сачекају законску процедуру и коначне резултате избора. Ми из унутрашњости тражимо од надлежних да, за објективно информисање јавности, пу- сте Вас на ТВ, да нам се директно обратите и објасните сво- је ставове, своје захтеве, своје програме. Не желимо посред- нике између Вас и нас.

До испуњења ових наших оправданих захтев, уз Вас је већина нашег народа, уз Вас је наша Светосавска мајка Црк- ва, уз Вас је поштена српска интелигенција и сви они који своје душе нису продали и предали ђаволу са пет рогова.

Молитвама наших славних и светих Предака нека нам Своблаги Бог буде од помоћи! Нека нас охрабри, умудри, води и руководи како би наш народ извели из мрачног тунела дугог 50 година на видело дана.

Благослов Господа нашег Исуса Христа, и љубав Бога и Оца и заједница Светога духа, нека је са свима Вама.

Ваш молитвеник пред Господом
Епископ рашко-призренски
Артемије



ПЕТ ГОДИНА ОД "ОСЛОБАЂАЊА" ВУКОВАРА

Вуковар против "курви рата"

Србија је данас сва у знаку драматичног избора између демократије и самовлашћа, ња коме још сада њада на њамет, рецимо, и један Вуковар! Али, чак и у таквим околностима, зар не би био њрех не ојласити се, макар и њовршино, на његоу њодушњицу умора једној лејој њрада, уморства које није сасвим лишено контекста са актуелном друштвеном и њо политичком збиљом у Србији.

Степе СИКАВИЦА

Тачно 18. новембра 1991. године јединице ондашње ЈНА умарширале су у оно што је од Вуковара остало. Генералитет с Вељком Кадјевићем на челу, овдашња паравојска и њене четовоје, а уз њих и сви професионални српски родољуби и патриоте прогласили су 18. новембар даном свог "великог тријумфа". Како је време протичало, тако је и "славодобитни" балон спљашњавао, па се ове године свео на "свечану седницу општине Вуковар" зарад "обележавања петогодишњице ослобађања".

МЕТАК У ГЛАВУ

Друга страна (тј. "вуковарски бранитељи") себе такође сматра "победником", иако је морала да се повуче са "прве црте обране на Дунаву". (О тузи и иронији што навире човеку кад се у случају Вуковара размишља у категоријама "победе" и "победника" - нећемо овом приликом!) За разлику од "ослободилаца", бранитељи су се о годишњицама "пада Вуковара" (односно, "наше победе") окупљали незванично, такорећи инкогнито. Иако маргинална, та би се чињеница могла уврстити међу индикаторе једне компаративне анализе сукобљених страна у Вуковарском паклу који је био активиран између 24. августа и 18. новембра 1991. године. Колико нам је познато, потпуно поуздана анализа кључних фактора вуковарске касапнице (људи, техника, простор и време) још чека свог непристрасног истраживача, а он се не појављује можда и зато што су му недоступни сви релевантни извори.

Овај текст нема већих амбиција осим да у вуковарском случају (који се понегде назива и "вуковарска битка") укаже само на два-три општа места на "српској страни рата", а што доцније, испоставило се, готово да је имало снагу парадигме.



На пример, упркос накнадном паметовању В.Кадјевића (књига "Моје виђење распада" и сведочење на суђењима генералу В. Трифуновићу), Вуковар се случајно нашао на правцу главног удара једне велике оперативне-стратегијске групације ЈНА (баш као што се, уосталом, случајно нашао и на тежишту хрватске одбране).

За разлику од свог колеге с оне стране, **Фрање Туђмана**, који је у улози врховног команданта оружаних снага Хрватске деловао јавно, овде је "велики комбинатор" **Слободан Милошевић** повлачио конце иза сцене, истуривши тзв. Врховну команду, генералитет и ЈНА - да ратују за циљеве који никада нису јавно и јасно обзнањени, а који су се, бар на домаћој политичком пијаци, лако покривали патетичним тезама о "угроженом Српству" и "геноциду над Србима". На тај је начин Милошевић себи створио велики маневарски простор из којег је лако лан-

сирао и данас важеће крилатице о томе како "Србија није у рату" и како је она "поштеђена ратних разарања" (а ваљда се зна - чијом то заслугом!). Међутим, он је тиме и те како смањивао маневарски простор својим борцима, командирима и командантима на фронту.

Тако је, дакле, обмана у односу, пре свега, на ратне циљеве (као и у односу на нека друга битна питања рата и мира), првенствено обмана сопствене јавности и сопствене оружане силе, већ од Вуковара постала константа официјелне политике Београда.

Ту негде су и главни разлози безвољности и немотивисаности српског ратника којег је пропаганда тешко "обрађивала" и убеђивала (професионалне патриоте не рачунамо) у то како он у Хрватској (доцније и у Босни) треба да гине за свој "државни и животни простор". О томе сведоче стотине хиљада младића (тек њима би Србија требало да се поноси!) који су бегом у иностранство потражили спас од насилне мобилизације. Али, нису сви били те среће, као што није био ни **Мирослав Миленковић**. Пошто је буквално на превару мобилисан, он се 20. септембра 1991. обрео на зборном месту - сточној пијаци у Шиду, одакле се ишло "на Вуковар". Јединица у коју је распоређен поделила се била у две врсте: у једној су стајали "дезертери и издајници", а у другој "браниоци српства". Нашавши се у страшној дилеми, после неколико узастопних прелазака час у једну час у другу врсту, несретник је на средокраћу испалио себи метак у главу!

ПИРОВА ПОБЕДА

Узроке општег српског пораза на бојном пољу није тешко наћи ни на другим равнима. Један од њих опет почиње од Вуковара. Наиме, тачно је да су јединице које је водио генерал **Живота Панић**, како он каже, у Вуковару поставиле "победничку заставу", чиме је он "испунио дуг према отаџбини". Али велико је питање да ли је то, посматрана са чисто занатског становишта (моралну димензију прескачемо) чак и Пирова победа! Јер, онолика оперативно-стратегијска групација, наоружана и опремљена преко сваке мере свим борбеним системима - безмало се три месеца мучила фактички са једном бригадом оскудно наоружаних "хрватских драговолаца"! И уз - велике губитке!

Управо од Вуковара, из кога није било евакуисано цивилно становништво, и почиње архаична средњевековна тактика освајања градова: војна памет довлачи око града најпре готово хиљаду артиљеријских цеву разних калибара; потом са безбедне дистанце дуготрајно меље злосрећни град без селективног одабира циљева; и тек када је било све сравњено са земљом, у напад крећу стотине тенкова; да би у трећем таласу нахрупиле - разне "курве рата", најчешће под "добровољачком заставом"!

Вуковар је тако постао град мученик, а његови "ослободиоци" "персонификација зла", чиме је већ био попљочан пут до Хага. Али, у Београду су се "јунацима са Вуковара", уз унапређења, делиле и колајне.

Здраво буђење цивилног народа

Само поједини медији сјасављају част званичних млакоња
Запада. Масовни и жестоки бунт пробуденој српској
народа - ишише бриселски "Соар" - "није само порука
тамошњем ауторитарном режиму, већ и крик узбуне
западним демократијама, које више не могу остати скритених
руку, и правећи се да ништа не чују и не виде"

Никола БУРЗАН

Чак ни у тренутку кад овај рукопис иде у штампу (утрок подне), свет - демократска Европа и Америка - као да још нису сасвим озбиљно схватили изазове и опасности ситуације у земљи Србији после пакленог другог круга локалних избора. Покрадена и ојађена опозиција, подржана досад највећим демонстрацијама и протестима грађана у српским градовима, нарочито у Београду, данима настоји да разобличи терор и безаконје црвене владајуће партије, али Запад као да тек почиње да се буди.

Прво саопштење Европске уније, које је потписала Ирска, као њен председавајући, звучи готово цинично. "Петнаесторица" су, каже се у тој декларацији, ПРИМИЛИ К ЗНАЊУ поништавање изборних резултата у значајном броју градова. Такође су, каже се, ПРИМИЛИ К ЗНАЊУ и тврдње опозиције о неправилностима у спровођењу избора у извесном броју градова, а посебно Нишу!

И, пошто су све лепо ПРИМИЛИ К ЗНАЊУ, али им очигледно још није дошло из дупета у главу, европска "петнаесторица" захтевају од српских власти да "до краја испитају тврдње опозиције о изборним неправилностима"! Позивају кадију да те и тужи и да ти суди! Позивају лопове и преваранте да испитају своје крађе и преваре! О, темпера, о морес! Од тога ће, кажу, зависити ОДНОСИ СРЈ и ЕУ! То мора да су неки перверзни ОДНОСИ!

Свака част Клаусу Кинкелу, који је на све ове удурме Милошевићевог црвеног режима реаговао неуобичајено оштро. Тим пре што то Кинкел није рекао у неком интервјуу, већ у званичном саопштењу. Изражавајући најпре забринутост и позивајући српске власти да се држе "демократских правила игре", Кинкел истиче да регуларно пребројавање гласова мора бити осигурано, а резултати демократских избора признати. У противном, Београд сам себи "блокира улазак

у Европу, што иначе жели и што му ми такође желимо". Толико од "демократске Европе".

ДВОЛИЧНЕ МЛАКОЊЕ

И америчкој администрацији требало је превише времена да "схвати" шта се догађа у Србији (ако је САМО то у питању) и њене прве реакције биле су млаке и безличне. Тек кад су масе грађана Србије све масовнијим и жешћим демонстрацијама затражиле правду и поштовање закона и воље народа, Американци су почели да увиђају како је враг однео шалу и како њихов "кључни човек" на Балкану полако али сигурно увлачи земљу у диктатуру, провоцирајући неред и хаос којима би такву меру "опрвадо".

Додуше, представник Стејт Департамента је у неколико наврата изражавао "забринутост" америчке владе због манипулација изборним процесом и, још више, резултатима избора, али се има утисак да је та "забринутост" исувише формално-дипломатска реторика него стварна одлучност да се подржи демократска српска опозиција и стане на пут безаконју, терору и бескрупулозним махинацијама без преседана у историји најтоталитарнијих режима.

Амерички АПЕЛИ Милошевићевом режиму да се дозове памети и "отвори врата демократији" само су вапај жељног у пустињи. Где су сада разни Кристофери, Холбруци, Корн-

блуми и остали "посматрачи" најновије српске драме?! Или сматрају да је то само још једна неронска забава "кључног" који ће пре запалити и са земљом сравнити Београд него га препустити демократској опозицији?!

Игра ли то америчка администрација (још једном) подлу, дволличну игру: јавно, ко' бајги, грди Милошевића, а тајно му даје сигнале да тера по својем? Не би то, на жалост, било никакво изненађење. Она ће јавно саопштити да са изборима у Србији "нису чиста посла", позвати Милошевића да "одмах" прекине с манипулацијама и "у потпуности" испоштује легитимну вољу српског народа, али се неће позвати на било какве доказе - ни "страњих посматрача", нити свог амбасадора у Београду г. Мајлса, који је нагло смањило своје "редовне активности", изузетно интензивне у току предизборне кампање! Очигледно, "нису чиста посла" - ни у Београду, а ни у Вашингтону, богме!

ДУБИНСКИ ТАЛАС ГНЕВА

Америчка амбасада толико је постала неактивна да "нема никаквих сазнања" ни о "слуцају" Давиде Драшковић. Знају само оно што пишу новине! Да ли је ЦИА заиста банкротирала? Срећом, "Вашингтон пост" не спава. Милошевић је, каже он, формирао армију од 80.000 добро наоружаних и добро плаћених полицајаца и то му је гаранција да ће остати на власти, без обзира на то што се догодило у Србији. И то је, на жалост, тачно.

О великој експлозији незадовољства и бунта јавног мијења, "Пост" каже да су жешћина и бројност демонстраната на улицама, ипак, изненађење за "стране посматраче", имајући у виду да је реч о региону који од 1989. "пркоси антиауторитарном тренду у Источној Европи". Слично се догађа и у Хрватској, па "Пост" истиче: "Иако нико од западних дипломата и аналитичара не предвиђа да ће због ових демонстрација пасти режими у Београду или Загребу, ови протести ипак говоре о једном дубинском таласу опозиције против Милошевића и Туђмана, као и све корумпиранијим политичким организацијама које их подржавају". Лист сматра да је Милошевићев режим крхкији од Туђмановог, чак - веома! Да ли је? Дај Боже!

Бриселски "Либерал" истиче да на Западу "никог не изненађује чињеница да Милошевић има прилично особену концепцију демократије". Подсећајући да је бивши амерички државни секретар Иглбергер својевремено "тог вештог маневрсту" ставио на листу осумњичених за ратне злочине, лист закључује да се Милошевић овог пута прерачунао и отишао исувише далеко.

Невероватан је тај демократски Запад: зар Милошевић није урби ет орби поручио: ИДЕМО ДАЉЕ?! Докле? Ко ће га зауставити? Белгијски "Соар" има право: у Србији (и Хрватској) почео је "здрво буђење цивилног друштва". И то, што је још важније, "није само порука тамошњим ауторитарним режимима, већ и крик узбуне упућен западним демократијама, које више не могу остати скритених руку, правећи се да ништа нису ни чуле ни виделе".

Само док се "демократски Запад" пробуди, све може бити касно! Које је то у интересу, сем "кључном човеку" и онима који иза њега стоје? И - докле ће?!

Последња вест: Европска унија је ускртила Југославији повлашћени трговински статус који иначе уживају све државе на простору бивше Југославије, а САД су још једном упутиле оштре речи упозорења властима у Београду.



Заједно против диктатуре

Гордијев чвор више није ни у гласачким кугијама, ни у лавама већине грађана, ни на екранима који зраче лажима, ни у "Политици" која је изборну причу пребестила са прве на четрнаесту страну. Чвор је на трговима и улицама Ниша, Београда, Крагујевца, Јагодине, Ужица, Панчева..., у грлима и стомацима озлојеђених хиљада и хиљада грађана који одлучно и ујорно, данима, још једном дају свој украдени, непризнати, поништени глас, променама у Србији. - Милан Ристић: "Изгубљене душе" ("Српска реч", Београд, 1996).

Љиљана ШОП

Многобројна сасвим умесна поређења између актуелне власти у Србији и Хрватској ових дана показала су и једну, рекла бих битну разлику. Стодвасет хиљада Загрепчана на Јелачићевом тргу успело је неколико сатним мирним протестом да сачува, барем до даљњег, свој култни слободни "Радио 101". То, наравно, не значи да је господин Туђман иоле демократичнији од господина Милошевића, али свакако значи да је довољно прагматичан да устукне од реке незадовољника на улицама главног града и да не провоцира веће невоље од оних које моделом своје владавине већ наноси сопственом народу.

Збивања код нас у сваком су погледу сложенија и убрзанија - а након непрестајања да се прихвати изборна воља народа, изречена у другом кругу избора за локалне власти у градовима Србије, уистину и тежа и драматичнија - тако да нам протест против отимачине једне радио станице може изгледати као "ружичаста" прошлост. Чињеница је, међутим, да је Београд изгубио своју телевизију, а Србија читав низ радио станица без масовнијег отпора овим сигнаlima гушења слобода који су, сада је то сасвим видљиво, били увертира у данашњи финале (поништавање изборних резултата), што много говори о нама, али и о нашој власти, бахатијој, арогантнијој и силом супротстављенијој своје народу, чак и од оне коју креира Фрањо Туђман. Чињеница је да наш владар није прагматичан - како се многим чинило и како

неки и данас верују - већ суицидно самовољан, ирационалан, и апсолутно равнодушан како према страдањима свога народа тако и према његовој вољи, опредељењима, захтевима, потребама...

Од тренутка када је схватила да губи локалне изборе владајућа странка заједно са својим коалиционим партнерима не устручава се ничега и не преза ни од чега. Сваки сатом и даном изборна фарса прети да се претвори у постизборну трагедију. Даноноћно раде или не раде - како њима у датом тренутку више одговара - њихове комисије, њихови судови, ћуте или лажу њихови информативни центри. Недељу дана по завршетку избора тече у Србији апсолутно паралелан живот између стварности која се догађа на улицама покрадених, преварених, лаганих градова и слике и речи која на њиховим ТВ-каналима и у њиховим новинама презентира тобожњу стварност у истим тим местима. Раскорак између те две стварности више се не може описивати само неморалом, подлим играма и манипулацијама које карактеришу последњу деценију нашег друштвеног и политичког живота. Оно што је до сада био раскорак препознатљив ипак мањини народа, сада из часа у час постаје све непремостивији јаз који препознаје већина и на који већина све свесније и непогрешивије реагује.

ДВЕ ТРЕЋИНЕ - ЗАЈЕДНО

Две трећине Србије одлучило се за промене, што свакако враћа наду и веру и буди одавно заборављени понос. Власти,

очигледно, не пада на памет да ту двотрећинску вољу призна, уважи и прихвати. Тако је поново, али овога пута несумњивој већини, наметнута дилема: како да мирним путем реализује своју вољу, сачува изборне резултате и одбрани право гласа, основно политичко право које му, на многим местима, оспоравају институције заузване, преплашене, корумпиране од досадашње владајуће мањине?

Прича се понавља или пак стоји укопана на истом месту, пред Гордијевим чвором. Чвор више није ни у гласачким кутијама, ни у главама већине грађана, ни на екранима који зраче лажима, ни у "Политици" која је изборну причу померила са прве на четрнаесту страну. Чвор је на трговима и улицама Ниша, Београда, Крагујевца, Ужица, Јагодине, Панчева..., у грлима и стомацима озлојеђених хиљада и хиљада грађана који се данима мрзну, кисну, ходају, стоје, слушају, вичу, који сатима напуштају домове, послове, децу, удобност и приватност да би ведри, пристојни, мирољубиви, али одлучни и упорни још једном дали свој украдени, непризнати, поништени глас променама у Србији. Чвор је у њиховим мирним рукама које, уместо заслужених мотки, држе новине, кишобране, сендвиче, празне новчанике и остале мирољубиве знаке своје моралне и бројем гласова материјализоване победе.

Другу половину новембра проводим на ветру и киши. Од надолазеће хладноће грејем се уживајући у достојанственом држању својих суграђана, у њиховом непресушивом хумору, у њиховој политичкој писмености која ових дана на улици сеже до универзитетског и академског нивоа. Те суграђане нико више не може опсенисти, преварити, уљуљкати празним речима и отрцаним фразама. Говорнике без моралног кредибилитета, оне које више не желе да слушају, као што је то у суботу, 23. новембра, било са Добрицом Ђосићем, једноставно надгласавају иронијом и духовитошћу, надмоћним смехом и убитачним подсмехом. Готово је са плишем, јогуртом, козарачким колом и свим другим сличним историјским хепенд развођавањима и разбијањима народне воље и снаге. Ово не значи да мислим како ће моћи суграђани лако и брзо добити битку коју ових дана воде на одиста импозантан и импонујући начин. Данас је недеља, а овај текст ће бити пред читаоцима у среду. Оно што ће се догодити у међувремену зависи колико од наше истрајности, толико и од њихове безочности, као и од тога хоће ли свет коначно схватити шта се овде збива и од српског диктатора ултимативно затражити да то престане бити.

ИЗГУБЉЕНЕ ДУШЕ

Првенац Милана Ристића, роман "Изгубљене душе", сведочи у коликој мери наша млада генерација стасавла свесна терета историје, заблуда, политичких и идеолошких манипулација, националних тензија, с једне стране, али и индивидуализма



и појединачних жеља да се живот усмери другачије, осмисли љубављу и вером, као узалудних покушаја који по правилу завршавају у жрвњу друштвених и историјских кретања и заокрета. Готово је невероватно какво је све и колико бреме, сада већ више од полувековног, запремило овај обимом невелики роман (160 страница), а да се роман ипак не може именовати одредницом историјског у класичном смислу тог појма. Необично је и колико је разумевања млади аутор показао за општи ток друштвених и политичких збивања, на линији узрочно-последичних релација, илуструјући их судбинама неколицине јунака које "комедијант Случај" доводи у међусобне везе и односе.

Основну врлину Ристићевог казивања видим управо у том неострашћеном разумевању и објективном расплитању врло субјективних драма, које су од актера приче чиниле целате и жртве у склопу најширих збивања (Шпански грађански рат, Други светски рат на нашим просторима, Информбиро, 68. година, најновији рат с његовим табу темама, каква ће вероватно још дуго бити крвава драма Сребренице, са којом се на лековитом плану освешћивања и детабуизирања срчано ухватио у коштац један романсијер почетник, када већ нису уморни књижевни ветерани).

За највеће историјске гадости, поред општег миљеа и климе, пресудно је крив и неки појединац, а трагање за његовом животном причом, за историјом његове психичке болести, један је од путоказа у реконструкцији монструозних ратних злочина, као да сугерише својим приповедањем

Ристић. Један од главних јунака "Изгубљених душа", са симболичним именом првог библијског човека - Адам, плод родоскврне везе, због чега касније и сам улази у сличан грешан однос, остављен од породице а потом и од цркве у којој је тражио свој изгубљени идентитет, готово непримећен од своје околине, постаје целат сребреничких цивила, у тренутку личног лудила коме итекако погодује опште национално лудило и прљава политика у босанском рату. Да је неко својевремено успео да помогне Адаму, да нису сви и све ишли на руку његовом лудилу, можда једне од трагедија овога рата не би било, или је барем не би било у размерама које запањују савременике.

Зло на индивидуалном плану резултира погрешном, неоствареном, или узалуд траженом љубављу, што само на први поглед изгледа парадоксално. Шпански борац и револуционар идеалиста, убија жену због неверства, али тиме не убија своју љубав према њој већ само чини злочин, некажњено могућ у ратном вихору и окружењу. Једна жена из љубави годинама цинкари свог мужа полицији, смождена страхом у репресивном режиму, иако су пре тога заједнички делили идеале 68. и веровали у исте друштвене снове. Брат изручује брата због информбирских скретања, иако је једини сведок његових дилема и у прилици је да их прећути, уз циничну реченицу: "Не хапсим те ја, него те хапси Револуција". И тако у бескрајном кругу, без изгледа да се проживи живот без политике као судбине, идеологије као отрова, а рата као хаварије у којој су сви

губитници.

Нико и ништа није поштеђено од злочина као судбине у роману "Изгубљене душе" Милана Ристића. Препознатљивост многих славних биографија, некадашњих и садашњих, помешана је са биографијама незанимљивим а могућим, измаштаним или реалним - свеједно. Тако једну славну биографију носи и отац Јустин, један од најзанимљивијих ликова у роману. Опредељење за добро у лику Бога не чини ни од њега савршеног духовног и моралног хероја у временима посувраћене логике и тешких националних кошмара и болести. И он чини грешке које појединце, а богома и народ, коштају колико и грешке политичких авантуриста и идеолошких слепаца. Не осуђујући никога пристрасно, Ристић непристрасно осуђује све.

Приповедање Ристићево једноставно је и испуњено неразрешивим противречностима као и сам живот. Писмено је без артифицијелности, посредовано тобожњим писмима и исповестима које сведоче да се човек неке мора поверити у тражењу и самоиспитивању, у немоћи пред тајнама које му до смрти нису доступне. Свако је сам, и у љубави, и у исповедању, али траг који оставља у другима јесте она нит истине која кад тад избија на видело. О књижевним финесама Ристић још има да учи. Могућности да се животне спознаје литерарно уобличи су бескрајне. Млади романсијер је одабрао једну која одговара његовом искуству и сензабилитету и исписао странице које побуђују на размишљање.

Сасвим обичан дан

Мом духовном близанцу,
Бори Кандићу

Јелена ЛЕНГОЛД

Зимски луксуз распродат" - пише на насловној страни једних новина, онга дана када је народ, по ко зна који пут, прошетао улицама града, када је Вук, упркос начетим гласним жицама, слао своје поруке народу са прозора просторија Демократске странке, када је, прво шалатом, у маси, а онда бурно, прострујала вест да је у поподневним сатима нестала Даница Драшковић...

Док неки седе у својим кућама, гадљиви на све што личи на политику, глумац Бора Кандић стиже тога јутра у просторије Председништва СПО-а и каже: "Хоћу да помогнем". Улаже оно што има. Јак глас, добру дикцију, способност за сналажење у ситуацијама потпуног хаоса.

Пунимо му џепове разним џедуљама. Подсећамо Бору шта је тог дана поручила Европска унија, подсећамо га на све оне важне ствари којих мора да се сети у правом тренутку. Пунимо му руке телеграмима подршке. Општа је журњава. Шаљемо Бору из СПО-а у Демократску странку. Тамо, и сами у страшном послу,

пошаљу Бору у Грађански савез. А почетак митинга се ближи. Бора се враћа у СПО. Вире му џедуље из свих џепова и није му право. Кажем му: "Ајде Боро, ниси ти Орсон Велс па да будеш тако уображен. Шта ако си се мало прошетао?" Не би Бора Кандић био оно што јесте кад би се стварно наљутио. Схвата да је гужва. Лепо се извинимо човеку и пошаљемо га још једном у Демократску странку. Кажем: "Тамо те чека Миле Перишић, гарантујем животом".

Мало касније, на Тргу Слободе, Бора пушта да га ствар понесе. Више му ни оне џедуље не требају. Зна Бора како се глас баца у масу. Виче: "Београде! Устала је цела Србија!" А маса му узвраћа, јер у том часу, док су Вук, Ђинђић, Весна Пешић и сви посланици у Скупштини, он за њих представља оличење свега онога у шта верују.

Оно што хоћу да кажем је управо то: упркос демонстрацијама, упркос разгласу који није стигао, упркос претученом возачу камиона који је превозио разглас, упркос гласинама да је у Нишу отпочео Бејрут, упркос старицама које плачу, окупљене око часног кнеза, упркос заставама које се вијоре - за мене је јунак дана глумац Бора Кандић. И ту, док је говорио на Тргу, и, касније, увече, када је са прозора Демократске странке читао прогласе, захтеве и телеграме подршке, нисам могла да престанем да размишљам о томе да смо, на неки начин, он и ја духовни близанци. Људи који су свој примарни занат ставили у службу историје. Ето нас ту, на Тргу Слободе, један глумац и један писац, који не раде свој посао, не седе за својим писаћим столом или у свом позоришту, већ своје време, таленат, енергију, вољу, напакон и здравље (јер глава боли, па боли, данима и данима) троше на нешто што је и од њих самих јаче, нешто што се испречило између њих и њиховог мира, између њих и њиховог сна о чистој

уметничкој егзистенцији.

И тако, уметничке и остале егзистенције обијају табане ходајући по граду у гандијевском протесту против оних који нас - најблаже речено - завитлавају.

Предвођени Ђинђићем и Вуком, изгледа да смо овога дана мало променили маршруту. Не скрећемо код палате "Београђанка" лево, већ идемо право, према Славији, да изненадимо мало и оне из Београдске улице којима се не дешава баш сваки дан да им десетине хиљада људи, скандирајући, пролазе под прозорима. На углу Београдске и Булевара Револуције заустављамо саобраћај. Одједном видим да се маса људи окомила на један леп, велики џип. Повици, узбуђење, неко тражи налепницу "Заједно" да њоме казни власника џипа. А у џипу - Љубивоје Ршумовић, који је, ето, и не слутећи, доживео један мали, нежни линч, који ми је надам се показао колико је "омиљен" код родитеља оне исте деце којој се устрајно обраћа већ неколико деценија. Баш као што је, неколико сати пре тог догађаја, глумац Бора Кандић симболизовао све оно у шта окупљени демонстранти верују, исто тако је, на углу, код Правног факултета, песник Љубивоје Ршумовић доживео да буде симбол педесетогодишње комунистичке тортуре. И то још у џипу. Сумњам да ће овај свој књижевни успех икада убележити у своју богату библиографску белешку. Али сам уверена да га, баш као ни ја, никада неће заборавити.

И затим, само неколико десетина метара даље, по сред Булевара, између заустављених трамваја, аутомобила и међу масом која пролази, два очигледно духовита типа довукли су некакав баштенски сто и две одговарајуће столице. Седе ту и пију своје пиво. Мирно, као да су у сред врта у својој викендици. Али њихова порука је јасна: ово је мој град и ја се у њему осећам добро. Ту, на сред Булевара, мерак ми је да седим и пијем пиво. Данас је дошао дан када то могу да урадим.

Ја сам, признајем, ту и тамо пиштала пиштаљком. Сваки час ме по неко заустављао и питао где сам набавила пиштаљку. Е, да сам се сетила па да набавим једно сто комада, могла сам да направим добар бизнис са пиштаљкама.

Шта ћете. Издала су нас грла од свакодневних покушаја да своје поруке додацимо одавде до Дедиња, у овом граду чије улице, неким чудом, постају све лепше и лепше. Није свако Бора Кандић па да му се глас ори од Калемегдана до Славије и натраг.



Поступи по блокади

Донка МИХАИЛОВИЋ

Касно ноћу, 17 новембра, један од високих функционера Скупштине града, позвао је телефоном своју супругу и рекао: "Закључај се, изгубили смо у Београду. "Те ноћи су се подударали избројани гласови изборних комисија у владајућој странци и у опозиционим штабовима, једино се разликовало што опозиција резултате саопштавала јавности, док се штаб социјалиста закључао и за јавност ућутао. Присталице коалиције **Заједно** спонтано се окупљају у градовима где су победили и славе, док СПС издаје директиву да се иста таква слава направе са све ватрометима и у местима где су добили мањак гласова. РТС снима и приказује само она слава по директиви. Онда по први пут наступа постизборна ђућта од два дана, да би се бледо лице **Ивице** ипак појавило на малом екрану и саопштило да је крајње време да и "опозиција лупа главу са градским проблемима." Бледо лице је, дакле, признало да је победа у Београду припала опозицији. Бледо лице том приликом није спомињало никакве нерегуларности и масовне жалбе на рад и бројање изборних комисија. РТС се и даље бавила свим другим темама, само не изборима...

Онда је неко врло моћан наложио да се све оно што је слободном вољом грађана изгубљено, по његовом диктату мора повратити. Штрајкови у свим великим градовима које је добила коалиција **Заједно** су отпочели, а да их РТС није ни приметилa. Очигледно не би их ни даље примећивала да им **Даница Драшковић** није "натрчала" са причом око које се поделила јавност Србије. Прилог о томе у другом Дневнику РТС од стране анонимног новинара започео је реченицом да се "атмосфера створена у току и након сумирања резултата за локалне органе најкраће може описати као већ виђено". Сви ми који смо учествовали у досадашњим изборима сведоци смо да ово није виђено, нити је СПС до сада улагала жалбе, нити је опозиција данима после избора штрајковала тврдећи да јој отимају оно што је легално добила. Онда је спикер РТС читао краћи курс о демократији и демократској процедури избора, те о суштини постојања политичких странака. Поента те приче је била покушај да се гледаоцима објасни да изборе не могу фалсификовати они који су их и организовали, већ искључиво они други. Како вишак листића, којих је у другом кругу било на претек, а рецимо за савезне изборе није пронађен ни један листић вишка, могу протурати не они који су организовали штампање истих, већ само они други. По извештају другог анонимног новинара РТС из Краљева, који се исто чуо у другом Дневнику, "пред-

ставници коалиције **Заједно** у Изборној комисији учествовали су незаконито вршећи притисак каквом се тешко могло одолети." Зашто се о том незаконитом деловању није чуло одмах у току избора, или сутрадан, него тек шест дана након избора новинар РТС није објаснио, као што није објаснио какви су то притисци и ко из СПС комисије није одолео и да ли је од стране своје партије кажњен...

У већ поменутом Дневнику који је долио уље на ватру емитована је прича Данице Драшковић испред Републичког парламента са следећом најавом: "Стога опозициони лидери данима већ позивају у одбрану неких својих жељених резултата по сваку цену. Шта то по сваку цену подразумева обелоданила је Д. Драшковић. "Ударна Даничина реченица као одговор на неки глас из масе "ма треба све блокирати", била је: "Све треба блокирати, треба ићи у Толстојеву, треба блокирати њихову кућу, треба их гађати камењем, парадајзом, треба бацати бомбе, ја би их сад бацила на њихову кућу без икакве гриже савести." Како се **Мира** из Толстојево јако уплашила, РТС је устала у заштиту ударајући на сва звона да је то терористички позив на оружје српском народу, тврдећи да на "тероризам и крвопролиће позивају опозициони лидери." Тако је Дана постала и лидер и множинина...

Онда су госпођу Драшковић киднаповали и мало малтретирали, али новинари РТС ништа од тога нису сазнали, иако су се трудили. Но, успели су да преузму интервју **Драгана Томића** дат **Политици** у коме дотични друг тврди да управо сада имамо "идеалан амбијент за стабилизацију друштва и муњевић развој" а да "претње бомбама представљају директну опасност за стабилност у целом региону." Цели регион може бити и стара Југославија и Балкан, а и цела Европа. Тако Дана постаде светски терориста са којим ће се бавити и Интерпол.

Два дана након овог "инцидента" у Дневнику нас обавестише да се **Вук Драшковић** на прес-конференцији оградил од Данине изјаве, тврдећи да ју је она дала у афекту и да

је то њен лични став, али да се сама Даница није оградилa од те изјаве већ ју је изричито потврдила: "Ја нисам дала изјаву никоме, ја сам разговарала са демонстрантима, свој разговор нећу да повлачим." То је страшно наљутило новинара РТС, па нам је објаснио да се на снимку лепо види да Дана говори пред шест касетофона и микрофоном БК телевизије. Како је читав снимак поновљен лепо се видело да је у питању пет касетофона и да се микрофон БК прикључио на пола приче и да је врло извесно да је Дана разговарала са свима који стоје око ње, а да је новинарски задатак да вребају и снимају шта актуелни људи причају.

Након овог тв утврђивања градива, новинар РТС позабавио се и самим штрајком опозиције и грађана Београда иако по тврђњи из вести Првог програма Радио-Београда митинга није било. Спикер је огорченим гласом саопштио да су непознати симпатизери Коалиције "на груб начин саопштили да је од данас екипама РТС забрањено снимање митинга." На снимку се чује тај груб начин извикивањем грубих речи "уа, не може..." Иако им је забрањено да снимају митинг ипак су репортери РТС приказали митингаше како пролазе кроз град, па исте митингаше који протестну шетњу завршавају на Теразијама где им се са прозора седишта ДС обраћају разни говорници. Иако им је забрањено на груб начин да снимају, ипак су успели да сниме и **Добрицу Ћосића** који се обратио грађанима, али нису успели да сниме и шта је овај изговорио. Новинар РТС ладно је саопштио гледаоцима Дневника да је **Ћосић** "отеран звиждуцима." **Ћосићу** јесте један део митингаша звиждао, али други део му је тапшао, једни су викали одлази, одлази, други су их стишавали. На самом **Ћосићу** је да размисли зашто је то тако, али на новинару РТС остаје сумња за лажно извештавање, јер **Добрица Ћосић** је без обзира на све свој говор уредно завршио.

Даничина инкриминисана прича натерала је послушнике из РТС да обавесте своје гледаоце да се ипак штрајкује и у другим градовима Србије. Истина, ови послушници

тврде да су ти штрајкови отпочели после Даниног "позива на тероризам" и да се не бацају бомбе, већ неки леци, али и то је лош знак за њихове газде из Толстојево. РТС и даље свом снагом игра прљаву игру у **Мирино** и **Слобино** име, али та прљавштина само показује колико су уплашени и бесни што их је народ ове земље прозreo. Поништавањем изборне воље грађана и својом причом преко РТС **Мира**, **Слоба** и њихови послушници показују да су не Даниним бомбама, већ својим минобачачима решили да спале све оне који их више неће. Показали су да би горе од сваког терористе спалили и читав народ ако треба, само да би се одржали у беди и немоћи својих болесних идеја и хтења...



Симинова 9-а

На захтев многибројних читалаца настављамо са објављивањем одломака из књиге "Добрица Ћосић - политичка биографија", ирује аутора

Добрица Ћосић у свим својим јавним наступима истиче да је после пада Ранковића, и свог говора на 14. седници Централног комитета СК Србије и искључења из Савеза комуниста, постао дисидент, јеретик и опозиционар. Видећемо да је то његово "опозиционарство", у ствари, било залагање за даље комунизовање Комунистичке партије Југославије, за још више комунизма, аскетизма, централизације и уравниловке. Тито му више није одговарао, пре свега што је осујетио Ранковићев пуч, што се залагао за постепену децентрализацију и тако за очување Југославије, у којој Срби неће имати пресудну и последњу реч, а и сама његова личност никада се није уклапала у Ћосићево схватање револуционара.

Описујући Тита 1948. године, Мирослав Поповић, у књизи "Удри банду", 2. издање, 1988. године, издавач "Филип Вишњић", Београд, пише:

"О Титовом луксузу се није знало ништа. Ни уопште о њему. Да ли је ожењен, има ли деце, родбине... Како живи. Носио је прстен. Огроман. Прстенчину. Незаобилазну оку. Никада га није скидао, а петнаестак година се није знало за њега. Није се видео ни на фотографијама ни у филмским журналима. А баш смо кљукани Титом у свим позама. Али сниматељи су прстенчину преуткивали - камером. По момо мишљењу, добро је што га је имао. И што је волео удобност и луксуз. Међу комунистичким руководиоцима лакши су за сношење такви. Они су заузети и собом, па се може оддохнути мало. Тежи су много Лењини, са својим за број већим циплетинама и Стаљини са закопчаним грлима."

Док је Титов живот био тајна, док је Александар Ранковић био човек број 2 у Југославији и док је Југославија функционисала као проширена Србија, Добрица је био лојалан. Пошто је Добрица комуниста Лењиновог и Стаљиновог типа и пошто је Ранковић смењен, Добрица прелази у опозицију; залажући се за изворне комунистичке идеје.

СОБА ЗА ОКУПЉАЊЕ

Делујући у опозицији такве провенијенције у периоду од 1968-1989. године, Ћосић често истиче да зачеци његовог опозиционарства сежу у време одмах после рата на сјестанцима групе младих интелектуалаца, у соби у Симиној улици број 9-а у Београду, где су становали Борислав

Михаиловић-Михиз и Воја Ђурић.

О томе је Добрица Ћосић писао први пут у каталогу за изложбу Миће Поповића, под насловом "Призори Миће Поповића", који је издат 1974. године, у Београду, у издању Миће Поповића. О истој теми Ћосић пише и у књизи "Мића Поповић: Време, пријатељи", у издању БИГЗ-а, у Београду 1988. године.

О Симиној 9-а Ћосић говори Славољубу Ђукићу у књизи "Човек у свом времену", Филип Вишњић, 1988. године, Београд.

О Симиној 9-а пишу и Борислав Михаиловић-Михиз, у каталогу за изложбу Миће Поповића, затим у књизи "Портрети", у издању "Нолита", Београд, 1988. године, онда у књизи "Казивања и указивања", БИГЗ, Београд, Дејан Медаковић у књизи "Ефемерис 3" БИГЗ, Београд, 1992. године, Мило Глигорјевић у књизи разговора са Мићом Поповићем "Одговор Миће Поповића", Независна издања Слободана Машећа, Београд, 1983. године, и Жика Стојковић, у поговору романа "Далеко је сунце", у издању БИГЗ-а, 1984. године.

У тој соби, у улици Симинова 9-а, окупљали су се, разговарали, договарали се, полемисали, још од 1945. године, тадашњи студенти, политичари, полицајци, бивши партизани, углавном комунисти или симпатизери: Борислав Михаиловић - Михиз, Воја Ђурић, Мића Поповић, Дејан Медаковић, Воја Кораћ, Павле Ивић, Добрица Ћосић, Антоније Исаковић, Михајло Ђурић, Жика Стојковић, Бата Михаиловић, Петар Омчикус, Мирко Борота, Драгослав Шинџар, Владимир Медар, Стојан Суботин, Бане Андрејевић, Спменка Мириловић, Вера

Павловић, Јованка Стојановић, Мира Марган, Мира Илијевић, Милица Михајловић, Јелица Томашевић...

О Симиној 9-а почиње да се пише тек од половине 70-тих година, након скоро 30 година, након пада Ранковића, након озбиљно уздрмане концепције Југославије, као унитарне државе, са доминантном и одлучујућом улогом Србије, затим непосредно пред смрт Тита и након његове смрти. Сви који пишу о Симиној 9-а истичу њену слободољубивост, јерес, дисидентство, оригиналност, високе моралне, хумане и интелектуалне вредности, које су достигане приликом сеанси у Симиној 9-а.

За Симиној 9-а, Ћосић каже да је то:

"...састајалиште најслободнијих неистомишљеника."

"Наше легло и позорница била је једна велика соба у Симиној 9-а, одмах преко пута злогласне Главњаче. Дакле, преко пута полиције и затвора говорило се тада сигурно најслободније у Београду..."

"У Симиној 9-а долазио је свако ко је желео нешто забрављено да каже. Ту је почела да се изражава критика новом режиму, са позиција разума и морала..."

И други Ћосићеви пријатељи, саговорници, дискусанти из Симинове 9-а, након, након смрти Тита и скоро 40 година, представљају Симиној 9-а као оазу слободе, памети, морала, принципијелности, интелектуалности и опозиције режиму.

Мића Поповић 1983. године:

"Кућа јереси у Симиној 9-а."

"Због честих осећања и некакве кривиче што мислимо другачије од свега што је тада било тако јасно, гласно и једино могуће као јавно мишљење, ми смо често покушавали да говоримо против самих себе..."

Дејан Медаковић 1992. године:

"Упркос општем покоравану владајућој идеологији, ипак су се појављивала, готово неочекивано, разна жаришта духовног отпора. Једно такво настало је у Симиној 9-а, у студентској соби у којој су се сместили Борислав Михаиловић - Михиз и његов сустанар Војислав Ђурић."

ПРАВА СУДБИНА

Борислав Михаиловић - Михиз 1988. године:

"На ове опијумске сеансе речи и идеја, Мића Поповић је долазио после бар 12 сати напорног сликања и некако одсутан."

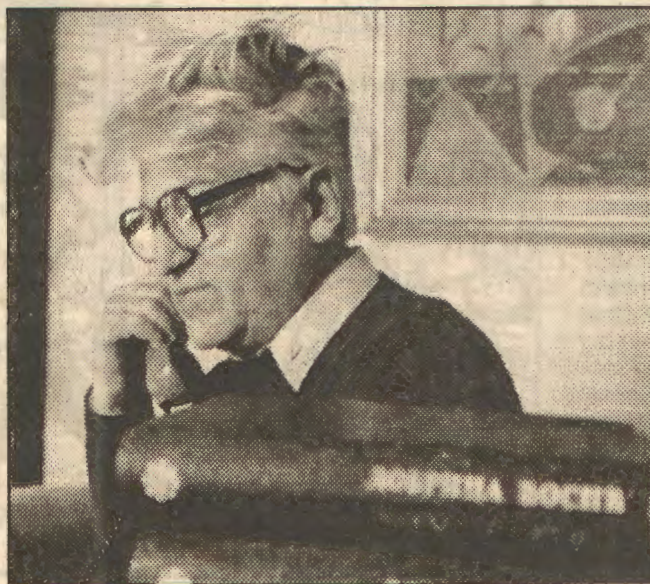
"Ускоро се у Симиној 9-а сабрала група старих и нових пријатеља, нас десетак, самоуверених, амбициозних момака, на старту."

Борислав Михаиловић - Михиз 1994. године:

"У нашем интелектуалном и уметничком пријатељском кругу, који се тих година окупљао у кући у Симиној 9-а, Добрица Ћосић је нама био дежури кривац за све. Ми смо се дочепали човека који је пристао да слуша све наше јеретизме и чинили смо га одговорним за све. Са своје стране, Добрица који је преко дана живео са руководиоцима, код нас је увече, захваљујући својој интелектуалној и духовној радозналости доживљавао један други свет."

Жика Стојковић - 1984. године:

"Са уверењем да ће му књижевност бити једина права судбина, Геца (Добрица Ћосић) је, одмах после познанства на Неимару, настављао



да се виђа са људима из Симине 9-а."

"Отвореност мишљења и сумњи у тој Симиној 9-а, њега (Добрицу) није угрожавала, већ само изазивала да упорније сазнаје ствари."

"Поред многих неједнакости и у знањима и у животним путевима, деловао је Геца и на сапутнике из куће, са жијег се прозора гледало у зидове тада још постојеће Главњаче."

Ништа од напред цитираних накнадних оцена учесника сесија у Симиној 9-а није тачно. То је била једна привилегована група младих комуниста, скојеваца и каријериста, која је у једно изузетно тешко време у Београду, када су људи масовно стрелјани, хапшени, осуђивани, избацивани из школа, са факултета, са посла, дискутовала о социјализму, новом човеку, о заносима рада у бригади, радним акцијама, пругама, итд. Једина спорења међу дружином у Симиној 9-а била су у нијансама спровођења социјалистичких идеја у живот. У књизи "Крлежа - хронологија живота и рада", Станко Ласић каже да је за Крлежу Левинов тип партије једино оружје којим се може оборити буржоазија. За Крлежу је сталинизам само девијација исправног принципа. За све судионике Симине 9-а Крлежа је био либерал - пар екселанс.

Када Крлежа тако мисли, само се може претпоставити какви су комунисти, једноумци и тоталитарци, симиновци, а посебно Добрица Ђосић. Ђосић је био сталиниста по убеђењу. Он није сматрао сталинизам за девијацију исправног принципа. О томе најбоље сведоче два детаља, прецизније два дијалога, које Ђосић води са Михизом у Симиној 9-а:

"На пример Михиз, револтиран што људи од свитања чекају у редовима за млеко и што млека често не буде за сву децу, упита једном Добрицу:

Имају ли руководилачка деца млеко?

Добрица: Имају

Михиз: Свако јутро

Добрица: Колико им је потребно

Михиз: Један Ђилас не мора да чека ни за шта

Добрица: Којешта! За социјализам је потребна лична срећа Милована Ђиласа. Он не сме да буде оптерећен ниједном личном бригом, ни најситнијом, јер мора целу своју енергију да користи за опште добро и данашње и будуће деце."

"Ноћас смо се Михиз и ја гушали, само што се нисмо песницама млатили, због његових напада на Сталиново свезнанство. - Одговори ми Добрице само на једно питање. Само на једно: је ли ти занста и озбиљно верујеш да Јосип Висарионович - Стаљин Цугашвили Соса боље од мене разуме поезију? Одговорио сам, без премишљања и гневно - Па, наравно, Стаљин разуме, Стаљин мора да разуме поезију боље од тебе. Он је просто крикнуо од беса и очаја. Он да сам ја прибрано додао - А разуме поезију боље од тебе Михиза зато што је марксиста. Зато што савршено влада великим истинама дијалектичког и истеријског материјализма. То је све било грозно. Бата ме је једино бранио, а Фама (Мића Поповић) је, наравно и сада био уз Михиза... Доста ми је свега овога. Ја сам свестан да нисам сасвим у праву. Али ако неко било шта руши у једној великој вери срушиће је сву, чак да и не жели. Такав је закон вере..."

КРАТКИ ТРЕНУЦИ ПРИПАДНИШТВА

Дакле, код Ђосића нема никакве дилеме. Он је за комплетну верност, оданост и служење Стаљину и вери у комунизам. Нема девијација, нема расправе, нема дискусије. Све то штети.

само мала примедба може све да уништи и упропасти. Добрица верује, одобрава и подржава све Сталинове поступке, све злочине, све логоре, убијања - све што се ради у име те фашистичке идеологије комунизма. Он недвосмислено, јасно и прецизно поставља дистанцу према својим друговима из Симине 9-а када каже да су они интелегенти и сапутници. Поспрудан назив за интелектуалце - интелегенти, први је у политички говор увео Лењин. Иако за своје другове из Симине 9-а Ђосић каже, како ћемо касније видети, да су сви одреда комунисти, он их ипак зове интелегентима и сапутницима да би направио што већу разлику између њих и себе и тиме истакао величину, чистоћу и снагу своје вере.

Приказујући тек изашлу књигу Предрага Ј. Марковића "Београд између Истока и Запада 1948-1965", издавач "Службени лист", Београд, 1996. године, Милан Влајић у "Политици" од 21. 9. 1996. даје врло прецизну оцену друштва из собе у Симиној 9-а:

"У трећем поглављу - Култура - покажује се како је културно стваралаштво било попрштите пробоја нових уметничких и животних појмова, однос писца и политичке сфере, уз настајање типичног југословенског феномена: тобожњих дисидентна који се окупљају у Симиној, уз учешће истакнутих људи из УДБЕ и Агитпропа, Марковић аргументовано доказује, први пут црно на бело, како су дисидентске појаве настајале уз благонаклоност Ранковића и Пенезића."

Мића Поповић за друштво у Симиној каже:

"Наше начелно заједничко прихватање социјализма као јединог могућег социјалног уређења, подразумевало је категорије као социјална правда, једнакост, слобода, истина, али смо се у тумачењу сваке од побројаних ствари жестоко сукобљавали..."

Дејан Медаковић пише:

"... ипак у Симиној 9-а, владало је прећутно примирје са новим властима. Као да сви мостови још нису били спаљени, као да је гнев ових младих људи био усмерен не толико на суштину социјализма, колико на оне који су у име револуције започели са њеном распродајом."

Михиз пише да је био члан партије, као и његов друг Мића Поповић:

"И Мића Поповић и ја смо имали свој кратки тренутак припадништва и брзо смо са тим завршили; ја иступајући, а Мића заглавивши у војни затвор. Али, и доцније, дешавало нам се да кад наиђемо на љуте реакционаре, који не признају ништа, да се претворимо у браниоце режима."

Представљајући своје пријатеље из Симине 9-а, Ђосић пише:

а/ Михиз - Из Ирига је свештенички син, велики сремскокарловачки комунист, који је пред шпацирама и ђацима галамио за светску револуцију-

б/ Воја Ђурић - разуман и благ студент историје уметности, искрен младић, са руско-славним очима, комуниста из радничке породице-

ц/ Мића Поповић - студент Ликовне академије, био у војсци члан партије-

д/ Мирко Борота - студира историју уметности. Син је партизанског команданта обешченог у Валељу. Године 1941. био у партизанима-

е/ Воја Кораћ - студент архитектуре, једна шпациста памет и идеолошки врло чист комуниста-

ф/ Влада Медар - студент, био у Панчеву иследник ОЗНЕ-

г/ Михајло Ђурић - ратни скојевац и илегалца-

х/ Павле Ивић - мудри и ћутљиви скојевац-

и/ Бата Михајловић - фанатични комуниста-

ј/ Маџ Шинжар - комуниста и добричинак/ Жика Стојковић - био је борац против фашизма, партизански комесар болнице, оснивач прве производно-сељачке радне задруге."

То што су сви из Симине 9-а начелно прихватили социјализам, што им гнев није усмерен на суштину социјализма, што су били велики сремскокарловачки комунисти, комунисти из радничке породице, чланови Партије, партизани и идеолошки врло чисти комунисти, иследници ОЗНЕ, ратни скојевици, илегалци, мудри и ћутљиви скојевици, фанатични комунисти, комунисти и добричине, борци против фашизма, партизански комесари, ништа им није помогло да их Ђосић погрдно назове интелегенти и сапутници. Ђосић је заиста био чистији, већи и узвишенији комуниста од свих. Међутим, нико од њих није био јеретик, дисидент, опозиционар, слободан човек. Напротив.

То што сви они, а пре свих Добрица Ђосић, покушавају да после 40-так година од дружења у Симиној 9-а себе представе као дисиденте, слободне, моралне и независне људе, није тачно.

Они су, пре свега, добили ту собу бесплатно. Собу им је доделила ОЗНА. То се у Београду зна. Један од познатих интелектуалаца из Београда, нешто млађи од њих, потврдио ми је да им је та соба додељена бесплатно од ОЗНЕ. У прилог те тврдње иде и Михизов одговор из интервјуа са Слободаном Стојановићем, у телевизијској емисији "Оставштина за будућност":

"У студентској соби у Симиној 9-а, реквирираној од удовице једног краљевског генерала бивше војске, становали смо Воја Ђурић, данас најбољи стручњак за уметност средњег века, и ја."

Још више и убедљивије ту тезу о добијању собе од ОЗНЕ потврђује анализа текстова Добрице Ђосића из "Призора Миће Поповића" и Михиза, из "Аутобиографије о другима", књига прва. Портретишући своје пријатеље, Ђосић за Воју Ђурића и његово познанство са Михизом, каже:

"...по ослобођењу (Михиз) постао скојевац, кандидат за члана Партије, био референт у Комисији за утврђивање ратних злочина у Панчеву. Ту се срео са Војом Ђурићем, тадашњим командантом Окружне милиције у Панчеву и после демобилизације, заједно су дошли на студије. Михиз није могао да поднесе партијску дисциплину и изашао је из организације, сада је он овде неки ванпартијски револуционар.

Воја Ђурић, разуман и благ студент историје уметности, искрен младић са руско-славним очима, комуниста је из радничке породице. Одлучио је да се посвети науци. Стипендијом коју прима издржава и Михиза."

У првој књизи своје "Аутобиографије о другима", Михиз, о свом познанству са Војом Ђурићем, доласку у Београд у собу у Симиној 9-а, пише:

"У неописивој гужви демобилисаних шинела, охраћених окупацијских капутића, црних девојачких марама за оцем и братом, на шалтерима, за упис на факултет, тискао сам се и ја са високим плавушаном, ведрим момком из Велике Писанице, српског села у дубокој Славонији.

НАСТАВИТЕ СЕ...

ДОЖИВОТНО

Испунићемо им жељу да буду доживотни владари.

Што је.

КАДА СМО ГОТОВИ

Избори нису гођови, све док изборна комисија не саопшти да су победили социјалисти.

КОРАК У ПРЕИСТОРИЈУ

И Буџари и Румуни су своје комунистичке историје довели у историју.

Само овадешњи комунисти воде Србе у историју.

ПРАВНА ЦУНГЛА

У овој земљи важе закони цунгле.

Зајмо шито се на челу налазе мајмуни.

КАКО ДОБИТИ КОСОВСКУ БИТКУ

Одлучили смо да поднесемо приговор изборној комисији на резултат битке на Марици, на исход Косовске битке, као и битке на Сливници. Затим на пораз "Партизана" 1966. од "Реала" и на пораз "Звезде" од "Барселоне" 31. октобра...

Ништа још увек није гођово...

ДЕВЕТИ КРУГ

Идемо и у трећи круг.

Иако се одавно налазимо у деветом кругу.

Пакла.

ПАРАЛЕЛЕ

Хрватски председник није дозволио да окупација после победе преузме власти у главном граду Хрватске.

А онда је добио рак.

ПРЕСУДА У ИМЕ НАРОДА

Председник све ради у име народа.

Зајмо ће сам себи пресудити.

ПОРУКА

Порука посланицима у ширајуку:

ЈЕБИТЕ ИМ МАЈКУ!

ЧИСТИТЕ УЛИЦЕ...

После смене власти у свим великим градовима Србије неће бити лова на вештице.

Само ће комунисти добити мејле.

5 ГОДИНА



Александар
Чотрић

КРАДЉИВИЦИ ГЛАСОВА

Комунисти краду гласове.

А на четвртој години робије биће осуђен народ.

НЕМА СЛОБОДЕ БЕЗ МОТКЕ

Дрво неслободе треба пресити, пресити и пресити...

А онда од њега направити мојку.

ПАПУЧИЋ

На Ариј каналу иде серијал: "Глумац у илјучама".

У информативним емисијама "ТВ Басиље" гледамо серијал: "Председник државе у илјучама".

МИРА КАО ЕЛЕНА

Миријана Марковић је изјавила за један грчки лист да социјалистички режим у Србији неће одстојити са власти без силе оружја.

Могло је и другачије, али другарица је чврсто одлучила да заврши као Елена.

КРЕЂЕ ШТАФЕТА

Комунисти и ове године славе 29. новембар. Следеће године очекујте слети 25. маја на стадиону ЈНА.

СКРАЂЕНИЦА

РТС треба преименовати у МТВ - Милошевићева телевизија!

НЕШТО ЈАЧЕ

Грађани су социјалистички идули листићима, али то није довољно.

Они на власти сами израже нешто јаче.

ХИТЛЕР, СТАЉИН, МИЛОШЕВИЋ...

Режим Слободана Милошевића декларативно је за јули у Европу.

Али, Европу (Немачка, СССР) из историјских година овог века.

ИЗГУЂЕНИ

Социјалисти су изгубили Београд, Нови Сад, Ниш, Крагујевац, Чачак, Краљево, Сомбор, Зренанин, Кикинду, Ариље...

Од њих су изгубљени.

РЕЗУЛТАТИ ЈОШ ПРИСТИЖУ

Најновија вест:

Градска изборна комисија у Београду још увек броји гласачке листиће са локалних избора за градску скупштину, одржаних 1920. године.

УЗОР

Лењин је иљачкао банке.

И зајмо је узор комунистичким следбеницима у Србији.

СВЕ ИМА СВОЈЕ ИМЕ

Фалсификатори, лойови, преваранти, крадљивци...

Или једном речју - социјалисти!

СПРЕМТЕ, СЕ СПРЕМТЕ ПАРТИЗАНИ

Љубиша Ристић, председник Комунистичке партије, каже за "Блиц":

"Спремамо се за борбу против четника".

Касно је. Четници су одавно спремни.

КО ЋЕ КОГА...

Нова демократија је саопштила на конференцији за новинаре:

"Социјалисти краду гласове, фалсификују изборне резултате".

Увече је на историје Нове демократије бачена експлозивна направа.

БАЦАЈТЕ БОМБЕ КОМУНИСТИ

Режим је по наређењу Слободана Милошевића бацио бомбу на историје Нове демократије.

Тако су Хитлер и Ева Браун прво побили своје сараднике, да би на крају дигли руку и на себе.

КОД ЊИХ ЈЕ МАФИЈА У ПОДЗЕМЉУ

Градоначелник Палерма Леолука Орландо каже:

"Мафија прети да чисти државу држи у шац".

Код нас нема икакве претиње. Такву ситуацију ми већ имамо.



ДОВИЂЕЊА У ОСЛОБОЂЕНОМ БЕОГРАДУ

Ако је Ниш Темишвар...
Београд ће бити Букурешт.

САМОУБИСТВО У ПРИСУСТВУ ВЛАСТИ

Нема појере да ојозиција баца бомбе на њих.

Они то сами себи раде.

ПРИМЕР ЗА УГЛЕД

Перо Тољић из Лиовице код Бијељине бауком је гађао своју жену.

Ако мисли добро себи и својој партији, Милошевић би морао да се угледа.

УПОЗОРЕЊЕ

И на гласачким листићима, као на новчаницама, убудуће би требало да пише:

"Фалсификовање се кажњава по закону".

КО ЈЕ У ШТЕТИ

Један од појарол ЈУЛ-а, неки Иван Марковић изјавио је да лидери ојозиције носе штећу угледу земље.

Тачно је да носе штећу угледу Србије у Северној Кореји, Куби и Кини.

КОМИНТЕРНА

Комунисти су на власти још само у Владицином Хану, Бабушници, Белој Паланци, Пљонџану, Гаџином Хану, Малом Црнићу, Хавани, Сурдулици, Пекингу и Трговишту.

ДОКЛЕ?

Покрали су зајам за "ирейрод Србије", ситару девизну штећу, нову девизну штећу, ситару динарску штећу, нову динарску штећу, илање пензије, улоге у изв. "иривајним банкама".

Сада "иду даље" - краду гласове.

ПРАВИЛА

Избори се поштијавају због неправилности.

Грађани су неправилно гласали пошто СПС-а и ЈУЛ-а, а за Коалицију "Заједно".

РАЗЛОГ ЗА Поништење

Избори су поштијавани свуда тамо где је било вишка гласачких листића.

Односно, где је било више листића за "Заједно", него за СПС и ЈУЛ.

ПРОЦВЕТАЊЕ ЦРНА ТРАВА

ЈУЛ је победио у Црној Трави. Грађанима Црне Траве упућујемо најискреније изразе саучећања.

ПИТАЊЕ НА МЕСТУ

Пићање (из градива за први разред основне школе), за људе који раде на државним медијима:

"Да ли су Београд, Нови Сад, Крагујевац, Ужице, Краљево, Ниш и Чачак у Србији?"

ВАМПИРИ

Како да не верујемо у реинкарнацију?!
Миле Илић је повампирили Спљин!

"ДАРОВИТОСТ ПОЕНТИРАЊА" (Одломак)

"Чотрић није био у неприлици да тули своју критичку оштрицу, а још мање да била шта релевантно прешути. И зато што се ни једног тренутка није оптерећивао аутоцензуром као унутрашњом репресијом доследно је ишао за својим надахнућем и за својом спонтаношћу. У његовим афоризмима препознаје се говор снажног срца и младалачког полета. А у нас и све ређе радости душе. На Чотрићевом примеру се потврђује да је Јанкевич у праву када тврди да нема хумора без љубави, ни ироније без радости. Уметников критички ерос био је начин непристајања на егзистенцију баналности и нитковлуке злочина. И поред смртно досадне стварности и њене несмеховитости Чотрићев хумористички код сигурно је утемељен. Увек добро смишљена и реска посета, која руци свеprisутни стереотип мишљења, долази као инверзивни иронични знак, као антитеза-критика. У том индивидуалном поентирању садржана је и чар његове сатиричке лудидности."

(Проф. др Ратко Божовић, "Скардалија", јесењи број 1996. година)

СРБИЈА ДО ЗЕМУНА

Војислав Шешељ и његови радикали победили су на локалним изборима само у Земуну.

Па, људи су гласали за своје: у Земуну живе Хрвати.

БЕЗ КОНКУРЕНЦИЈЕ

У Индији је недавно одржан избор за најлепшу жену свету.

Да се бира најружнија, шефица ЈУЛ-а не би имала конкуренцију.

СТРАШНО, СТРАШНО...

- Зашто ЈУЛ упућује људима сирах у косић?

- Довољно је само видећи Љубишу Ристића и Мирјану Марковић.

НЕМОГУЋА МИСИЈА

Наша ојозиција поново изражи немогуће. Сада изражи поштовање изборних резултата.

ПОНИШТАВАЊЕ

Власти је поништила изборне резултате ојозиције.

А најрадије би да поштишти ојозицију.

НИСАМ ПУЦАО У РАТУ, АЛИ БИХ РАДО ПУЦАО У МИРУ!

(ЗОРАН ГВОЗДЕНОВИЋ РЕНЦИО)

ПОЗОВИТЕ ФОНО ВЕСТИ СПО

011/636-141

ОД 17 ЧАСОВА ДО ДЕВЕТ
ЧАСОВА НАРЕДНОГ
ДАНА

ДР РАДИСАВ ЦЕЛИЋ

адвокат

ЗБИРКА ОБРАЗАЦА

ЦЕЛОСТАРНО ЈУГОСЛОВЕНСКО ПРАВО У ОБРАСЦИМА

(ПРИВАТНЕ ТУЖБЕ, КРИВИЧНЕ ПРИЈАВЕ, ОПТУЖНИ ПРЕДЛОЗИ, ОПТУЖНИЦЕ, МОЛБЕ ЗА ПОМИЛОВАЊЕ, МОЛБЕ ЗА УСЛОВНИ ОТПУСТ, ПРЕДЛОГ ЗА ПОНАВЉАЊЕ КРИВИЧНОГ ПОСТУПКА, ПРЕДЛОГ ЗА ДОПУНУ ДОКАЗА, КРИВИЧНА ЖАЛБА, ЗАХТЕВ ЗА ЗАШТИТУ ЗАКОНИТОСТИ, ЗАХТЕВ ЗА ВАНРЕДНО УБЛАЖАВАЊЕ КАЗНЕ, СВЕ ВРСТЕ ГРАЂАНСКИХ ТУЖБИ, ВАНПАРНИЧНИ ПРЕДЛОЗИ, ПОДНЕСЦИ У ИЗВРШНОМ ПОСТУПКУ, ПОДНЕСЦИ КОД УПРАВНОГ СПОРА, ПОДНЕСЦИ У ПРЕКРШАЈНОМ ПОСТУПКУ, ПРЕДЛОЗИ ЗА РАСПРАВЉАЊЕ ЗАОСТАВШТИНЕ, ЖАЛБЕ У ПАРНИЧНОМ ПОСТУПКУ, СВЕ ВРСТЕ УГОВОРА, ТЕСТАМЕНТИ, ПУНОМОЋЈА (ГЕНЕРАЛНО И СПЕЦИЈАЛНО) КАО И СВЕ ВРСТЕ ПРИПРЕМНИХ ПОДНЕСАКА У ГРАЂАНСКОМ И КРИВИЧНОМ ПОСТУПКУ)

ЧЕТВРТО ИЗМЕЊЕНО И ДОПУЊЕНО ИЗДАЊЕ

Краљево, Хајдук Вељка 6, тел. 036/ 21926 и 22016

Гарантујем да смо то ми, Слоба и Цветокоса

Нико не може гласати без подношења доказа о свом идентитету" (члан 78. Закона о избору народних посланика).

Посредством телевизије РТС, на дан првог изборног круга, имали смо прилику да видимо друга Слободана Милошевића, "замрзнутог" председника СПС, и његову животну другарицу Миру Марковић, руског академика и директорку Дирекције ЈУЛ, на гласачком месту негде на Дедињу, и да чујемо како друг Председник члановима бирачког одбора каже: "Гарантујем да смо то ми"!!!

У листу "Блиц", поводом тога, било је објављено да се друг Председник, уместо подношења доказа о свом идентитету, пипиуо неколико пута по цевовима и рекао да он и његова другарица Мира немају код себе личне карте.

По закону, нису могли да гласају и нико није имао право да то дозволи.

Ако су ћутали чланови бирачког одбора из СПС, ЈУЛ и НД, зашто су ћутали и нису реаговали, у складу са законом, чланови бирачког одбора из опозиционих странака задужени за праћење регуларности избора?!

Били су дужни да им не дозволе да гласају, односно да одмах уложе приговор на повреду закона. Да су тако поступили, а били су дужни, гласање на том бирачком месту било би поништено, бирачки одбор распуштен и гласање би било поновљено.

Овом повредом закона можда је неко, са та два неважећа гласа, победио у првом изборном кругу или, барем, обезбедио улазак у други изборни круг.

Поред тога, тиме су, ово двоје носилаца највеће политичке моћи у Србији, показали сву своју осиноост, бахатост и лоше васпитање, а највише своју искомплексираност и фрустрираност.

Неко ће на све ово рећи: зар да се светски познат и међународно признат највећи гарант спровођења Дејтонског споразума и мира на подручју некадашње Југославије легитимише тамо неком бирачком одборчићу? Можда би и био у праву да је том приликом Председникова животна другарица барем имала у коси пластични цвет, њен опште познати и препознатљиви знак распознавања.

**Драган Арсенић,
Београд**

Јуловски преваранти

Поштовани господине уреднице, Пратим и читам Ваш часопис од првог, односно, другог броја (јер је први био забрањен), па Вас молим да објавите ово моје писмо.

Ради се о следећем:

Два-три дана уочи избора 3. 11. 1996. године, зови ми на врата млади господин, између тридесет и четрдесет година, с молбом да му потпишем листу за кандидатуру за изборе, као представнику групе грађана за очување Чубуре.

Као рођена Београђанка, а одрасла на Чубури, пристанем да дам свој потпис, уз напомену да сам већ потписала за представника ДСС, односно Коалиције "Заједно", на шта ми је до-

тични господин одговорио да то није важно, јер то није странка, већ група грађана, и ја потпишем његову листу.

На моју велику жалост, пре три дана сазнам да сам подржала својим потписом једног "Јуловца". Била сам огорчена поступком и преварантским начином изнуђивања потписа грађана, на један шерфидан и безобразан начин, узгред буди речено, својствен социјалистима и назови комунистима.

Надам се да није касно да ово писмо објавите у следећем броју, као илустрацију чиме се све бавили поједини чланови Коалиције СПС, ЈУЛ и Нова Демократија.

Ни на памет ми не би пало да дам подршку "Јуловцу", јер ми нико породици никад није био присталица овог режима, тако да и ја нисам могла бити другачије васпитавана, већ да једва чекам да им видим пропаст.

С поштовањем,
**Љиљана Јаковић,
Београд**

Изборно славље у Пожеги

Повод да обавестимо нашу јавност о изборном слављу у Пожеги, која од јуче више није црвена општина, као и многе општине у Србији, јесте ТВ РТС.

Наиме, у понедељак 18.11.1996. године, болестан, и у кревету, укључих ТВ пријемник да чујем изборне резултате, мада непоуздане, али какве-такве, ради оријентације.

Али, са ТВ екрана сам мало сазнао, односно, мало су они рекли да би прикрили неуспех, јер су њихови спикери и извештачи давали само неке резултате из општина и места који су њима до вољи. Тако показаше и нека места где су славили своју победу, у виду народног весеља. Пошто наше славље, после изборне победе коалиције "Заједно" у Пожеги, не може доћи на екран њихове ТВ, да упознам наше читаоце како је то изгледало.

Предизборна кампања изборног штаба коалиције "Заједно" у Пожеги одрађена је на најбољи могући начин, бирајући у сваком месту најбољег кандидата, који ће се супротставити социјалистичким тиранима. Но, и поред свесредног прилажења овом задатку, у нас се увукао страх и стрепња од поновног неуспеха, знајући за све подвале којима прибегавају социјалисти, само да би остали на власти.

Али, како су са изборних места стизали резултати, тако се маса у центру града увећавала и са највећим одушевљењем и клицањем коалицији "Заједно" за сваки приспели извештај.

Кулминацију одушевљење достиже у тренутку када се наш Штаб огласио са коначним резултатима, који су показали да је коалиција "Заједно" преузела у појешкој општини. Спонтано весеље велике масе грађана, уз трубаче и победничке песме, уз силну пуцњаву и ношење наших застава, наставило се до зоре, мада се славље и честитања међу грађанима наставило и данас. Ово наше весеље у Пожеги добило је још више на снази када смо сазнали да је коалиција "Заједно" победила у скоро читавој западној Србији (Бајиној Башти, Ужичу, Пожеги, Ариљу, Лучанима, Гучи и Чачку), што је доказ нашег успешног уједињења у коалицију "Заједно", и поред свих околности.

Молим вас да ово писмо објавите у нашој "Српској речи", како би се и шире знало да општина Пожега више није црвена, већ опозициона.

**Душан Полић,
Пожега**

Лажни опозиционари

Ово је прича о деда Авраму. Погледајте његову политичку биографију. Он је у данашњем политичком миљеу Србије човек са далеко најдужим стажом у титовској партији. Тек после њега, са далеко краћим стажом у тој истој партији, је Слободан Милошевић. Истина, Слободан Милошевић је у њој направио највећу каријеру па се, и упркос краћем стажу, са сигурношћу може оценити као гори.

Некада млади политички полетарац, сада већ старац деда Аврам, је, као данас Ивица Дачић, Бошко Перошевић, Бранислав Ивковић, био првак титовског једнопартијског система у Уједињеним Нацијама, међу несврстанима. Зар одиста неко може поверовати да у земљи, у којој ни председник синдикалне подружнице у некој основној школи није могао бити то ако је ван режимске владајуће партије. У том друштву човек није могао бити на челу било какве организације ако његов однос није био крајње слугерањски према свемоћном владару, некада Титу, а данас Слободану Милошевићу. Свеједно је да ли се радило о удружењу спортских риболоваца, коњичком клубу или удружењу кафанских певачица. Увек и свуда, сви су морали бити људи који су по свему личили на данашњег Горана Перчевића, Славцу Ђукић-Дејановић или Горичу Гајевић.

Ето, такав је био и деда Аврам. Такав, са псећом оданошћу онима који су на власти, правило је он каријеру и у титовском и у данашњем, слободановском друштву. Тамо, у свету, учио је енглески језик живећи у највећој удобности онда када ни курир ни чистачица у нашим страним представништвима нису могли бити без партијске књижице. И не само то. Сви ти људи су морали бити вишеструко проверени да ли су одани режиму. Сваки од њих морао је бити спреман, ако партија од њих то затражи, да пљуне и на самог себе. Своју оданост партији доказивали су и тако што су били спремни да нанесу зло и најближим пријатељима и онда када су знали да су то честити и исправни људи.

Таквог човека у једном тренутку опозиција истиче за свога челника и носиоца свих изборних листа опозиције. Одмах сам знао да је делегиран од своје партије да јој у најкритичнијем и најважнијем тренутку забодје нож у леђа. Али шта вреди што сам ја то знао. Да је опозиција свога човека одмеравала по његовој биографији знала би то и она. Али није.

Ако је неваљалство, издаја, непринципијелност и неморал сваке врсте основа политичке филозофије и умећа владања, онда се опозиција могла до сада уверити да је Слободан Милошевић ту филозофију научио до танчина. Сетите се за моменат. Тај исти Милошевић привидно је хапсио Шешеља, како би му пред опозицијом подигао рејтинг, и како би му он касније ставио на расположење свих својих седамдесет посланика, које је на основу обмане јавности добио.

Свако се лако може присетити како су на мит великог неваљалца, мајстора и еквилибристичара власти многи новинари играли улогу опозиционара. Такви су Александар Тијанић, Богдан Тирнанић, Мирјана Бобић-Мојсиловић. Они су изигравали слободоумне људе блиске опозицији, да би касније сам Тијанић постао министар важног ресора, за информисање.

Много је таквих који су добијали мит великог мајстора интриге и играли улоге које им је он наменио у његовом политичком позоришту. Како друкчије разумети политичку улогу Нове Демократије, као и отпаднике из Демократске странке, који су предано почели да

служе режиму.

Како објаснити сав тај олош који се врзео око опозиционих партија, који јој и сад наноси штету својим шарлатанством, псовачким речником промовишући, уз помоћ опозиције, своје безвредне песме и своју безвредну музику. Један од тих је и Бора Ђорђевић, који је био образовао и своју "ПОП" партију, како би и сам мало окрњо бирачко тело опозиције. Како разуметн популарност лажног слободара, у ствари пуког шарлатана, Милована Илића Минимакса. Било је још много таквих које би овде требало поменути.

Опозиција може губити на изборима, али се никако не сме хватати и тражити спаситеља у људима какав је деда Аврам и многи овде поменути и непоменути људи, који су само привидно блиски опозицији, а у ствари је компромитују.

Може ли Бора Ђорђевић бити реклама за опозициони толерантан и разуман став према националном питању, ако на његовој мајници, у којој се појављује на свим програмима режимске телевизије, пише: "СРБИЈА 101 %"

Божидар Толоровић,
пензионисани помоћни радник

Зар од Горице, Раке...

Није, на жалост, прошло много времена од мог реаговања на појаву нових, непресавијених новчаница, добијених кроз пензију. Разлика између претходних пензија и ове сада је само у томе што су раније пристизале у апоенима од двадесет, а сада у новчаницама од педесет динара, док је сличност у томе што сам добио исти број комада. Остао је без одјека мој вапај да ми пензију не повећавају. Понављам га, не би ли неко чуо.

Ваљда зато што сам претходна два пута реаговао, намерно су ми поново послали нове новчанице - да би ме зајевали.

Ових двадесет новчаница од по педесет динара, чију фотокопију прилажем, представљају моју и комшијину пензију (стан до стана), па смо их удружили, у циљу прикупљања аргумендованих доказа да "инфлације нема", што ономад рече потпредседник Владе Србије. Не може се опасношћу од инфлације окарактерисати појава двадесетак нових новчаница, када је званичан став одговорних да је неће бити.

Ја сам прошли пут само наслутно да се то неко са мном шали. Сада, после ове пошиљке, уверен сам у то. Али, поручујем надлежнима: Немојте се узалуд трудити да ме насекирате. Издржао сам ја и горе. А од тога ћу и - још горе.

Не дам се тако лако преварити - видим ја да инфлације нема. Зато и наслућујем да ће ми сада, после већ познатих резултата са недавно завршених избора бити добро - као и пре 1994. Када сви добијају према заслуги, зашто не бих и ја? А боље и не заслужујем.

Зар од Горице, Раке, Бице...?

Пензионер Мија,
Батајница

Мора једном

Питам се да ли смем уопште и да вам се јавим, нисам кукавица али ме хвата некаква зебња од како прође 3. новембар. Бојим се да ме не убије "прејака реч". Али, колико ме плаши судбина Милована Бркића, толико ме и храбри она иста слика са Голготе, Исуса Христа савременог новинарства. Нека

нас газе, бију, убијају али не претим) једнога дана "друмови ће пожелети Турака, ал Турака нигде бити неће". Ове наше домаће Турке, бахате властодрице што се понашају горе од икаквих ага и бегова, бацимо на сметлиште историје.

Шта нам ваља чинити?

Трпети! Али то је врлина кукавица. Мени је досадило да чамим у својој љуштури, досадило ми је да показују прстом на нас, као на губавце, на поражене. Ово није мој вапај, ово је сурова истина коју преживљавају чланови (правих) опозиционих странака широм Србије.

Нећу крв, али нећу ни шамаре презира, увреда и срама. Боље је да падне неколико глава турских ага и бегова у једној ноћи, заувек, него да нам Турци изелице сваког дана скидају наше главе.

Мора једном, кад-тад.

Драгица Николић, село Рујковац, Мелница

ЈУЛ-ова брука у Врбасу

Пишем вам ово писмо пун огорчења у нади да ћете га објавити, а поводом пријатељског стонотениског сусрета Југославија - Кина (жене). Сусрет је почео у 20.00, а дворана је, као што је организатор и обећао, попуњена до последњег места. Најинтересантније је то што је публика у просеку имала између 10 и 12 година. Многи ће рећи - па шта је ту необично? Деца прате стони тенис па су дошла да виде светске и олимпијске шампионе! А ја могу да вам кажем да 90 одсто те деце која "прате стони тенис" не зна ни где је Кина на географској карти света, а камоли основна правила стонотениса. Та деца из врбаских основних школа, где су се бесплатно делиле улазнице (организатор није знао како да привуче људе на стадион ЦФК-а, па су тако подељене карте) су жестоко извијдала кинеску заставу, химну и на крају и кинеске репрезентативке у овом не баш пријатељском мечу. За време меча играчице нису могле чути ни судију од урлања и звиждања, а све време су на све стране летели папири, жваке, кокице и петарде, од којих је једна пала под сто. Трбало би напоменути да је организатор ове "дечије журке за иживљавање" била Југословенска левица (ЈУЛ). Организатор је тако направио незаборавно вече, како за децу, тако и за Кинескиње које ће се у Кину вратити са ко зна каквим утисцима. Сигурно је, не тако лепим.

Зар се тако организује дочек светских и олимпијских шампиона?

Ово није била брука само за Врбас и ЈУЛ, већ и за цео наш спорт и за све нас у овој нашој Југославији који спортски тако велчамо. У последње време су сви заборавили да колико поштујемо величину противника - толико смо и сами велики! Врбас и његови грађани су још једном показали своје право лице, а организатор (ЈУЛ) колико је неспособан и без укуса.

Споштованем, Ср. С. Врбас

Честитам!

Завхалан сам коалицији "Заједно" што ме је после четрдесетак година довео на локално нивоу, макар на локалном нивоу, довела у позицију да будем у позицији. Дуг и трњем заступ пут, замењен је новим, који можда неће бити обасут цвећем, али ће бар постојати могућност да нагазим неки цвет, или га бар шутнем.

Опозиција је била мој животни простор и добро сам се у њему сналазио. Смело, не плашећи

се, прелазим у нови, иако тренутно нешто скупљенији, са жељом и најом да ће се пламен настао у пунктовима широм Србије проширити уз помоћ нових ветрова (наравно, без кошава и осталих који нису успевали да уклоне над-Србијом нагомилани смог) и промаје, настале као последица отварања "нових" објеката у периоду непосредно пред изборе. Ово из разлога што мислим да ни једна више позиција не може бити слична претходној (у најдирљивом - негативном смислу).

Обећање ЈУЛ-а да ће, без обзира ко победи на локалним изборима помагати му у интересу грађана (на шта им поручујем: нека - хвала) пре схватам као претњу, него као понуђену помоћ. Толико, да се прибојавам примене широког дијапазона могућих смицалица које, што је и нормално, следе од лузера. У домен за нормалног човека (а могућег), спада изјава и извесног господина Слободана Черовића, члана те странке, датог "Блицу" од среде, 20.11.1996, где у поднаслову обећава да ће "мирно да предају власт". Па ко ће то да уради? Зар је то њихово било? И зашто до сада нису поштовали, и зашто сада то не учине, вољу народа?! А тако је очигледно. Да би могли пуње задовољне душе и пуних стомака да одгледају на тв-екранима нешто што их и занима, рецимо, пренос са заседања Парламента на којему се доноси одлука о укидању ТВ-претплате кроз таксу на бројилу, који информише да је пољопривредницима исплаћен дуг, да су сличан добили и пензионери, да је почела исплата на више начина опљачканих девиза од грађана, да се број незапослених смањује, да радници редовно плату итд. и тсл.

Опозицију сам, ову на локалном нивоу, надам се заувек напустио. Значи, сада су у мени два човека. Опозициони на републичком нивоу, и "одбегли" на међуградском. Биће ми теже обезбедити обојици животне услове, ја ћу настојати да се догодине споје и буду Заједно.

Честитам коалицији "Заједно" и моме одбеглом "Ја", промену животне средине! Таман када сам хтео учинити и коалицији "Свеједно", они су отишли даље. И баш их гледам - иду све даље.

Не знам да ли ћу успети најбоље да одсликам стање у њиховим душама (пардон - телима), па ћу се зато послужити одломком из стихова преногорског песника Александра Леса Ивановића:

"Мили дани, моји снм нестали
као да сте сви у јутро неко
на каре се кришом укрцали
и од мене отишли далеко..."

Губитници нам сада одузимају поштено освојено.

Као присталица промена одазваћу се на на позив да бранимо освојено, од народа поверено. Околно, што се нећу физички наћи баш у првим одбрамбеним редовима (специфична, а тешка болест), не умањује моју борбеност, па ћу у стану направити своју личну барикаду од дневне штампе, а бићу и добро наоружан. Оловком и старом добром "Олимпијом", коју из милоште називам "Моњика", која још увек добро "пуца", и зна да пронађе циљ.

Сматрајте са моје стране непоштеним ако нам макар и длаку отму. Вратите ми поверење које сам вам дао. Да га имам и за други пут. За догодине већ.

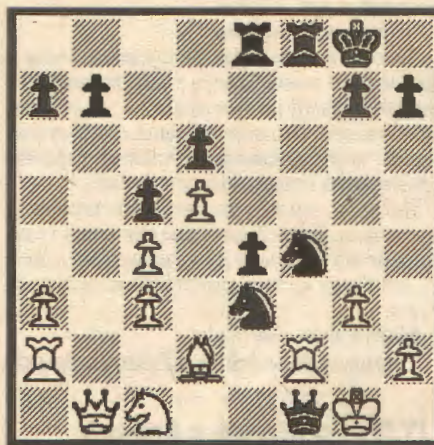
Гавро Шоф, Београд



**СРПСКА
РЕЧ И**

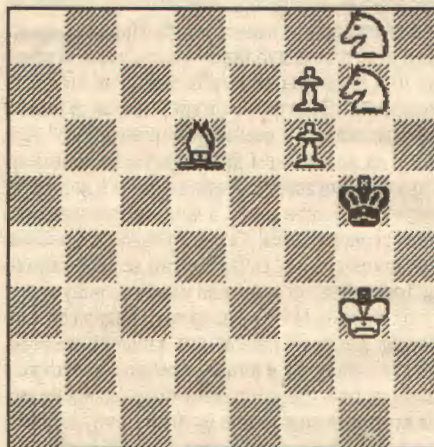
ШАХ

(изванредна жртва даме са форсираним матом путем скакача на х3). Бели предаје (0:1).



ПРОБЛЕМ БРОЈ 33

Владимир Јовићевић ЈОВ



Мат у три потеза.

РЕШЕЊЕ ПРОБЛЕМА БРОЈ 32:
1. Та1!

Уређује: Владимир Јовићевић ЈОВ

Заборављени геније

Леонид Захарович Штајн (1934-1973) био је један од најјачих шахиста света шездесетих година овог века.



Родио се 12. новембра 1934. године у градићу Каменац у бившем СССР-у. Прву шаховску школу завршио је у Дворцу пионира у Лавову, као најбољи ученик.

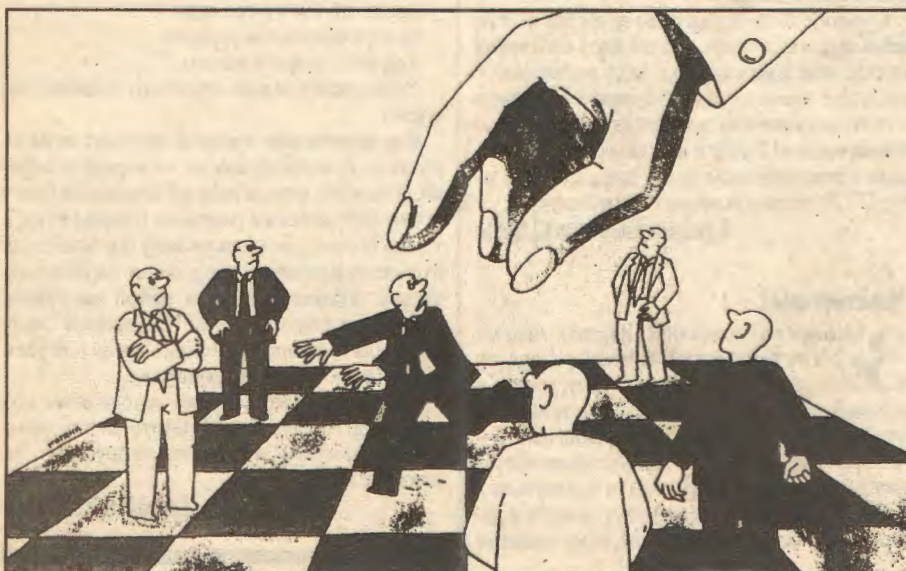
Титулу велемајстора освојио је 1962. године. Освајао је прва места на турнирима у Кијеву, Москви, Талину, Загребу и Сарајеву. Побеђивао је скоро све најјаче играче: Петросјана, Спаског, Смеслова и друге. Умро је као "заборављени геније" 4. јула 1973. године.

Ево његове "бесмртне" партије одигране на турниру у Будимпешти против светског првака Тиграана Петросјана.

ПЕТРОСЈАН - ШТАЈН

Нимпоиндијска одбрана

1.д4,Сф6, 2.ц4,е6, 3.Сц3,Лб4, 4.ф3, 0-0, 5.а3,Лц3, 6.бц,д6, 7.е4,е5, 8.Лд3,ц5, 9.д5,Сх5, 10.Се2,ф5, 11.еф,Лф5, 12.0-0,Лд3,13.Дд3,Дх4!, 14.г3,Дх3, 15.ф4,Сд7, 16.Лд2, Тае8, 17.Та2,е4!, 18.Дб1,Сдф6, 19.Ле1,Ср4, 20.Сц1,Се3, 21.Т1ф2,Сф4!, 22.Лд2,Дф1



**СРПСКА
РЕЧ**

СЛОБОДНЕ НОВИНЕ
ИЗДАЊЕ СЛОБОДНИХ НОВИНАРА

ДИРЕКТОР: Дајица Драшковић

ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ
УРЕДНИК:
Бољуб Пејчић

УРЕДНИЦИ: Илија Давидовић,
Љиљана Јорговиновић-Булашовић,
Стево Бајић

СТАЛНИ САРАДНИЦИ:

Александар Чојић, Александар
Цвејковић, Александар Баљак,
Благица Стојаковић, Бранка Пламенац,
Донка Михаиловић, Ђорђе Вукоје (фото),
Јелена Ленголд, Ксенија Јанковић,
Љиљана Шој, Милан Божић, Мирко
Дошен (Вашингтон), Миленко Вучевић,
Милош Ђорђевић, Милован Бркић,
Никола Бурзан, Ружица Рашиновић-
Јовић, Сандра Пејрушић,
Сандра Скоко (Лондон), Силбије Сикавица,
Владан Васиљевић

ДИЗАЈН И КОМПЈУТЕРСКА ОБРАДА:
D-design

СЕКРЕТАРИЈАТ РЕДАКЦИЈЕ:
Драјица Бугарски, Нада Бошковић

АДРЕСА РЕДАКЦИЈЕ:
Вука Караџића бр. 8/Л, 11000 Београд
Тел. 011/ 620-891, 628-242, 620-968

КОМЕРЦИЈАЛНА И ИЗДАВАЧКА
ДЕЛАТНОСТ:
Бранкова 13-15, 11000 Београд,
шл. 011/ 625-937, 624-598

ЖИРО-РАЧУН:
40801 - 603 - 4 - 27562 Спшари град

РУКОПИСИ И ФОТОГРАФИЈЕ СЕ НЕ
ВРАЋАЈУ

ШТАМПА:

АБЦ Глас, Влајковићева 6, Београд.
Мишљењем Секретаријата за информације
Републике Србије бр. 413-01 22191-01 од
15.2.1991. одређена је стопа пореза од 3%.

ПРЕТПЛАТА

Претплата на Српску реч можеће
извршити у складу са жиро-рачун 40801-
603-4-27562, Спшари град, са назнаком - за
претплату - и то за:
3 месеца (6 бројева) - 42 динара
6 месеци (12 бројева) - 84 динара
12 месеци (24 броја) - 168 динара
ЗА ИНОСТРАНСТВО - ЕВРОПСКЕ
ЗЕМЉЕ
3 месеца (6 бројева) - 35 ДЕМ
6 месеци (12 бројева) - 70 ДЕМ
12 месеци (24 броја) - 140 ДЕМ
ЗА ВАНЕВРОПСКЕ ЗЕМЉЕ 50% ВИШЕ
Информације на телефон
011/620-891, 628-242, 620-968



ЗАЈЕДНО!

**ЗА
ЈЕДНО!**

ЗАЈЕДНО!